ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
10. 8. 1984 ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА XLV ● 40 ДИН
БРОЈ 1702

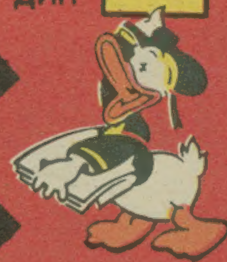

КО ЈЕ КО НА ПЛАНЕТИ МАЈМУНА

ПРИЧА О БЕСНИЛУ ИЛИ КАД ПАС УЈЕДЕ РУКУ КОЈА ГА ХРАНИ

Рипљеј

Веровали или не!

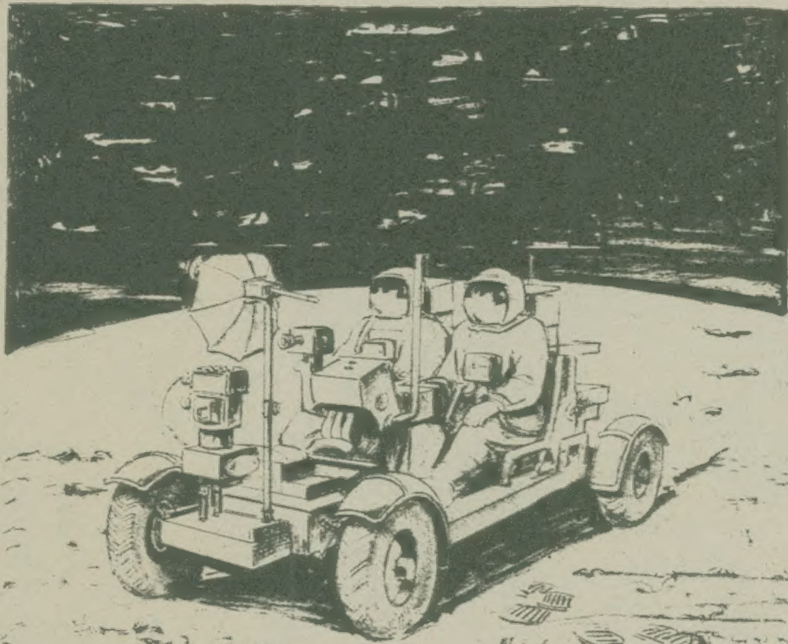

~ ЛУНОХОД ~

СВЕМИРСКО ВОЗИЛО КОЈЕ ЈЕ УПОТРЕБЉЕНО ЗА ИСТРАЖИВАЊЕ МЕСЕЦА, ИЗУМЕО ЈЕ ЕДОАРДО КАРОН САН ХУАН ИЗ САН ХОЗЕА У КАЛИФОРНИЈИ (САД). САМ КОНСТРУКТОР НАЗВАО ЈЕ ОВО ВОЗИЛО „СВЕМИРСКИ СТАРИНАР" ЈЕ ЈЕ ПРОТОТИП САСТАВИО ОД ОТПАДАКА АЛУМИНИЈУМА, ЈЕДНОГ СТАРОГ КИШОБРАНА, ГЛАВЕ И СТАРТЕРА МОТОРА, АКУМУЛАТОРА И ЈОШ НЕКИХ ДЕЛОВА СА ВОЈНОГ ОТПАДА.

Фред Ешворт

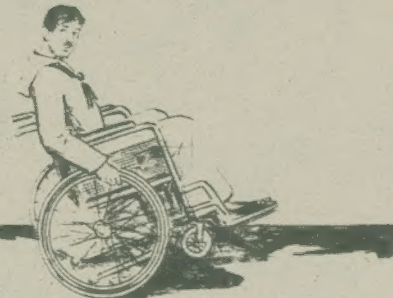

ЈЕ НЕДАВНО У РИПЛИЈЕВОМ МУЗЕЈУ У СЕНТ АВГУСТИНУ У ФЛОРИДИ (САД) ПОСТАВИО СВОЈЕВРСТАН РЕКОРД НА ТОЧКОВИМА ИНВАЛИДСКИХ КОЛИЦА. БАЛАНСИРАО ЈЕ ПУНИХ 10 ЧАСОВА И 45 СЕКУНДИ.

МОНТЕСУМА II
(1466-1520)

АСТЕШКИ ВЛАДАР, НИЈЕ СМЕО ДА СЕ СМЕЈЕ И ШАЛИ, ЈЕР ЈЕ ЊЕГОВО ИМЕ ЗНАЧИЛО „НАШ НАМРГОЂЕНИ ГОСПОДАР".

ТЕРИЈЕР РОКИ

БИО ЈЕ ОСУЂЕН НА СМРТ ЈЕР ЈЕ ПОМАГАО КЕРТИСУ НАЈТУ У НЕКОЛИКО ПРОВАЛА У ГРАДУ СИАТЛУ (ДРЖАВА ВАШИНГТОН, САД). КАСНИЈЕ МУ ЈЕ КАЗНА ПРЕИНАЧЕНА НА ВЕЧНО ПРОГОНСТВО ИЗ ОВОГ ГРАДА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ● ● ●

● ● ● недавно је осамдесетосмогодишња америчка књижевница Хелен Сентмејер завршила роман под насловом „И све даме из клуба". Почела је да га пише пре равно педесет година. На 1344 странице она детаљно прича о животу жена једног градића у америчкој држави Охајо.

● ● ● студенти Мисисипи универзитета у Старквилу (САД) могу да похађају посебан курс на коме уче како да аутостопирају не само на путевима у својој домовини већ и широм света.

● ● ● Енглескиња Луси Салазар ове године убедљиво је освојила титулу „најдужа коса Енглеске". Дужина Лусиних сјајних негованих црних власи износи 152 центиметра.

● ● ● половина Шпанаца уопште не воли кориде и бикове. Овај податак можда звучи невероватно, али то је показала анкета коју је недавно спровело шпанско Министарство културе. Наиме, од 4000 упитаних 50,8% изјаснило се изричито против кориде, 14,5 изјаснило се да су потпуно равнодушни, а само њих 34,6% рекли су да „лудују" за борбама са биковима.

● ● ● поводом шездесетогодишњице оснивања зоолошког врта у шведском граду Норкопингу направљена је од алуминијума копија тираносауруса. Овај огромни алуминијумски двојник праисторијске животиње тежак је две и по тоне, висок је седам, а дугачак тринаест метара.

● ● ● у индијском граду Бенгалуру на југу земље изграђена је велика концертна дворана у облику виолине.

● ● ● једна енглеска домаћица донедавно није ни слутила какву драгоцену стварчицу држи на полици у свом купатилу. Наиме, још пре шездесетак година мајка јој је поклонила лепу бочицу за мирис. Пре извесног времена она је с осталим стварима бочицу однела антиквару који је установио да потиче из 15. века из периода владавине кинеске династије Минг. Можете замислити како је власница бочице била запрепашћена када је то чула. На јавној аукцији у познатој лондонској кући „Сотби" један колекционар из Јапана платио је за ову бочицу чак 66 500 долара.

● ● ● у Јапану је направљен радио-пријемник који енергију добија од Сунца и има облик радио-слушалица на које су с горње стране причвршћене сунчане батерије. Угао њиховог нагиба може да се мења у зависности од положаја Сунца, а у затвореном простору овај пријемник може да ради од светлости електричне сијалице.

● ● ● погођени беспарицом италијански фалсификатори новца брзо су се снашли. Прошле године одштампали су „само" 9894 новчанице од педесет хиљада лира и пет пута више стохиљадарки.

● ● ● жена ће се први пут наћи на челу једне експедиције на Северни пол. Биће то тридесетседмогодишња Норвежанка Моника Кристансен која ће заједно с једним земљаком и двојицом Енглеза кренути у овај подухват из Залива китова.

Јужној високој улици, јер је у тој улици била и рођена, а у њој се и удала. Онда, била је ту и тетка Сара Шоф, која никад увече није легла без бојазни да ће се неки обијач увући у њену собу и опити је хлороформом. Да би избегла тај удес – јер се више плашила хлорсформа него губитка ствари – увек би нагомилала новац, сребро и друге ствари од вредности пред врата своје спаваће собе са цедуљом на којој је писало: „То је све што имам! Молим вас узмите; не употребљавајте хлороформ јер је ово зaиста све што имам".

Тетка Грација Шоф такође се њено гурање, тако да би она најзад устала, на прстима дошла до врата, мало би их одшкринула и бацила једну ципелу у једном правцу а другу у другом. Неке ноћи бацила би све ципеле, а неке само два пара.

Ето, ја сам се удаљио од значајних догађаја који су се одиграли у ноћи кад је на мога оца пао кревет.

Око поноћи сви смо већ били у креветима. Распоред соба и распоред лица у њима важни су да би се разумело оно што се доцније догодило. У соби с улице, на спрату (баш испод очеве

НОЋ КАД ЈЕ ПАО КРЕВЕТ

Мислим да је најзанимљивији тренутак моје младости, коју сам провео у Коломбусу (Охајо), била ноћ кад је на мога оца пао кревет. То звучи много боље кад се прича – сем, како кажу неки моји пријатељи, ако то човек није чуо пет или шест пута – него кад се пише, јер је скоро неопходно разбацати намештај у соби у којој се прича, трести вратима и лајати као псето – да би се добила права атмосфера и слика догађаја за који се мора признати да је помало невероватан. А ипак је истинит.

Догодило се да је баш тада мој отац решио да једну ноћ спава на мансарди. Хтео је, просто, да буде негде где би могао да мисли. Моја мајка је била упорно против те идеје – јер је, како је говорила, стари дрвени кревет који се тамо налазио био несигуран и расклиматан па би у случају да кревет падне, тежак дрвени наслон могао да се сручи право на главу мога оца. Њега то ипак није могло да одврати: у десет и петнаест затворио је за собом врата мансарде и отишао уз узане полукружне степенице. Мало доцније, кад се увукао у кревет, чули смо шкрипање. Деда, који је обично, кад је био код нас спавао у кревету на мансарди, отишао је на неколико дана пре тога. (У тим приликама обично га није било седам до осам дана, а онда би се враћао бесан: вређао је све редом и тврдио да државом управља чопор лудака и да војска на Потомаку није имала шансе чак ни колико свирачева кучка.)

У то време био је код нас у гостима један мој рођак по имену Бригс Бил, нервозан човек који је веровао да ће кад заспи, вероватно престати да дише. Имао је осећај да ће се угушити ако га не буде сваког сата у току ноћи. Био је навикао да дотера будилник тако да му на размаке звони до ујутру, али сам га ја убедио да се тога окане. Спавао је у мојој соби, а ја сам му објаснио да тако лако спавам да бих се пробудио чак и ако неко престане да дише у истој соби са мном. Прве ноћи ме је испробао, што сам и очекивао. задржавајући дах у тренутку кад би га моје равномерно дисање било убедило да сам већ заспао. Ја, међутим, нисам спавао; одмах бих скочио и позвао га. Изгледа да му је то мало ублажило страх али се ипак обезбедио стављајући чашу шпирит – камфора на један сточић уз кревет. У случају да га не пробудим у тренутку кад би по његовом мишљењу већ био скоро мртав он ће – рекао је – удисати камфор који је врло добар и у стању је да поврати човека.

Бригс није био једини члан наше породице који је имао бубице. Стара тетка Мелиса Бил која је могла да звижди као мушкарац са два прста у устима, патила је од предосећања да ће умрети у

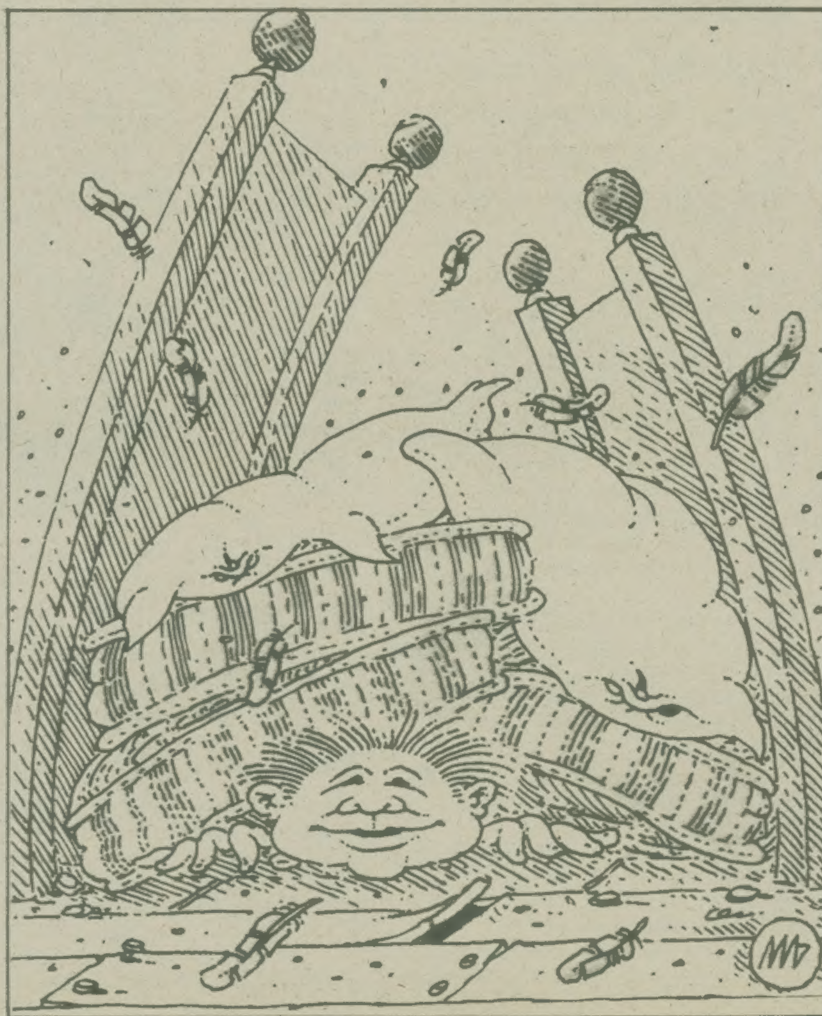

плашила обијача, али је све то подносила храбрије. Она је била убеђена да обијачи улазе у њену кућу већ четрдесет година. Чињеница да никад ништа није недостајало, није јој доказивала супротно. Увек је тврдила да их је она лично поплашила и отерала бацајући ципеле у ходник пре него што су могли ишта да узму. Кад год је полазила у кревет, доносила би све ципеле које је имала у кући а пет минута пошто би угасила светлост села би у кревет и рекла: Слушај!

Њен муж, који је још негде око 1903. године научио да целу ову ситуацију не узима озбиљно, правио се да спава или би стварно увелико и чврсто спавао. У сваком случају није одговарао на спаваће собе на мансарди), били су моја мајка и мој брат Херман, који је покаткад певао у сну и то обично: „Марширајући кроз Џорџију", или „Напред, Христови војници!" Бригс Бил и ја били смо у соби до њих. Мој брат Рој био је у соби преко пута наше. Наш пас Рекс спавао је у ходнику.

Мој кревет је био прост војнички кревет на склапање један од оних кревета који се по потреби могу проширити: у њему се могло спавати удобно само ако се подигну две табле које обично висе са стране, као на столу за расклапање. Кад се те табле не подигну, постоји опасност да се откотрљате на ивицу, а кревет може да се преврне и да уз страшну лупу потпуно поклопи човека. То се у ствари и догодило око два сата ујутру. (Моја мајка је, препричавајући ту сцену доцније назвала прва то као „ноћ кад је на вашег оца пао кревет".)

Ја сам увек имао чврст сан и тешко сам се будио. (Бригса сам лагао) и био сам испрва у недоумици шта се то десило кад се гвоздени кревет претурио и поклопио ме. Још увек сам био умотан у покривач и неповређен, а кревет је стајао нада мном као балдахин. Нисам се чак ни пробудио... Лупа је, међутим, моментално пробудила моју мајку у суседној соби. Она је одмах закључила да се остварила њена највећа бојазан: велики дрвени кревет пао је на оца! Почела је да вришти:

Хајдемо сиротом оцу!

Тај крик, а не мој пад, пробудио је и Хермана, који је био с њом у соби. Он је помислио да је мајка, из непознатих разлога, постала хистерична.

– Све је у реду, мама! – викао је покушавајући да је умири.

Око десет секунди су се наизменично измењивали крик за криком: „Хајдемо сиротом оцу!" и „Све је у реду, мама!"

То је пробудило Бригса, а дотле сам се и ја расанио – истина, на прилично неодређен начин, не знајући тачно шта се догађало око мене. Још ми није било јасно да сам испод кревета уместо на кревету. Бригс, будећи се усред те гужве, брзо је закључио да се

он гуши и да ми покушавамо да га повратимо. Уз потмуло стењање је дохватио чашу с камфором, и уместо да је помирише, пролио је свуда по соби. „Ух, ах, ох" – гушио се Бригс као дављеник јер је стварно морао да заустави дисање пред навалом смрдљивог шпирита. Скочио је из кревета и кренуо према отвореном прозору, али је наишао на затворен. Руком је пробио стакло; чуо сам како се ломи и звечи доле на улици. У том моменту сам и ја, покушавајући да устанем, осетио да је кревет на мени. Онако мамуран, посумњао сам да је цела бука настала око бесомучног покушаја да ме извуку из нечувене и опасне ситуације.

– Извуците ме одавде! – викнуо сам и почео да плачем. – Извуците ме! – понављао сам; чинило ми се да сам затрпан у неком руднику.

– Аух – хватао је Бригс ваздух корачајући по свом камфору.

Дотле је моја мајка вичући, у пратњи Хермана који је исто тако викао, покушавала да отвори врата на мансарди да би се попела и из рушевина извукла тело мога оца. Врата су се, међутим, заглавила и нису хтела да попусте. Њено бесомучно лупање само је повећавало општу ларму и збрку. Дотле су већ били устали Рој и псето. Први је питао шта се дешава дерући се на сав глас, а други је бесомучно лајао. Отац, далеко од свега тога, а уз то и најтврђи спавач од свих нас, био се већ пробудио од удараца по вратима мансарде. Он је дошао до закључка да кућа гори.

– Долазим, долазим! – завијао је лаганим поспаним гласом (требало му је увек по неколико минута да потпуно дође свести).

Моја мајка, још увек верујући да је пригњечен креветом, открила је у његовом „долазим, долазим" тужну, резигнирану ноту човека који се спрема да пође у сусрет својим прецима...

– Он умире! – почела је да виче.

– Ја сам добро! – урлао је Бригс да је разувери. – Добро сам! – Он је још увек веровао да је његова фиктивна смрт толико забринула моју мајку.

Ја сам најзад пронашао прекидач у мојој соби. Отворио сам врата, и Бригс и ја смо се придружили другима на улазу у мансарду. Псето које није никад волело Бригса, скочило је на њега претпостављајући да је он био кривац за оно што се догодило, и Рој је морао да скочи на псето и да га држи. Чули смо оца како се извлачи из кревета. Рој снажним замахом отвори врата мансарде, и отац сиђе низ степенице сањив и љут, али здрав и читав. Кад га угледа, моја мајка поче да плаче. Рекс поче да урла.

– Шта се овде догађа, за име бога? – упита отац.

Ситуација је била разјашњена као нека тешка, замршена загонетка. Отац је добио назеб од ходања (сишао је из собе бос), али других последица није било.

– Срећна сам – рече мајка, која је на све увек гледала с најбољим намерама – што ваш деда није био овде!

НАУЧНИЦИ ПИШУ ПРИЧЕ, ПИСЦИ ПРЕДВИЂАЈУ БУДУЋНОСТ

СЛУЧАЈ

Писац Иго Гернсбек, пореклом из Луксембурга, први је у Сједињене Америчке Државе увео научну фантастину почетном овог века. Њему дугујемо и саму реч SCIENCE FICTION што значи научна фантастика.

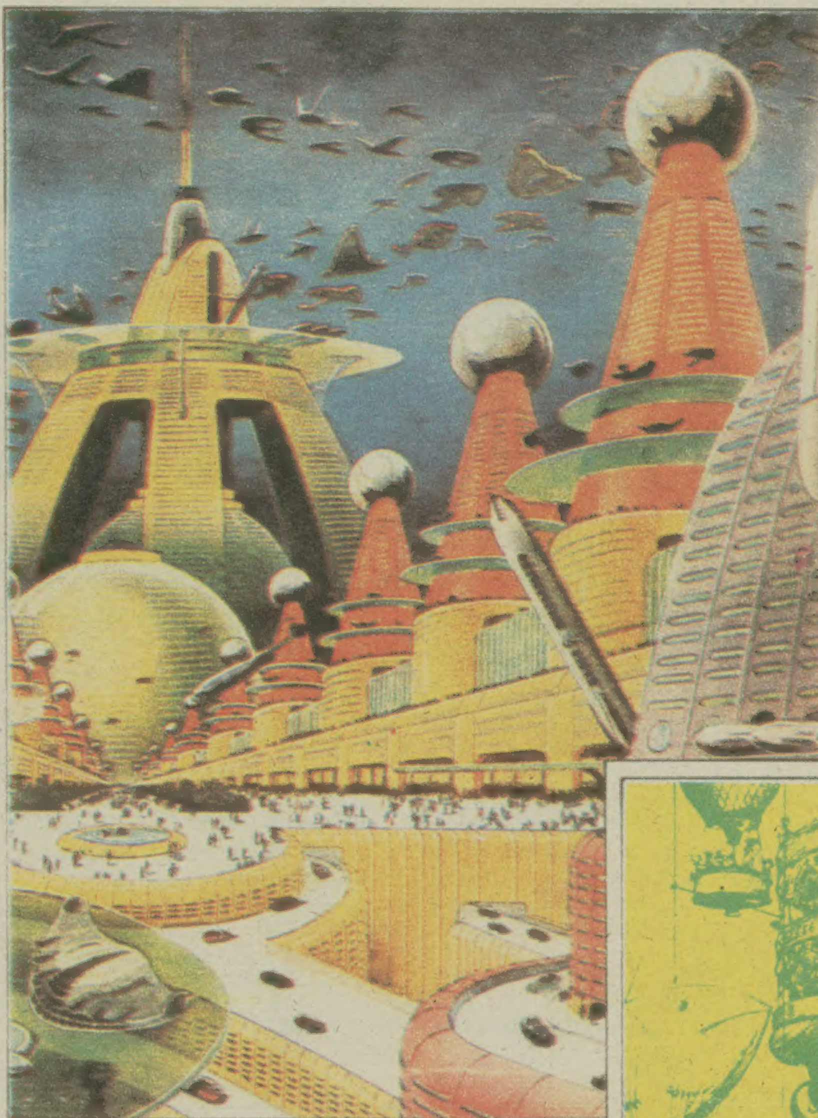

Градови будућности, плод маште сликара научне фантастике, већ подсећају на насеља планирана да, једног дана, буду лансирана у Земљину орбиту.

ИЗМИСЛИО ЈЕ РОБОТИКУ И ЊЕНА ТРИ ЗАКОНА, АЛИ ЈЕ О РОБОТИМА МАЊЕ ЗНАО НЕГО ШТО СУ ВЕРОВАЛИ.

Доктор биохемије и професор универзитета Исак Асимов, познатији као један од најбољих писаца научнофантастичних романа и прича, у чланку „Реч коју сам измислио" каже:

„Роботика је већ толико развијена технологија да се о њеној историји пишу књиге. Ја сам целу ствар пратио са запрепашћењем и неверицом иако сам је ја измислио. Не, не технологију, већ реч „роботика".

Октобра 1941. написао сам причу о роботу која је објављена 1942. у „Естаунд Сајанс Фикшн" (запањујућа научна фантастика). Ту сам први пут навео своја „Три закона роботике".

1. Робот не може да повреди човека нити сме да дозволи да га други повреде.

2. Робот мора да извршава наређења која му је дао човек уколико она нису у супротности с првим законом.

3. Робот мора да брани самог себе под условом да тако не крши први и други закон

Ове законе често сам помињао у својим научнофантастичним књигама, али сам се нашао у чуду када сам их безброј пута нашао у озбиљним чланцима као законе који ће бити „уграђени" у роботе чим ови буду довољно усавршени.

Никад нисам био стручњак

И шта се догодило? У готово свим историјама о развоју роботике помињу мене и моја „Три закона"! Не могу да се начудим што сам се нашао у историји науке која, у доба када сам измислио термин „роботика" и та три закона, уопште није ни постојала. Тада сам имао двадесет једну годину.

Силан свет, од загрижених тинејџера до образованих уредника научних часописа, живи у убеђењу да сам велики специјалиста за роботе и компјутере. Свакога дана стижу ми писма са најразноврснијим питањима у вези с роботиком.

На жалост, нисам нити сам икад био, стручњак на том пољу. Истина, трудио сам се да научим што више, али и сада имам магловиту представу како функционишу роботи и компјутери. Веома бих желео да знам све о њима, међутим, мој мозак прима само ограничену количину података на ту тему.

Што се тиче речи „роботика", у то време, пре четрдесет три годи-

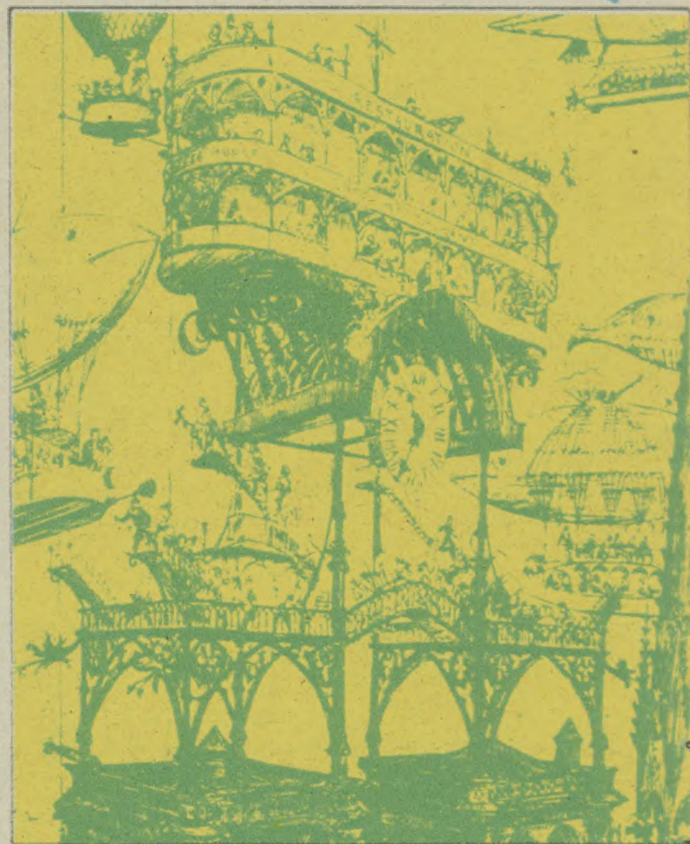

Писац, новинар и цртач Алберт Робида један је од пионира научне фантастике. У роману „Двадесет први век" из 1883. године он је описао телефон, небодер, инвазију аудио-визуелних машина којима није дао име. На слици је његов цртеж који приказује ваздушне лађе како истоварају народ у ресторан наврх чувене парисke катедрале Нотр Дам.

АСИМОВ

не, нисам био свестан да сам „сковао“ нов термин. Наставак „ика“ употребљава се у физици за њене разне гране: механика, динамика, статика... Учинило ми се природно да се у мојим фантастичним романима наука која барата роботима зове роботика.

Најава будућих открића

Наука и научна фантастика не живе увек у љубави. Многе научнике чак вређа што се ауторима научне фантастике приписује „предвиђање“ будућности док се она, у ствари, кроји у лабораторијама, мукотрпним дугогодишњим теоријским и експерименталним радовима. Ниједно заиста велико научно откриће није плод маште писаца. Зар је неко предвидео Ајнштајнову теорију релативности?

Клив Картмил је атомску бомбу описао 1944, годину дана пре него што је бомбардовањем Хирошиме обелодањено њено постојање

Научна фантастика је, ипак, најавила многа будућа открића, нека безначајна, нека генијална. Међу њима је било и сасвим случајних, али је већина полазила од доброг познавања материје у комбинацији са оштроумном логиком и талентом аутора.

Писац у сваком случају мора да пође од стања ствари и познавања времена у којем живи (а често и од далеке прошлости) да би направио научнофантастичну причу која има и будућност.

Легенде о Жилу Верну

Широка публика воли хероје па се са тим не слаже. „А Жил Верн, зар он није предвидео електричну подморницу, путовање на Месец?“...

При том се предвиђа да су ти проналасци већ постојали, или се о њима размишљало, још за живота писца.

Жил Верн је распаљивао жеље за летом у космос, шетњом по морским дубинама, истраживањем унутрашњости Земље.

Подморнице и ракете данас не постоје зато што их је Жил Верн описао (оне, чак, веома мало личе на његове) већ је његова уметност истакла снове и техничке могућности које су се оствариле век касније. Узгред, остварила би се и да их он није тако примамљиво описао.

Постоје „пројекти“ о којима је Жил Верн писао а који се нису остварили и тешко да ће се икада остварити: могућност да човек, по жељи, постане невидљив, експедиција у унутрашњост Земље.

Пророчанске књиге

Иго Гернсбек, инжењер из Луксембурга који се преселио у САД, објавио је 1911. године роман „Ралф 124Ц41“ препун погодака: снимање на магнетофонској траци, телевизија, радио... све до радара чији је принцип описао. У то време, те, данас обичне, ствари нису постојале, али су се, можда, могле назрети. Генијалност аутора највише се испољила у предвиђању њихове масовне производње.

Предвиђање Лестера дел Реја у делу „Криза“ такође је узбудљиво. Он је 1942. описао нуклеарно постројење, несрећан случај који се у њему догодио и сукоб фабрике и њене околине – еколошки проблем који је постао горући од 1960. до данас.

Године 1946. чувени енглески писац научне фантастике Артур Кларк изнео је у једном чланку идеју о геостационираним сателитима. То су сателити вишеструке намене који данас (1946, наравно, нису постојали) круже на око тридесет шест хиљада километара око Земље обилазећи је једном за двадесет четири часа. Ако су постављени на стазу која лежи у равни Земљиног екватора, остају на небу стално изнад исте тачке екватора.

Кларк, свакако, није измео те сателите, али је први искомбиновао законе свемирске механике са астронаутиком на помолу и схватио њихов значај.

Артур Кларк пушта машти на вољу, али се чврсто држи науке. Тако у делу „Састанак са Медузом“ из 1971. године описује испитивање атмосфере Јупитера помоћу дирижабла. При том људи откривају и животињски свет ове планете.

Дванаест година касније, тачније 1983, ова његова идеја занима америчку НАСУ – Националну управу за астронаутику и космичка истраживања!

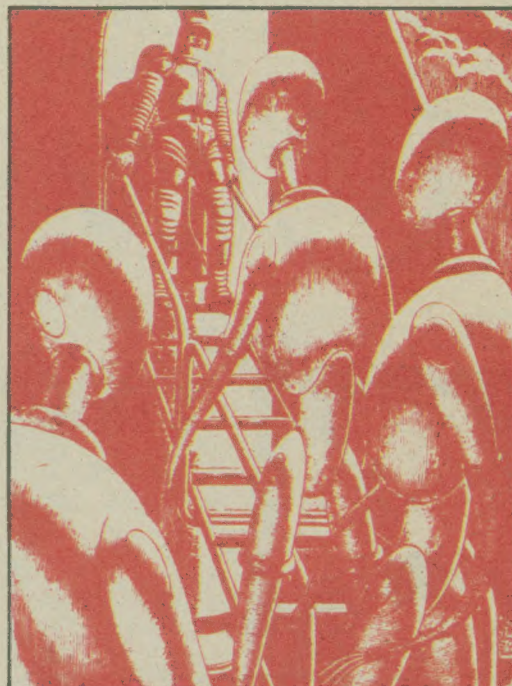

Реч робот први је употребио славни чешки књижевник Карел Чапек пре другог светског рата у драми „R.U.R“ у којој изражава свој страх од „аутоматских машина са људским ликом“. У Чапеково време свет филма и књижевности већ је био настањен „вештачким“ људима у стилу Франкенштајна. Робот (од чешке речи робота= радити) постао је убрзо и главна личност научне фантастике. Чапек је умро 1938. не стигавши да види докле је догурао његов „изум“.

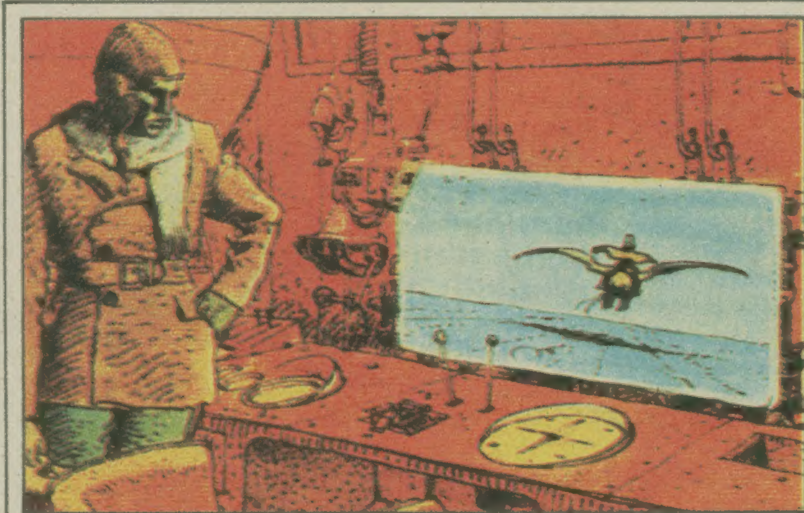

Највећу популарност доживела је научна фантастика преко стрипова. Ово је слика из стрипа „Да ли је човек добар?“ и приказује комбинацију далеке прошлости – праисторијска животиња птеродактилус на екрану – и летелице будућности.

Јесте ли читали Циолковског?

Једну групу писаца научне фантастике чине прави научници и то славни.

Чувени руски отац астронаутике Константин Едуардович Циолковски почео је од 1895. године да излаже своје смеле идеје у научнофантастичном руху у делу „Земља и небо“ и, касније, „Изван Земље“. Он на научној бази машта о животу људи на вештачким острвима која плове по орбити између Земље и Марса.

А зар се данас већ увелико не праве планови о становању људи по орбиталним насељима?

Сер Френсис Крик, добитник Нобелове награде за биологију, није се устручавао да да свој прилог научној фантастици. У есеју „Живот долази из свемира“ он пише како је живот природни производ космоса, али примитивни услови на Земљи спречавају његов спонтани развој. Они су, можда, бољи на некој другој планети, а нашу ће, опет можда, населити прва генерација нове цивилизације рођене у неком другом свету.

Дугел Диксон, британски палеонтолог (научник који проучава биљне и животињске организме у геолошкој прошлости да би на основу фосила „реконструисао“ како су изгледали) у књизи „После човека“ приказао је на фантастичан начин законе еволуције:

Пошто је опустошио Земљу, човек је ишчезао. Педесет милиона година касније преживеле врсте – пацови, слепи мишеви, голубови, мали мајмуни... – променили су се и добили нове облике.

Ајнштајн будућег века

Да су и научници променили мишљење о овом жанру књижевности види се по новој генерацији писаца који су, већином, баш научници.

Чарлс Шефилд, специјалиста НАСЕ за тумачење порука са сателита, написао је већ пет научнофантастичних романа. У последњем – „Мекендрјусове белешке“ – представио је Ајнштајна будућег века који решава проблем међупланетарних летова а да при том није нарушио ниједан данас познати принцип физике.

Ту је и Роберт Форвард који је недавно, на Универзитету у Мериленду, учествовао у конструкцији прве антене за хватање гравитационих таласа. У роману „Змајево јаје“ он је описао истраживање неутронске звезде у близини нашег Сунчевог система и додир успостављен са њеним становницима.

У додатку роману писац истиче шта је у његовој књизи чиста наука, а шта плод маште.

Ови аутори верни науци користе своје знање да би на приступачан начин изложили замршене законитости и, истовремено, уживали у маштањима која се удаљавају од достигнућа данашње науке.

И нико им то не пребацује.

Б. Д.

ЗАБАВНИКОВ ЛЕТЊИ КВИЗ:

ТО ИЛИ НЕШТО ДРУГО

За свако питање дата су 2 или 3 одговора од којих је један тачан, или сами од датих слова треба да саставите одговор.

1. Вештина која омогућава овако бравурозан чин јесте:
   - **кендо**
   - **карате**

2. Шешир изнад јабуке је:
   - **четвртцилиндар**
   - **полуцилиндар**
   - **цилиндар**

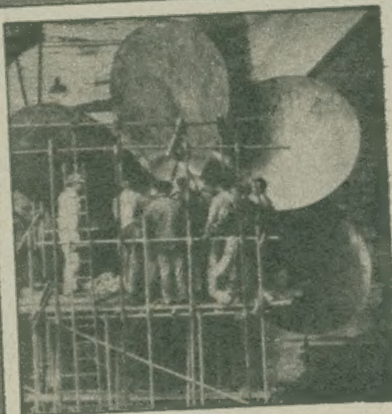

3. Радници поправљају:
   - **бродску елису**
   - **авионски мотор**
   - **генератор**

4. Главну улогу у филму „Зардоз" игра:
   - **Чарлс Бронсон**
   - **Шон Конери**
   - **Џон Борман**

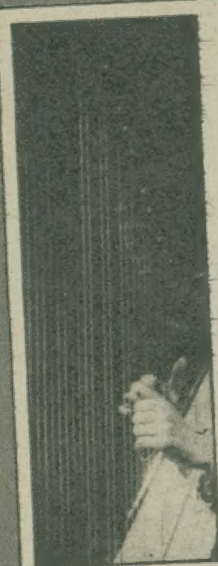

5. Музички инструмент на слици има више од 30 жица:
   - **да**
   - **не**

6. Лево је један од оснивача покрета несврстаности:
   - **Сукарно**
   - **Насер**
   - **Нехру**

7. Јунак истоименог стрипа који се зове:
   - **Фалични Фред**
   - **Таличнi Том**

8. „Портрет уметника у младости" написао је:
   - **Марсел Пруст**
   - **Џејмс Џојс**
   - **Херман Хесе**

9. Саставите од ових „пијаних" слова име места близу Копаоника.

10. Метак је бржи од светлости:
    - **да**
    - **не**

11. На каквом су малтеру живописане наше фреске:
    - **сувом**
    - **влажном**

12. Овај доброћудни папкар може да се тели више од једном годишње:
    - **да**
    - **не**

За најтежа питања дозвољено је тражити помоћ од укућана и суседа! На страницама „Мале поште" проверите да ли су Ваши одговори тачни.

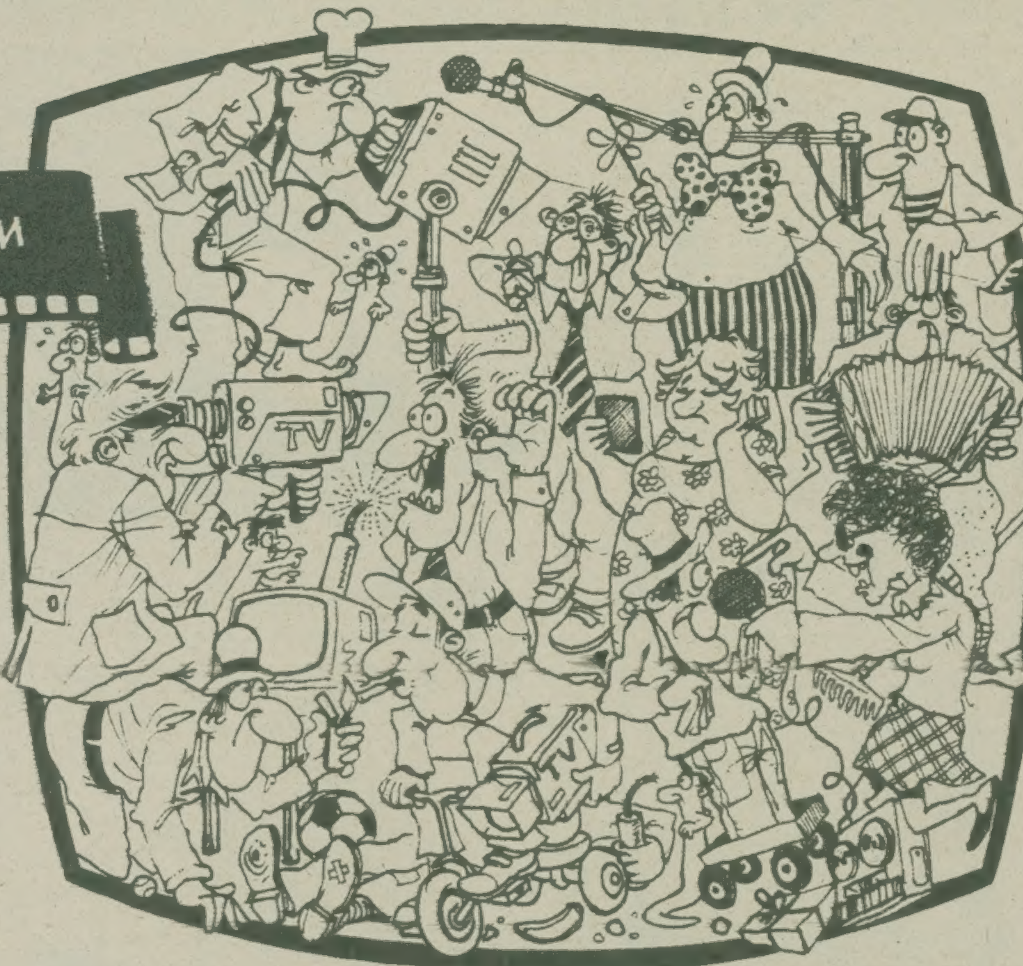

У ТВ КУТИЈИ

НОЋНА МОРА НАВЕЛА ЈЕ ДУХОВИТОГ ПИСЦА КОЈИ СЕ ЗАКРАТКО БАВИО ВОДИТЕЉСТВОМ ДА НЕГДЕ ЗАБЕЛЕЖИ: „ИМАМ ПОРУКУ ЗА РОДИТЕЉЕ – НЕ ШАЉИТЕ ДЕЦУ У ВОДИТЕЉЕ!"

ПРОФЕСИЈА: ВОДИТЕЉ

Емисија иде уживо. Он седи у телевизијском студију и најављује прилог. Из неког недокучивог разлога режија није у стању да пусти филмску или видео-траку. Човек нетремице зури у монитор (екран у студију) на којем види само своје усплахирено лице, али не и најављени прилог...

Тај човек је по професији – водитељ.

Треба да те воли камера

На изглед нема ничег лакшег: лепо се дотерате (обучете, напирлитате, нашминкате), ушетате у студио, заузмете позу пред камерама и – почнете љупко да цвркућете најпаметније и најлепше реченице још од доба Вука Ст. Караџића...

По привидној лакоћи са којом се примењује, водитељско умеће је, можда, упоредиво са вештином играња тениса – свакоме се чини да је пребацивање лопте преко мреже најједноставнија ствар на свету. Али, чик пробајте да по јулској жези пошаљете лопту баш у онај кутак противничког дела игралишта у који сте намеравали!

Чик се, под блештавим светлом десетине рефлектора, понашајте пред камером управо онако како сте замислили уредник, редитељ и ви сами! Брзо ће вам бити јасно да о неком муњевитом успеху не може да буде ни говора. За тако нешто потребне су године мукотрпног рада.

Јесте ли се некад упитали зашто одлични телевизијски водитељи не расту као печурке после кише, и како то да се могу набројати на прстима једне руке? Вероватно зато што личност водитеља мора у себи да обједињује разноразне особине које није једноставно имати, а камоли развијати!

Он(а) мора, пре свега, добро да изгледа. Не попут мис или мистера Југославије, наравно, али дебељушкаст(а) не препоручује се да буде! За разлику од фото-апарата, односно фотографије, камера, односно кадар немилосрдно „додаје" личности у студију бар 6–7 килограма. Иако не мора да буде лепотица, лепотан, водитељ треба да буде „телевизичан", а то између осталог подразумева и – витак стас.

Правилна дикција, пријатан глас, добро памћење, неусиљеност, памет, образовање и обавештеност, шарм и комуникативност, стрпљивост и самодисциплина, самопоуздање и сналажљивост, све су то неопходне врлине којима треба да буду обдарени жена или мушкарац који се са малог екрана обраћају гледаоцима – и које се нигде на свету ни у једној школи не уче.

Но, иако су захтеви за врсно обављање овог посла малтене натприродни, да су водитељи бића од крви и меса сведочи и сећање познате београдске водитељке, данас уреднице емисије „Недељом" Дуње Фигенвалд (онда Ланго).

– У почетку каријере читала сам једног лепог дана поподневне вести – прича Дуња. – Усред емисије, која иде уживо, осетила сам изненадну малаксалост и на очајање тон-мајстора почела да говорим све тише, да бих коначно изгубила свест и ударила челом о сто за којим сам седела!

У режији је настала паника, али је редитељ Јован Ристић – коме је то иначе био први званичан радни дан у ТВ Београд – срећом имао довољно присебности да утрчи у студио и буквално изнесе Дуњу док је најављивачица Ева Христић продужила да чита „Дуњине вести!"

Водитељ је водитељ је водитељ...

Као и глумци, готово сви водитељи, у мањој или већој мери, осећају трему, нарочито уочи или у почетку емисије. Неки се презнојавају, други пребледе или поцрвене као рак, трећи се укоче као притка, пети се уплаше само „изнутра".

Глумац Аљоша Вучковић је током прве емисије новог циклуса „Викенд програма" („Данас је сутра, јуче"), имао приличну трему јер је, између осталог, требало у њој као водитељ и да запева.

– Једна је ствар лепо певати у друштву са пријатељима, па чак и на позоришним даскама, а сасвим друга у студију, пред камерама и за неколико милиона гледалаца – објашњава Аљоша. – Посао водитеља је, осим тога, веома тежак и без певања, друкчији од глумачког.

Доиста, оно што водитеља разликује од глумца јесте то што овај други стално мења улоге, док онај први треба да буде што разноликији и допадљивији у једној те истој, то јест водитељској. Водитељ на један начин најављује вести, на други разговара са гостом, на трећи представља музичку нумеру, а све то са различитим ритмом у истој емисији. Он је сасвим друкчији у забавној емисији него у оној информативној.

Светлости студија

Окупан светлошћу испред безличног електронског уређаја какав је камера, водитељ саобраћа са милионским гледалаштвом настојећи да заборави управо ту чињеницу. Да би тај сложен однос бар донекле учинио личнијим, понеки водитељ замишља конкретну особу којој се обраћа – за једног кажу да је то његова бака испред кућице са цвећем!

Довијање по правилу ослобађа водитеља страха од грешке што је веома важно за његов осећај сигурности. Међутим, опасност од грешке остаје.

Иако одавно не осећа страх ни од камере нити од погрешке, водитељ „Београдског програма" Војислав Миленковић почесто се „оклизне" на некој речи или реченици, па представља занимљиву мету за оштра и покадшто горка пера и перца својих колега-новинара у штампи.

Желећи недавно да каже како је отпор десанту на Дрвар био величанствен, а већ мислећи на наредну реченицу, популарни Војкан је у ствари обрнуо смисао претходне, па је изустио: „Овај величанствени десант..." Одмах се, међутим, исправио, придржавајући се златног правила да водитељ увек и што пре мора да исправи омашку које је свестан.

А управо је зато он и водитељ, а не ви, ја или неко трећи, што у сваком тренутку мора да буде свестан и онога шта је и како је већ казао, и онога што управо казује, и онога што ће тек казати.

Посао и по, зар не?

Бином К. Бином

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

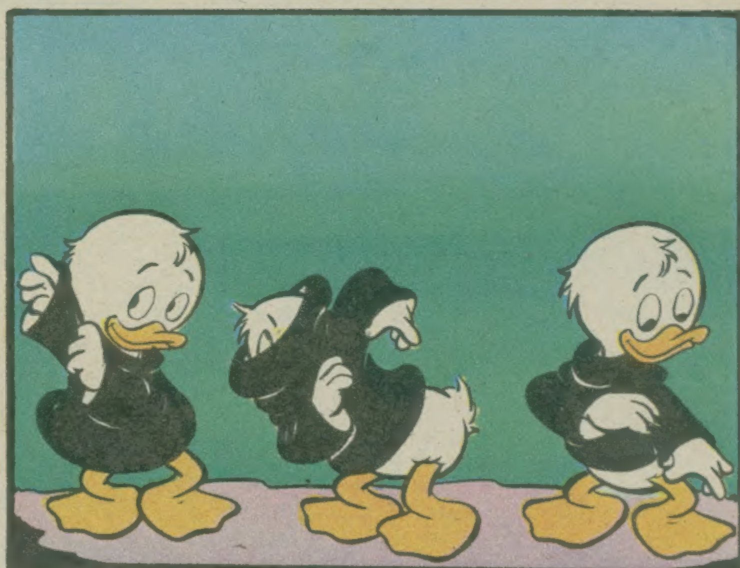

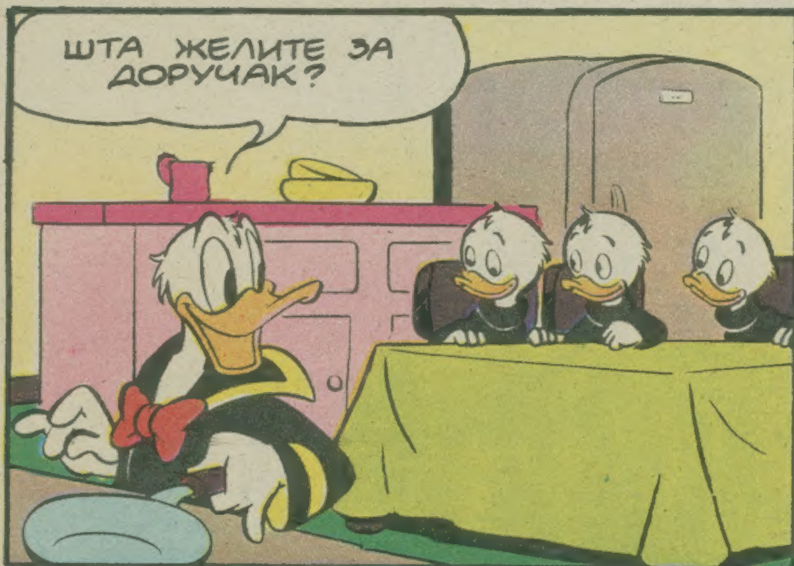

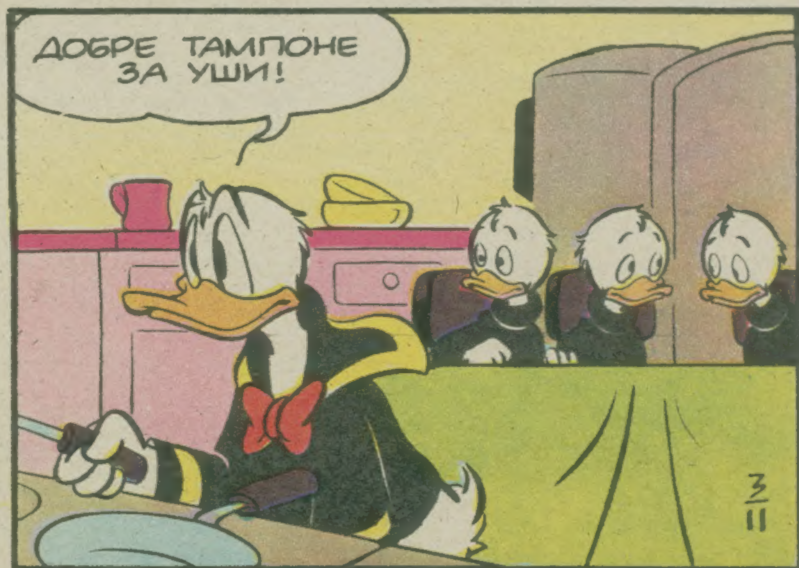

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ЛОКОМОТИВЕ НА АТЛАНТИКУ!

СТРАШНА БУРА ЗАХВАТИЛА ЈЕ НАСРЕД АТЛАНТИКА БРОД КОЈИ ЈЕ ПРЕНОСИО ДИЗЕЛКЕ ЗА ЈУГОСЛАВИЈУ.

Невоље су почеле негде око поноћи. Док је брод пловио нагнут на десну страну један огроман талас, већи од претходних, накренуо га је још више. Истовремено, из унутрашњости брода зачула се потмула тутњава слична грмљавини.

Капетан Вагнес налазио се на командном мосту. Одмах је схватио шта се дешава. Позвао је посаду и наредио јој да сиђе у потпалубље. Тамо су затекли страшан призор: услед огромних таласа који су бацали брод с једне на другу страну прекинули су се ланци којима су локомотиве биле везане и сад су тешке црне грдосије играле неку чудну игру по утроби брода. При сваком судару настајао би заглушујући звекет метала. По цену да их локомотиве прегазе или осакате спретни морнари ускакали су у празан простор и после два сата успели да их поново вешто учврсте челичним ланцима.

Норвешки теретни брод „Румба" тешко се пробијао кроз јаку снежну буру, 240 миља југоисточно од Њуфаундленда. Тог дана, 14. децембра 1972. године, капетан „Румбе" Елиас Вагнес записао је у свој бродски дневник: „Таласи високи шест до девет метара, брзина ветра 60 чворова". Али ни Вагнес ни осталих 17 чланова посаде нису се због тога много узнемиравали. Овакве снежне буре биле су честе у то доба године на северном Атлантику. „Румба" је неколико дана раније напустила Торонто с товаром од 16 дизел-локомотива за Југославију. Како је свака од ових локомотива тешка 115 тона осам је смештено на дно брода а других осам биле су растављене и спаковане у сандуке који су ланцима везани на палуби.

Авиони су узлетели

До краја ноћи и преподнева пловидба је, колико-толико, настављена мирно. Али, већ после подне, 15. децембра, време се још више погоршало. Огромни таласи праћени бесним фијуцима ветра поигравали су се „Румбом". И оно чега се капетан Елиас највише плашио – догодило се: један циновски талас потресао је брод који се још више нагнуо а из његове утробе зачула се језива тутњава.

И без капетановог позива морнари су појурили под палубу. Призор је био стравичнији него претходне ноћи. При сваком налету ветра локомотиве са искиданим ланцима јуриле су, сударале се и уз громогласну шкрипу и ломљаву стропоштавале се на дно брода. Сваког часа могле су пробити дно и тада броду не би било спаса.

Кад је видео да је посада сасвим немоћна капетан Вагнес је наредио људима да буду спремни за напуштање брода. Затим је послао СОС. Ускоро су центри за спасавање у Халифаксу и Њујорку били обавештени о стању у којем се налазила „Румба". Из Халифакса је одмах послана порука канадској бази, на острву Принц Едвард, која се налазила 600 миља на западу. У помоћ је први полетео авион за везу, четворомоторац „аргус" а затим ескадрила за спасавање 413. Међутим, како је невреме и даље беснило, хеликоптери се нису могли употребити. У 18,56 полетео је авион типа „буфало" са четири турбомлазна мотора. Мада ниједан од ова два авиона није могао сасвим помоћи морнарима са „Румбе" они су им бар могли пружити привремену помоћ спуштајући падобранима гумене појасеве, чамце и храну у случају да брод почне да тоне.

У најгоре време

Два и по сата по полетању пилот „буфала" угледао је „Румбу". На жалост, могао је само да призна да је по оваквом времену спасавање – немогуће. У исто време у помоћ „Румби" кренуо је још један спасилац. Био је то реморкер „Смит-Лојд" 103 од 800 тона који је снабдевао нафтом околне базе. Тјерк Стратман, капетан овог брода, и његов заменик Тони Бакер, оба Холанђани, мада добри познаваоци овог дела океана, нису имали искуства у спасавању по снежној бури. Њихов брод стигао је око 20 часа, у време кад је брод био у најтежем стању. Непрекидно ударање побеснелих таласа о бокове „Румбе" направило је у унутрашњости брода праву пустош. Бура је однела чак и чамце за спасавање који су висили о боковима брода. На срећу, на броду се налазио један гумени чамац у који је могло да се смести шест људи. Капетан Елиас решио је да покуша да баци прву групу морнара. Најпре су конопцима чврсто везали чамац а затим су га пажљиво спустили у море. Укрцавање је било тешко и опасно: огромни таласи поигравали су се малим чамцем тако да је час био у дубини између два велика таласа а час на врху високом и шест метара. Упркос свему, прва група људи ипак је успела да се укрца и отисне у правцу спасилачког брода.

За то време на командном мосту „Смит-Лојда" Бакер је управљао покушавајући да спасе посаду „Румбе". Међутим, снажни таласи и јака снежна бура онемогућили су и једне и друге. После много безуспешних напора да ухвате конопац који им је бацан са „Смит-Лојда" морнари са „Румбе" најзад су успели и посада спасилачког брода морала је да употреби сву снагу и вештину да довуче чамац и да га при том не разбије о бокове свог брода. Пристајање је трајало читав час. Кад се шест људи нашло у подножју лествица једва су могли да покрену удове утрнуле од зиме и хладне воде. Петорица су се некако успели, док се шести шпанац Хезуз Диаз и Салас запетљао у конопце тако да су му ноге отишле у ваздух а глава лежала у води. У помоћ му је притекао Бакер који је хитро сишао низ лествице, скочио у чамац и одржавајући се вешто на побеснелим таласима исекао конопац и више носио него водио несретног морнара до палубе „Смит-Лојда".

Са командног брода „Румбе" капетан Вагнес је са зебњом посматрао спасавање прве групе морнара. Видећи са колико је напора и опасности то учињено одлучио је да остала једанаесторица остану на броду док се не укаже повољнија прилика.

У 3,58 појавио се хеликоптер службе за спасавање из Сиднеја у Новој Шкотској. Његов пилот, командант Дан Кембел, кратко је надлетео настрадали брод. Кад је увидео да због невремена и мрака неће моћи да почне са спасавањем, радио-везом је саопштио капетану Вагнесу да ће поново доћи кад сване.

Сам против таласа

За то време је капетан „Смит-Лојда" допловио до „Румбе", покушавајући да раздаљину између два брода сведе на неких 25 метара. Намеравао је да посебним уређајима избаци јаке каблове којима би привезао настрадали брод. Ниједан од неколико бачених каблова посада „Румбе" није успела да ухвати. Тада се Бакер одлучно на храбар и опасан подухват: покушаће помоћу малог гуменог чамца да бацити кабл до „Румбе". Везао је око струка један крај кабла и спустио се у чамац. Вешт морепловац, Бакер је иако ношен ветром и огромним таласима успео да у кратком предаху између два налета ветра дохвати лествице на „Румби". Уз помоћ морнара успео се на настрадали брод. Убрзо је веза између два брода била успостављена.

Петнаестог децембра у 5,30 „Румба" је кренула на пут у неизвесност: најближа лука Сент Џонс у Њуфаундленду налазила се читавих 300 миља далеко. У зору 16. децембра хеликоптер се вратио. Пилот је морао да се бори против ветра који је дувао брзином од 80 километара на час, да пази да се свих 11 чланова посаде „Румбе" и капетан Бакер укрцају у хеликоптер и да при том не разбије апарат. Успео је и одвезао их у Сент Џонс.

На тегљачу „Смит-Лојд" остао је, као једини официр, капетан Стратман који је морао за крмом да проведе два дана. Пред њим је био тешко изводљив задатак: није смео да пожури да се кабл не би прекинуо а ни успорити да „Румба" не би налетела на „Смит-Лојд". Како је услед великих таласа и снежне буре била потпуна помрчина, два дана није у ствари ни знао да ли „Румба" уопште и иде за њим. Тек у зору 17. децембра, кад се невреме мало смирило, угледао је оштећени брод, али без три сандука с локомотивама на палуби.

И најзад, у подне тог истог дана, два брода упловила су у луку Сент Џонс. Дочекало их је мноштво људи који су чули за страдање „Румбе". Кад се капетан „Смит-Лојда" појавио на палуби, маса га је дочекала клицањем.

И. Л.

ГОСПОДИН ИСПРАВКА

Хал Вотерс из Тампе на Флориди зачас је добио кредитну картицу робне куће, али с грешком. На њој је исписано име Хала Вејверса.

Хал Вотерс је картицу вратио уз напомену: „Исправка, Хал Вотерс".

Неколико дана касније добио је нову картицу. Сада је на њој писало: „Господин Исправка Хал Вотерс".

Ако је и од компјутера, много је.

ГУСАРИ СА ШКОЛСКЕ ЛАЂЕ

Енглески градић Бингли, који лежи близу обала мора, никад нису напали пирати. Па ипак, два пута годишње над зградом градске школе вије се црна застава са лобањом и укрштеним костима. Директор школе Џон Чарлтон на тај начин обавештава становнике Бинглија да је полугође завршено. Другим речима гусарским заставама он их упозорава: ђаци су распуштени а ви видите како ћете!

ГОРИ ГЛАВА!

Шта да ради човек кога свуда прати мирис паљевине него да, пошто претходно обиђе све собе у кући и установи да нигде ништа не гори, позове ватрогасце? Управо тако поступила је и осамдесеттрогодишња Енглескиња Френсис Вели: окренула је 999.

Боље би било да се, уместо да зове помоћ, Френсис само погледала у огледалу. Како то није учинила, ватрогасци су за час стигли и исто тако брзо установили где то гори ватра коју Френсис

никако није могла да открије: њој на глави...

Горео је, у ствари, Френсисин шешир од филца са „дивном траком и машницом". А откуд ватра на шеширићу? Од варнице која је искочила из камина док га је Френсис ревносно чистила.

СПОРТ: СЕДЕЊЕ НА ЛЕДУ

Студент Ханс Хорстман поставио је нови западнонемачки рекорд у седењу на леду: два и по сата. Узгред: Ханс је сходно пропозицијама, био го голцат.

ПСИ ТЕЛОХРАНИТЕЉИ

Сваке године 16. августа у Ђенови се одржава натјечај за највернијег пса у коме учествују кучићи из целе Италије. Међу кучићима што циљају на ову титулу мало је оних који се могу похвалити неким педигреом. На конкурсу се углавном појављују обичне џукеле и авлијанери. Али, њихови власници заиста могу рећи да су срећни људи: многима од њих одани четвороноги пријатељи спасли су живот, извлачили их из безизлазних ситуација... Победници прошлог такмичења била су

два кучета које је у своје време њихова власница покупила са улице да би јој се то једног дана стоструко вратило. Наиме, две године пошто је у своју кућу примила луталице, 82-годишњој Делији Интењоли изненада је позлило и она је изгубила свест. Падајући с кревета, повукла је са собом душек чији је један крај упао у камин. Букнуо је пожар! Али, пси нису изгубили присебност, прво су повукли мадрац у страну а затим грозоморним лајањем дозвали суседе у помоћ.

БОЉЕ ОДЕЛО НЕГО ОПЕЛО

„Непробојна мода" у њујоршкој четврти Сохо тренутно је једна од најзапосленијих кројачких радњи у граду. Сви модели који се у њој шију по мери или купују готови имају једну заједничку особину - непробојни су за метке.

По ценама које се крећу од двадесет до четрдесет хиљада динара, муштерије могу да бирају шта им је драго: непробојне прслуке, сафари одела, винђјакне или вечерње сакое.

На купцима је и да одлуче коју заштитну категорију одеће желе. У прву, најјевтинију, спада одећа која не пропушта „обичне" метке из пиштоља какве најчешће употребљавају улични пљачкаши. Одећа друге категорије саткана је од нешто отпорнијег материјала: оног који зауставља метке „магнума" калибра 357. Трећа је намењена професионалцима: кроз њу не продиру ни рафали машинке.

Власник радње Јон Јолсин је схватио да Њујорчани у ово несигурно време желе сигурну одећу.

МУЗИКАЛНА ВРАТА

У Јапану врата електричних и других возова отварају се и затварају аутоматски. Па ипак, на станици Хигаши-Васиномија у Токију често се дешавало да се врата вагона затворе пре но што сви путници уђу или изађу. Показало се да је кривац - рок музика. Кад радиопредајник, постављен у близини станице, ради из све снаге, врата вагона почињу да се „збуњују".

Испоставило се да неки делови ових аутоматских уређаја, они који спречавају отварање врата, кад се воз креће брже од пет километара на час, обављају улогу пријемника звука. У овом случају звукове рок музике они примају као сигнал за лупу точкова и затварају врата пре но што воз крене.

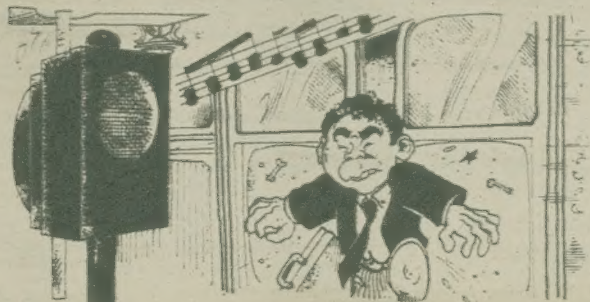

БОРБА ЗА КОКОШЈА ПРАВА

Недавно је у грчком градићу Вена на суд изведена кокошка. Оптужена кока мирно се гегала улицом кад јој је у сусрет наишао човек на бициклу. Да не би згазио пернату шетачицу, велосипедист је нагло закочио, пао и озбиљно се повредио. Кокошкин адвокат је на суду доказао да се његова штићеница строго придржавала десне стране улице, те је према томе искључиви кривац човек. Судија је ослободио кокошку с образложењем: „Ако се кокошка придржава правила кретања у саобраћају, има сва права која припадају пешацима.

МА, КО ШИША БРИЈАЊЕ!

Пред берберницом Џорџа Еплгејта у Таксону у Аризони однедавно се отежу редови. Мора да Џорџ много лепо брије. Па, не брије лоше, али зато оних седам го-го играчица, које му забављају муштерије, играју замамно...

СВЕ ЗА РАДНИКЕ!

Упозорење на огради око једног градилишта у Бруклину: МОЛИМО ПРОЛАЗНИКЕ ДА НЕ УПАДАЈУ У ЈАМУ ЈЕР ЋЕ ТАКО ПОВРЕДИТИ РАДНИКЕ.

ЈА ВЕЛИКИ, А ВИ КАКО ХОЋЕТЕ

Енглески језик је јединствен у свету по томе што се у њему лична заменица „ја" (I) увек пише великим словом, а друго лице множине те исте заменице – „ви" (you) увек малим. Наравно, осим у случају кад њоме почиње реченица.

Треба ли да кажемо да је Енглеска сањала да буде и била империја.

СТРАШИЛО ЗА КОЊЕ

Први аутомобили с краја прошлог века изазивали су страх код грађана. Добронамерни људи захтевали су од власти да забране кретање тим „пакленим, одвратним направама". Лист „Манхајм Цајтунг" писао је да су оне „некорисне, смешне и непристојне". У Сједињеним Америчким Државама је чак основан Пољопривредни савез против аутомобила." Савез је предложио доношење закона који би имао и следећу одредбу: „Ако возач аутомобила наиђе на запрежна кола или кочије дужан је да се заустави поред пута и прекрије аутомобил платном боје околине да се коњи не би уплашили." Разуме се, власти нису узеле у обзир овај бесмислени захтев.

НИКАКО НЕ ДОВОДИТЕ У ВЕЗУ

Званична агенција америчке државе Њу Хемшир недавно је свим већим новинским агенцијама и листовима у земљи послала информацију којом их обавештава о нечему што сви већ знају: да је Њу Хемшир без поговора један од водећих скијашких центара у САД. Поента обавештења, међутим, уопште није у наведеној тврдњи, него у ономе што се у информацији даље каже – да то нема ама баш никакве везе с чињеницом да је Њу Хемшир уједно и највећи произвођач дрвених штака у САД.

ПЉУНУТИ ШО

У заливу Унгава, у Канади, уз северозападну обалу Лабрадора налази се острво Реџисон, од кога се према унутрашњости залива пружа рт до ових дана – безимен. Од сада ће се звучно и дугачко звати Рт Џорџа Бернарда Шоа. Откуд име енглеског драмског писца у Канади (у којој иначе никад није боравио – за разлику, рецимо, од наше земље коју је посетио, боравио на Цетињу и касније се дописивао с пријатељима које је овде стекао).

Једноставно, један географ, који обожава духовитог Енглеза, предложио је да се рт тако назове, поготово што линија гребена неодољиво личи на Шоов оштри профил.

КАМЕН ЗА ЗАДЊУ ШАПУ

Француска је по броју домаћих паса на другом месту у Европи, одмах после Енглеске. То је лепо кад француски кућни љубимци не би онерећивали тротоаре, тргове, паркове и остала јавна места. Процењено је да петсто хиљада париских паса сваког свакцијатог дана „истовари" на улице педесет тона измета.

Французи добро знају да у неким земљама по градовима постоје специјална места на којима је псима дозвољено да задовољавају своје природне потребе, а власници су дужни да после обављене псеће работе, све очисте, ставе у најлон кесицу и врате је – кући. У Њујорку, на пример следује казна од сто долара власнику чији је љубимац испрљао улицу.

Шта да раде Французи? Било је више предлога, а у разматрање је узета идеја Жоа Русеа – „псанализација". Принцип је више него једноставан и природан. На што је више могуће места уз ивичњак, у близини канализационих отвора, поставити упадљив камен који би привукао пса да му притрчи и подигне задњу шапу. Плитка шоља, такође од камена, служи за „тежи" терет. Аутоматски млаз воде у одређеним размацима чисти клозет и све одлази у канализацију.

Уколико се кучету догоди малер да се „олакша" пре него што стигне до јавног клозета за псе, власник ће морати да покупи каку, лепо је упакује и убаци у отвор псеће шоље.

САОБРАЋАЈАЦ ПОД АСФАЛТОМ

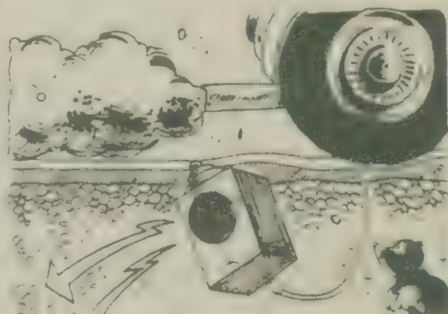

Да би се избегла гужва у саобраћају, власти у Хонг-Конгу прихватиле су пројекат према коме ће власници аутомобила који пролазе главним улицама града у такозваним „густимсатима" плаћати допунске таксе. У том циљу на све аутомобиле биће постављени радио-одашиљачи. Сваки пут кад аутомобил у то време прође главном улицом, пријемник уграђен испод асфалта, јавља централном компјутеру и на његовом екрану у контролној соби појављује се регистарски број аутомобила, датум и час проласка. Крајем месеца – стиже рачун.

Систем ће бити пуштен у рад 1987. године. До тада Хонгконжани могу до миле воље да се гужвају, сударају, нервирају, све бесплатно.

НЕ ЖВРЉАЈТЕ, ГОСПОДО!

Недавно су радници обнављали старо здање позоришта у Чикагу. Скинули су слојеве боје и креча старе десетине и десетине деценија и остали запрепашћени кад су наишли на полузбрисан натпис:

„Господо глумци! Умољавате се да не исписујете своја имена по зидовима глумишта. Ако сте стварно велики глумци, не бојте се, захвални гледаоци неће вас заборавити!"

ФАРМА БУБАШВАБА

Американац Чејс Ревел зарађује за живот продајом идеја. Колико је пута он нешто смислио, а други то купили, не памти, али зна да је бар осамнаест сопствених рецепата за сигурно и брзо богаћење лично испробао.

Последња измишљотина коју ће Ревел врло радо продати је узгајање бубашваба. Зашто би ико при здравој памети узгајао бубашвабе? Па, зато што су оне, објашњава Чејс, пребогате протеинима, па су посластица за пилиће. При том имају две згодне особине: мужевито се размножавају, а за живот им је потребно само мало ђубрета.

Звучи убедљиво, тим пре што стварање фарме бубашваба не повлачи никакве издатке: само једну мушку бубашвабу и пар женки. А ђубрета ионако има свуда.

ЗАСЛУЖНЕ КРАВЕ

До прошле године у свету су постојала три споменика кравама и то у Холандији, Данској и Сједињеним Америчким Државама. Четврти је откривен недавно у румунском градићу Синиорул де Муреш. У близини ове варошице добијена је нова раса крупног рогатог говечета – румунска пегава – и споменик је постављен на месту где се сваке године одржавају сајмови. Ова заслужна крава је првакиња у својој врсти. Годишње даје осам хиљада литара млека, што ће рећи, више од двадесет литара дневно.

СКУПШТИНА ПОД КИРИЈУ

КАПИТОЛ, ШТА ЈЕ ТО?

- *То је историја Сједињених Америчких Држава.*
- *Ту заседа врховна власт земље – Конгрес, а свако од 435 чланова Представничког дома и 100 чланова Сената обавезан је да започне говор са „Ми, народ!..."*
- *Ту је већина америчких председника утрошила више речи него на било ком другом месту.*
- *Ту су 20 америчких председника пре избора били сенатори или чланови Представничког дома, а 27 изабраних положило заклетву на степеницама централног дела зграде.*
- *Ту је било изложено тело убијеног председника Абрахама Линколна, док је целу зграду осветљавало на стотине петролејских лампи.*
- *Ту је априла 1917. председник Вудроу Вилсон затражио да се објави рат Немачкој.*
- *Ту је председник Франклин Делано Рузвелт узвикнуо после јапанског напада на Перл Харбор: „Седми децембар 1941. остаће упамћен као датум срамоте!"*
- *Ту је за време грађанског рата између држава Севера и Југа спавало око 3 хиљаде војника, а сенатори и чланови Представничког дома први и једини пут долазили на седнице наоружани револверима.*

ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ

1. Конференцијска сала страначке већине
2. Конференцијска сала страначке мањине
3. Соба за жене – чланове Конгреса
4. Канцеларија спикера
5. Рајбернова соба
6. Буџетски одбор
7. Главно степениште – исток
8. Званична канцеларија спикера
9. Заједничка просторија
10. Читаоница
11. Предворје дворане за седнице
12. Дворана Представничког дома
13. Библиотека
14. Гардеробе
15. Комитет за буџетску расподелу
16. Главно степениште – запад
17. Секретар страначке мањине
18. Дворана с киповима
19. Документација
20. Поткомитет за спољне послове
21. Приватне канцеларије
22. Канцеларија лидера страначке мањине
23. Приватна канцеларија
24. Капела Представничког дома и Сената

СЕНАТ

25–31. Приватне канцеларије сенатора
32. Канцеларија лидера сенатске мањине
33. Секретар
34. Главно степениште – запад
35. Главни секретар
36. Административни чиновници
37. Званични извештачи са седница
38. Председничка соба
39. Мермерна соба
40. Сенаторско предворје
41. Дворана Сената
42. Гардеробе
43. Званична канцеларија потпредседника
44. Просторија за пријеме
45. Канцеларија потпредседника
46. Канцеларија лидера сенатске већине
47. Главно степениште – исток
48. Канцеларијска сала – исток
49. Извршни секретар
50. Стара сенатска дворана
51. Секретар сенатске мањине
52. Ротонда
53–58. Приватне канцеларије сенатора

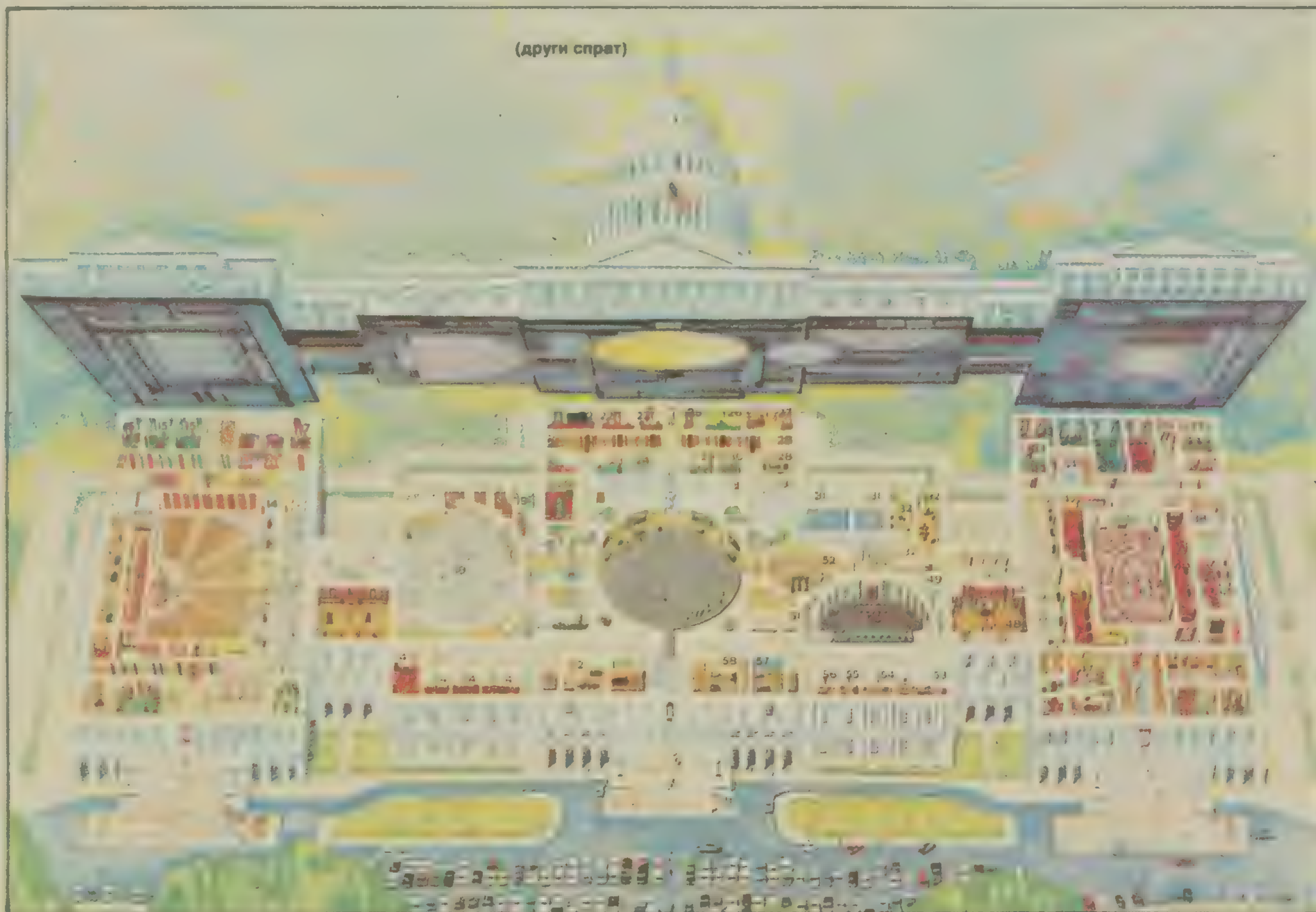
(други спрат)

Млада америчка држава је закорачила у будућност оскудицом, рђавим путевима, разбацаним фармама и бесаним ноћима фармера због честих упада Индијанаца. И не само то: државност је донела и прве невоље. Једна је била бескућништво Конгреса. Ово врховно управно тело земље није имало стални кров над главом! Али, где га подићи кад не постоји ни главни град?! Зато су се представници у Конгресу прво тиме позабавили. Народ није био нимало задовољан што су се определили за земљиште на левој обали реке Потомак.

– Свашта! – чудили су се становници доскорашњих колонија. – Ту нема ни живе душе, земљиште је мочварно, хара маларија, у оближњим шумама тумарају Индијанци!

Једног дана следеће 1791. године председник Вашингтон и грађевинар Пјер Шарл Л' Енфан обишли су на коњима терен предвиђен за будући главни град. Вашингтонов пратилац, пореклом Француз и борац на страни северноамеричких колонија за независност скицирао је терен и записао податке на осно-

У СЈЕДИЊЕНИМ АМЕРИЧКИМ ДРЖАВАМА ЈЕ СВЕ БРЖЕ ГРАЂЕНО ОД ЗГРАДЕ КОНГРЕСА – КАПИТОЛА. ЗА ЊЕНО ПОДИЗАЊЕ БИЛО ЈЕ ПОТРЕБНО ВИШЕ ОД СЕДАМДЕСЕТ ГОДИНА.

Овако изгледа зграда америчког Конгреса данас. Грађена је споро и мучно, паљена и преправљана. Конгресменима и особљу већ је постала тесна па је предвиђено проширење.

Основни изглед Конгреса је дело Вилијама Торнтона.

Камен темељац за зграду Конгреса положио је председник Џорџ Вашингтон. Народно весеље трајало је до зоре.

ву којих ће касније начинити план. Вашингтон га је веома ценио због памети и образовања те му је зато и поверио пројектовање града.

Подизање зграде Конгреса могло је да тече независно од настајања и ширења града који је по председнику добио име – Вашингтон!

Убрзо је у дневним новинама објављен оглас којим се заинтересовани позивају да понуде пројект зграде Конгреса. Услови су одређени само оквирно, а за најуспешније решење предвиђена је награда од 500 долара. Одзив је био веома слаб. Комисија одређена да изабере најбоље није имала много посла – неколико приспелих пројеката није вредело луле дувана.

Ствар је спасао тридесетдвогодишњи Вилијам Торнтон, бивши студент медицине у Единбургу, затим становник Париза, па амерички грађанин.

Спавање на поду

Торнтон се скрасио у Америци, али није имао одређено занимање. Био је и лекар, и сликар, и архитекта, и у свему успешан. На објављени оглас јавио се три месеца после одређеног рока. Иако су остали кандидати негодовали, комисија незадовољна њиховом понудом дозволила је Торнтону да пошаље пројект. Није погрешила. Његовом замисли био је задовољан и државни секретар Томас Џеферсон.

Пројект је предвиђао да зграда Конгреса има два крила прекривена куполом. После договора водећих личности, затражено је да Торнтон изврши промену што је он и учинио. Више није било разлога да му се не исплати награда од 500 долара. Постављен је и за надзорника градње.

Септембра 1793. председник Вашингтон је у присуству великог броја људи који су дошли из свих крајева земље положио камен темељац. Весеље је настављено до зоре.

Да је знао какве га муке очекују, Торнтон се вероватно не би јавио на оглас. Зидање је текло траљаво већ од првог дана. Недостајао је грађевински материјал, алат, радна снага...

Посао су отежавали и пројектанти чије решење, није прихваћено. Користећи пријатеље у Конгресу настојали су да се Торнтонов план измени. Успели су! Уморан од борбе с њима а и од осталих недаћа. Торнтон се 1802. повукао. Немајући куд, нови амерички председник Џеферсон именовао је за главног архитекту зграде Бенџамина Хенрија Латроба. До тада је већ било подигнуто десно крило без куполе у које се преселила Влада из привременог седишта у Филаделфији и где је Конгрес одржао прво заседање 22. новембра 1800. године. Та прва седница остаће упамћена и по томе што конгресмени нису имали где да коначе, па су многи спавали на голом поду.

Уз 183 степеника

Вашингтон су градили споро: кућу по кућу. На згради Конгреса, названој Капитол стање исто – напредовало се камен по камен. Енглез Латроб, архитекта школован у домовини није успео да се отресе Торнтонових невоља. Како је његов претходник завршио десно, он се латио зидања левог крила. Успео је да га заврши за четири године. Боље да није журио: председник Џеферсон је ставио озбиљне примедбе. У новоподигнуто крило се уселио Представнички дом, док је Сенат остао у десном. Занимљиво: оба конгресна дома задржала су до данас исту „стамбену" позицију!

Крила нису имала куполе и била су повезана стазом од дасака. Кад су конгресмени у време пљуска прелазили из једног у други остајали су мокри као кокошке.

Августа 1814. британске трупе су запалиле Капитол. Следећих пет година Конгрес је заседао у једној кући у Вашингтону коју му је неколико грађана издало под кирију.

Латроб је наставио посао 1815. Улепшао је и повећао салу Сената и темељно преуредио салу Представничког дома. Користио је камен пешчар, циглу и мермер. Задесила га је иста судбина као Торнтона – очајан дигао је руке од посла 1817..

Последњем градитељу Капитола Чарлсу Балфинчу припала је част да оконча градњу по Торнтоновом и Латробовом пројекту. Његов удео је централни део зграде са ротондом и куполом завршен 1824.

Конгресмени нису били задовољни куполом, а и зграда им је била тесна. Прво су педесетих година прошлог века издвојили 100 хиљада долара за проширење простора, а затим је 1860. купола дограђена и повећана. Данашњи изглед Капитол је добио 1884. када је уз лево и десно крило дозидана још по једна зграда.

Велика купола је ремек-дело архитектуре 19. века. У њен простор се стиже уз 183 степеника. Конструкција је од гвожђа. Купола је тешка око 4 хиљаде тона. Могла је да буде изграђена само тако што је усред ротонде склопљена дизалица која је после обављених радова расклопљена и изнета у деловима!

На врху куполе стоји бронзана статуа жене, рад вајара Томаса Крафорда. Оличава слободу.

М. ТОДОРОВИЋ

540 ПРОСТОРИЈА

Капитол је зграда са 540 просторија које заузимају површину од око 15 хиљада квадратних метара, а цео посед, укључујући паркиралишта, вртове, паркове и игралишта за крикет – 13 квадратних километара. Висина зграде од тла до врха Статуе слободе на куполи износи око 87, дужина 229 и ширина 106 метара. Капитол има своју телевизијску станицу, банку, пошту, ресторане, полицију и мамутски чиновнички апарат од око 20 хиљада запослених. Рачуна се да укупни годишњи трошкови рада Конгреса премашују милијарду долара! Плата конгресмена, сада износи годишње око 58 хиљада долара, или више од 800 милиона старих динара по текућем курсу, није највећа ставка. У првом сазиву Конгрес је имао само 65 чланова. Они су на заседање дошли у кочијама, чезама или на коњу и за то нису добили ни паре. Али, то је било давно.

РАТОМ ДО ДРЖАВЕ

Средином 17. века енглеске колоније у Северној Америци имале су самоуправу, али је матица Енглеска пошто-пото хтела да их сведе на извор сировина и тржиште за своју робу. Житељи колонија су се томе успротивили. Сукоб је почео бојкотом енглеске робе, а завршио се ратом који је трајао од 1775. до 1783.

Рат колонија за независност тек се распламсавао, а Други континентални конгрес одржан у Филаделфији 1776. донео је Декларацију независности која је у ствари значила проглашење Сједињених Америчких Држава. Рат је завршен миром у Версају 1783. Енглеска је признала независност Сједињеним Америчким Државама. Шест година касније изабран је први председник: Џорџ Вашингтон, човек којег је нација дубоко поштовала.

БЕСНИЛО – УЖАС ЧОВЕЧАНСТВА

КАД ПАС УГРИЗЕ РУКУ КОЈА ГА ХРАНИ

„Велика зараза доћи ће с великим метком, помоћ је близу, али лек врло далеко".

Мишел де Нострадамус

Мишел де Нострадамус, француски астролог и физичар из чијих је чувених пророчанстава овај стих, био је у праву мада је умро четири стотине година пре него што је 1962. човек први пут под електронским микроскопом угледао вирус беснила. Имао је облик метка издубљеног с доње стране, а испупченог при врху.

Мерио је сто осамдесет милимикрона по дужини и седамдесет у пречнику, али му се величина огледала у снази: био је триста милиона пута мањи од животиње у којој се родио, а шездесет милиона пута мањи од човека кога ће убијати!

Опасност прети и тамо где не слутите

Ако покрај пута, на ивици шуме, у људском насељу угледате „питому" лисицу, чувајте се: ПРЕТИ ВАМ ОПАСНОСТ ОД БЕСНИЛА! Уколико пас, иначе весео и умиљат, одједном постане утучен, или раздражљив, одбија храну, бежи од куће, кидише на господара: ПРЕТИ ВАМ ОПАСНОСТ ОД БЕСНИЛА! Кад се мачка завуче испод кревета или фотеље и канџама дочекује руку која је храни: ПРЕТИ ВАМ ОПАСНОСТ ОД БЕСНИЛА!

Позив на узбуну долази нам из Француске где се сматрало да је ова опасна болест искорењена. Одједном – шок! Марта 1968. један сељак у покрајини Мозел убио је лисицу која је била бесна. Од тада до 1. децембра 1983. беснило је захватило двадесет седам североисточних француских покрајина где је пронађено двадесет седам хиљада шеснаест животиња угинулих од беснила. Више од двадесет хиљада биле су лисице.

Беснило лисица, које се зове **силватично (шумско) беснило** спустило се у Европу са севера где стално постоји као **арктичко беснило** код поларних лисица у европском делу Совјетског Савеза, на Гренланду и у Канади. До епизоотије – како се назива епидемија животињског обољења – дошло је када је робдовирус (од латинског: rabies = беснило) заразио густо насељене црвене лисице централне Европе.

Почетком другог светског рата беснило је планулo на руско-пољској граници, а Пољаци нису могли да тамане лисице јер су им Немци још пре тога одузели пушке. Оданде је кренуло зракасто према суседним земљама брзином од тридесет до седамдесет километара за годину дана. Повремено су га заустављале препреке: индустријске зоне, ауто-путеви, реке, али продор се настављао.

Данас га има у свим земљама Европе осим Британије, Ирске и скандинавских држава. Букти и на другим континентима, а не постоји једино у Аустралији.

Лисица зецу, зец вуку, вук псу...

Лисичије беснило је у Европи најраспрострањеније и „епицентар" је заразе: од њега потиче тзкозвано **урбано (градско) беснило** које се јавља и ван насељених места, а име је добило зато што је главни носилац заразе пас, животиња најближа човеку. Због тога је баш ово беснило по човека директно најопасније: од најмањег броја оболелих животиња умире највише људи.

Круг беснила је зачаран све док постоји огроман број беснила лисица. Оне никада не уједају човека, али код њих је зараза стална и преноси се на друге животиње које су плен вукова од којих се, опет, заразе пси, и тако унедоглед.

Мачке су по човека нешто мање опасне од паса, а друге домаће животиње које се, ту и тамо, заразе, готово да га и не угрожавају, јер нити уједају, нити гребу. Опасност, ипак, није искључена.

Познат је случај ветеринара (!) који је направио глупост да крави, видевши како се мучи при гутању и тужно муче, завуче руку у уста не би ли је ослободио „страног тела". У устима није било ничег осим пљувачке са вирусом беснила.

СВАКИХ ПОЛА САТА ПО ЈЕДНА ЖРТВА

Запад је недавно шокирала кампања уништавања паса у Кини. Мање је познато да је тамо беснило сваке године односило по тридесет хиљада људских живота.

Неконтролисано урбано беснило пустоши сиромашне земље Африке, Азије и Јужне Америке. У Индији од беснила годишње умире петнаест хиљада људи, сваких пола сата по један.

Као и у 19. веку и данас су по човека најопаснији преносиоци беснила пси луталице. У веома развијеним земљама их нема јер су против овог зла удружили снаге здравствене и ветеринарске службе, градски хигијеничари, полиција и сами грађани. Код нас пси луталице неометано царују, а није познато ни колико имамо домаћих паса. Мада је вакцинација обавезна, забележено је да је на вакцинисање доведено само милион и двеста хиљада кућних љубимаца.

КАКО НАДМУДРИТИ ЛИСИЦЕ?

Уместо да их тамани (без опасности да ће их истребити јер се брзо множе а корисне су јер се хране болесним животињама) човек им помаже: уништавајући њихове природне непријатеље вукове, медведе, орлове и убацујући у шуме фазане, јаребице и зечеве одгајене у кавезу који немају природне рефлексе и постају плен лисица.

* * *

Пошто лов и гасирање јазбина нису уродили плодом, помислило се на вакцинисање лисица. У Швајцарској, Немачкој и Француској експеримент вакцинисања траје већ неколико година. Вакцина се не убризгава једној по једној лисици већ се по терену где живе разбацују кокошије главе заражене невирулентним вирусом беснила. Оне које их поједу заштићене су за следећих шест месеци.

* * *

У Југославији се за убијену лисицу добија награда од десет хиљада старих динара, а вакцина човека кошта милион и по!

ЗАПАМТИТЕ ЧЕТИРИ НЕОПХОДНА САВЕТА

1. Рану ОДМАХ и што темељитије испрати водом и сапуном, детерџентом, алкохолом, асепсолом. Прати дубоко без обзира на крварење да би се са места уједа одстранио вирус.
2. Похитати лекару који ће рану даље обрадити и одлучити да ли да угризеног упути у најближу антирабичну станицу где ће специјалисти видети треба ли дати серум и вакцину.
3. Ако је у питању пас – луталица који није ухваћен, угризени ће за сваки случај примити и серум и вакцину против беснила.
4. Вакцина се не даје док се, ако је могуће, животиња која је угризла не прегледа. Ухваћен пас – луталица посматра се десетак дана и, уколико за то време не угине, значи да није био бесан, па се ни човек не вакцинише. Ако се ради о већ вакцинисаном псу чији је власник познат и који је ујео у самоодбрани или док је чувао кућу, а иначе се нормално понаша, не предузима се ништа јер сумња на беснило отпада.

које је и изазвало парализу мишића, а ветеринар је случајно озледио руку о кравин зуб: заразио се и умро.

Урбано беснило, најранији познати облик ове болести, карактеристично је у Европи за земље Медитерана: Турску, Грчку, Албанију, Југославију, Италију, Шпанију... где врви од паса – луталица.

Трагична година 1947.

Према подацима које смо добили у Пастеровом заводу у Новом Саду, јединој југословенској лабораторији за беснило, у нашој земљи харају обе врсте беснила: урбано у средњим и јужним деловима Југославије (Косово и Македонија), силватично у северним (Словенија, Хрватска, Војводина). На неким територијама (Косово, Босна и Херцеговина) јављају се истовремено оба облика. Беснила иначе, има у свим крајевима наше земље, чак и у градовима, али су то појединачни случајеви.

По броју људских жртава најтрагичнија је код нас била 1947. година када су од беснила умрле седамдесет три особе међу којима је, као и увек, било доста деце. Број људских жртава пао је на испод десет тек 1956. Између 1956. и 1971. није их уопште било да би 1974. скочио на дванаест што је за европске појмове незамисливо.

Не може се прећутати ни поразна чињеница да су 1978. у шеснаест европских држава погођених беснилом била „само" четири смртна случаја код људи и то два у Турској и два у Југославији!

Турска је и даље јако угрожена урбаним беснилом, а код нас је стање боље већ три године, од 1981. до данас ниједан човек није страдао што значи да су, као у хигијенски развијеним земљама, здравствена и ветеринарска служба добро обавиле свој посао.

Беснило паса је, срећом, бар тренутно под контролом. Али лисичије поново бесни. Од ослобођења до данас најгоре стање у нашој земљи по броју утврђених случајева беснила код животиња (2.118) било је 1981. године. Прошла 1983. држи рекорд по беснилу животиња на највећој територији Југославије (161 општина) откако се ова болест код нас региструје!

Прошле године беснило је у нашој земљи утврђено код хиљаду шездесет две лисице, двадесет седам паса, двадесет једне мачке, једанаест говеда, десет срна, пет јазаваца, четири куне, три вука, две овце, једног зеца, једног твора и једне дивље мачке. Сигурно да је било и више случајева, али нису регистровани.

У Пастеровом заводу у Новом Саду нам кажу да званични подаци никад нису прави показатељ стања ни код животиња ни код људи и да је ситуација далеко гора.

ПРВИ СПАСЕН

Ово је дечак Јозеф Мајстер коме је Луј Пастер 1885. спасао живот употребивши први пут вакцину против беснила коју је пронашао. Од тог тренутка ова ужасна болест, под условом да се вакцина да на време, није увек смртна.

Шта ако се најгоре ипак деси?

Шта се догађа када човека угризе бесна животиња? Вирус беснила је још тајанствено чудовиште које не мари за правила. Од сто уједених људи неће се, у просеку, разболети осамдесет четири, чак и ако не приме никакву вакцину. Или су имуни на вирус, или га у пљувачки бесне животиње приликом угриза још није било, или се налазио у ослабљеном и занемарљивом облику, или је човека заштитила одећа...

То је велика срећа (на коју, ипак, не смемо рачунати) јер ни најсавременија вакцина, дата правовремено заједно са најсавршенијим серумом, није стопроцентна гаранција да до беснила неће доћи. И то спада у ћуди рабдовируса.

Зараза се преноси када вирус, углавном из пљувачке, доспе у рану или огреботину. Из мишићног ткива он прелази у нервне ћелије и док тамо „ради", рана зараста и човек може да је заборави. Током инкубације, (периода од тренутка кад је заражен па до појаве болести), вирус путује кроз кичмену мождину. Циљ му је мозак.

Путовање, то јест инкубација, може да траје од неколико дана до више од године, а најчешће између две недеље и два месеца.

Симптоми болести су ужасни. После малаксалости, несанице, главобоље и грознице мења се понашање: периоде утучености замењују таласи немира и страха пре него што дође до грчева, нарочито мишића ждрела и органа за дисање.

Јавља се, баш због грчева ждрела, паничан страх од воде коју болесник не сме ни да погледа, а камоли да окуси. Због тога се беснило зове и **хидрофобија** (од грчког: hidros = вода и fobija = страх).

Бесан човек не гризе, мада може понекад да буде опасан по околину, али има болове, нервне нападе, халуцинације и, најзад, потпуну парализу од које умире у најстрашнијим мукама, готово до краја при пуној свести. Не зове се беснило тек тако најстрашнија болест човечанства!

Ако се ОДМАХ, пре него што вирус доспе до нервног система, предузму одговарајуће мере, постоје велике шансе да се преживи. Оног часа када се појаве први знаци беснила, оболео човек је практично мртав човек.

Лек против беснила не постоји.

Бојана Дожић

КАДА СЕРУМ, А КАДА ВАКЦИНА?

Уколико постоји основана сумња на заразу беснилом, човек ће добити и серум и вакцину. Серум, готова антитела, убризгава се одмах и одмах делује за разлику од вакцине која ствара активну заштиту тек десетак дана после давања. Серум „покрива" то време и даје се само једном док се вакцина убризгава у више наврата.

Југославија однедавно увози најновију HDC вакцину која пружа високу заштиту, а не изазива, као досадашње никакве компликације на нервној бази, које су се јављале код једног од две до седам хиљада вакцинисаних. Нова вакцина је безопасна, али веома скупа.

Серум се прави код нас, али није наиван – незгодне пропратне појаве могу да буду: алергија, шок, серумска болест. У свету се већ неколико година прави безопасан серум (хумани антирабични гамаглобулин); ускоро ће га производити и код нас.

ШЕСТОМЕСЕЧНИ КАРАНТИН

Од неколико најцивилизованијих земаља Европе где је беснило искорењено Велика Британија је најбезбеднија – њу штити канал Ламанш, а лисице не иду у воду. Британцима ни то није довољно, па су увели шестомесечни карантин у коме, о трошку власника, морају да одседе све животиње које улазе у ову земљу. Потврда о вакцинисању се не прима из два разлога: не зна се да ли је прописно изведена, а зна се да ни најбоља вакцина није стопроцентно сигурна.

СМРТОНОСНО ПУТОВАЊЕ ВИРУСА

После уједа (1) вирус се размножава у ћелијама мишића, продире у нервни систем (2 и 3) и стиже у мозак (4) а одатле до очију (5) и пљувачних жлезда (6).

Беснило је убица.
Прокријумчарена животиња заувек може унети беснило у ову земљу.
Од беснила нема лека.
Симптоми су ужасни и веома болни.
Болест напада и животиње и људе.
Беснило хара Европом и све је ближе нашим обалама.
Помозите да Британију сачувамо од беснила.
Плакат. Централна служба информација, Министарство пољопривреде, рибарства и исхране, Лондон 1976.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

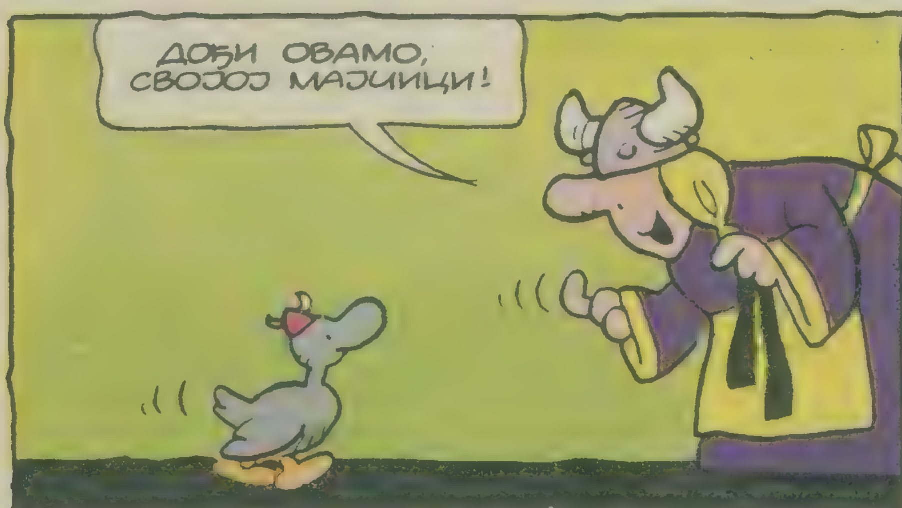

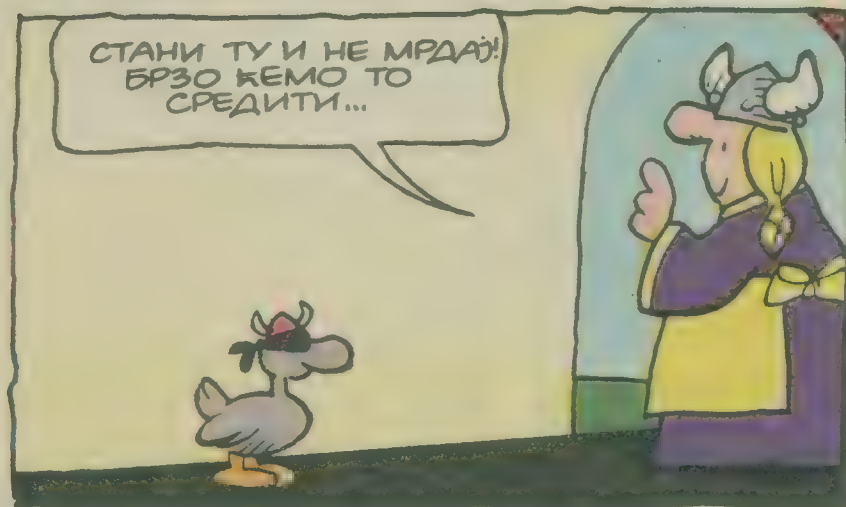

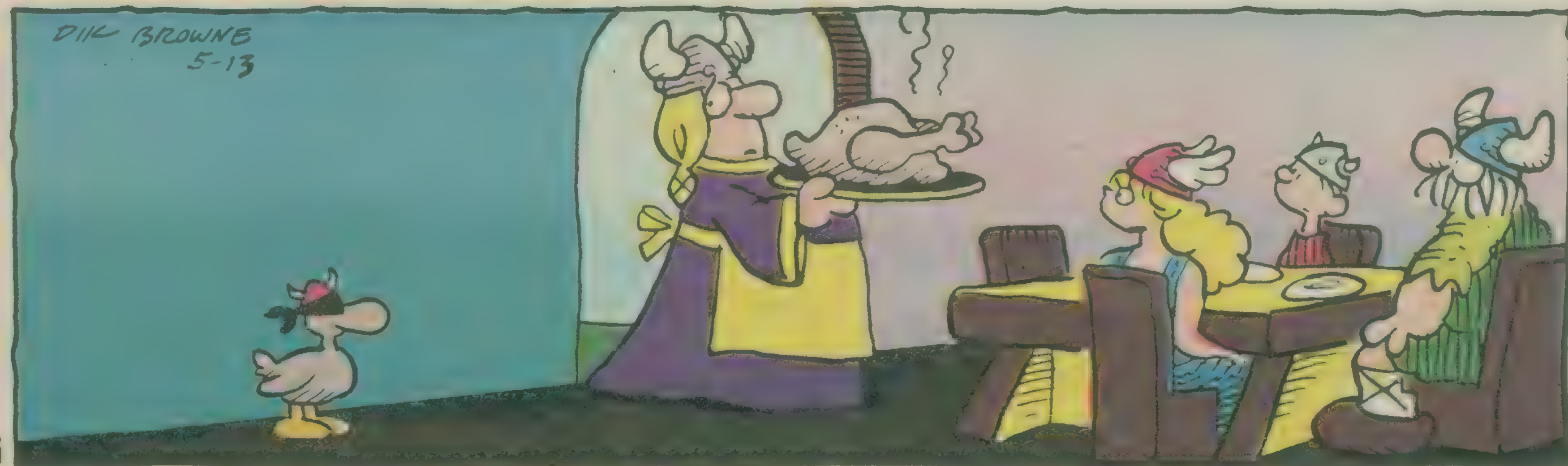

ВОДИЧ ЗА ЉУБИТЕЉЕ ФИЛМА И СТРИПА

КО, ГДЕ И ШТА НА ПЛАНЕТИ МАЈМУНА?

„Планета мајмуна", филм и телевизијска серија према којима је „Марвел Комикс" издао серију стрипова такође су научна фантастика која се одвија у невероватно широком времену и простору. Ова ТВ серија разликује се, међутим, од других и по конструкцији: почиње у будућности, затим се враћа у прошлост, па у садашњост, поново прелази у будућност и ту јој је крај. Ми ћемо, ипак, покушати да дамо редослед догађаја идући из прошлости ка будућности и објашњавајући при том догађаје свих стрипованих серија.

1972. година

Фебруар: астронаути Тејлор, Доџ, Стјуарт и Ландон налазе се на свом првом међузвезданом истраживачком путовању.
Новембар: нова летелица са астронаутом кога су сви звали „Капетан", бродским лекаром Брентом и још двојицом кренула је истим путем да провери зашто је претходни брод одлетео ван домашаја инструмената са Земље.

1973.

Април: прва свемирска капсула појављује се изненада и слеће близу калифорнијске обале, северно од Сан Клемента, где је спремно дочекује америчка морнаричка посада за прихватање свемирских летелица. Капсулом су управљали мајмуни Корнелијус, Зира и Мило. Догађаји о БЕКСТВУ СА ПЛАНЕТЕ МАЈМУНА почињу.
Јун: Ти догађаји завршавају се рођењем бебе Мила, сина Корнелијуса и Зире и убиством његових родитеља. Бригу о Милу преузима Армандо.

1973. до 1981.

Овај период карактеришу два различита вида друштвених збивања. Проширује се истраживање свемира, а летови на велике даљине постају обична ствар. Истовремено се на Земљи све теже решавају економски политички и енергетски проблеми. Подаци који се односе на два изгубљена свемирска брода и тајна о будућности наше планете коју су људима открили Зира и Корнелијус строго се чува. Новине пишу да су они два мајмуна који говоре само измишљотине и ништа више.

1981.

Новембар: Вердон, Берк и Џонс полећу са Земље и ту почиње телевизијска серија. Одмах по узлетању брод захвата електрична бура и баца га у будућност. А на Земљи – Мило који сада има осам и по година, наступа у Армадовом циркусу под именом Цезар Представе се одигравају пред малим бројем публике тако да Цезар срећно избегава публицитет.

1982.

Година куге из свемира. Доноси је неидентификована свемирска сонда. У року од неколико недеља куга захвата читаву планету, али умиру искључиво мачке и пси.

1982. до 1991.

У овом периоду осећају се праве последице куге: да би заменили своје изгубљене љубимце, људи почињу да чувају мале мајмуне, птице, гуштере... Мајмуни су све кориснији и временом постају најомиљеније домаће животиње. Гаје се све крупније врсте које су истовремено и све интелигентније. Људи се из унутрашњости све чешће селе у градове Провинције постају нека врста феудалних утврђења. Мења се начин управљања масама, па се појављује и класа робова. Мајмуни су за то најпогоднији. Године 1986. оснива се Корпорација за трговину мајмунима. До 1991. они, живећи са људима, нагло развијају своје умне способности.

1991.

Април: Армандо одлучује да осамнаестогодишњег Цезара који је већ постао циркуска звезда упозна са светом мајмуна. Циркус даје представу у једном безименом граду на западној обали Америке. Почињу догађаји ОСВАЈАЊА ПЛАНЕТЕ МАЈМУНА
Јуни: Цезар стаје на чело мајмуна побуњеника.

Јуни 1991. до краја 1992.

Цезар изводи свој народ из града у провинцију и уз помоћ неколицине људи покушава да подигне насеље. Читава заједница мајмуна почиње да се образује. И у другим областима Америке, па и у многим крајевима света, мајмуни дижу побуне, власт слаби, напетост расте и то траје до децембра 1992.

Децембар 1992.

НУКЛЕАРНИ РАТ – Верује се да је за то крив неки лудак, а можда и политичка напетост у свету. Све се одвија брзо, ласерска одбрана по систему АВМ спречава да рат потпуно уништи живот на Земљи. Страдају највећи градови.

1992. до 2001.

Преживели су у стању шока. Везе са удаљеним крајевима света готово су прекинуте и Цезарова заједница, која је сада изолована, прихвата преживеле. Све више расте друштво људи и мајмуна. Иако то Цезар не жели, људи временом постају другоразредни грађани, све више се развија култура мајмуна. Алдо проглашава себе генералом и формира армију горила. Године 1995. Цезар и Лиза добијају сина и дају му име Корнелијус. Накнадно деловање радијације осећају и људи и мајмуни, што утиче на наследне особине мајмуна. Њихова интелигенција развија се још брже. Људи постају све неактивнији и равнодушнији. Не зна се да ли је и то утицај радијације.
У међувремену се развија још једна грана људског рода – то су они који су преживели рат и остали у граду – мутанти. Инспектор Колп преузима власт у полуразрушеном Сан Франциску који кипти од мржње према мајмунима

2001.

Новембар: БИТКА ЗА ПЛАНЕТУ МАЈМУНА почиње. Људи успевају да привремено изборе равноправан положај са мајмунима. Умиру Колп, Ардо и млади Корнелијус.

2001. до 2040.

Развија се први мајмунски град. Цезар је као владар благонаклон и добар али положај људи је све тежи. Права опасност је „забрањена зона" где је, због последица радијације, немогуће контролисати генетске промене биљака и животиња. Мутанти у Сан Франциску поделили су се у групе – на њихово чело стаје Мендез.

2038.

Умире Лиза.

2040.

Умире Цезар у 67. години. Пошто није имао деце, власт преузима Савет мајмуна и људи.

на челу са изузетно цењеним орангутаном. Њега и Савет називају заједничким именом – Законодавац.

2040. до 2052.

Односи између мајмуна и људи се погоршавају. Иако се сматра да разлика не постоји, људски род је мање цењен. Људи настоје да се повуку из Савета, а затим стварају своју заједницу. Ниво њихове културе нагло опада. Мутанти се међусобно сукобљавају. Поражени Мендез и његови следбеници успевају да умакну и отпутују у своје ново, непознато станиште. Са собом носе алфа-омегу, специјално разорно оружје у које полажу све своје наде.

2052.

Рођени су човек Џејсон и мајмун Александер.

2052. до 2069.

Горила по имену Брутус заузима висок положај у хијерархији Мајмунског Града – постављен је за полицајца новог Законодавца. Џејсон и Александер постају велики пријатељи. Положај људи је све тежи.

2069.

У пећинама близу града извидници генерала Брутуса срећу Наследнике. Брутус преузима истрагу. Циљ му је да завлада Мајмунским Градом, па присиљава извиднике да забораве шта су видели.

2070.

Почињу догађаји Марвеловог УЖАСА НА ПЛАНЕТИ МАЈМУНА. Џејсон, Александер и Законодавац су у сукобу са Наследницима. Истовремено схватају шта се догађа у свету изван граница Мајмунског Града: врсте створене укрштањем човека и мајмуна, неспособне да говоре, живе у Забрањеној зони. Неки од њих служе као робови мутантима. Џиновске животиње тумарају по читавој планети, а постоје и много малих, полуномадских заједница мајмуна и људи које живе свака за себе. У некима од њих влада једнакост мајмуна и људи, али – колико ће она трајати?

2070. до 2220.

И мајмунска и људска врста полако насељавају забрањену зону. Људи који су били под утицајем радијације понашају се све више као варвари. Њихова благост претвара се у суровост. Постаје јасно да је рат између људи и горила неизбежан. Мендезова група стиже у Њујорк и ту се настањује. Мешање са локалним мутантима ствара предуслове за развијање телепатских моћи.

2220.

Одвијају се догађаји Марвелове ЕВОЛУЦИОНЕ НОЋНЕ МОРЕ. – Армије људи и горила сукобљавају се северно од Сан Франциска. Двојица преживелих – Соломон, горила, и човек по имену Јован – приморани су да прекину ватру. Њих лечи пустињак Мордекај, који је мешавина човека и мајмуна, али они ипак завршавају у Сан Франциску у рукама немилосрдних мајмуна и људских мутаната. Ту је уједно и њихов крај. Ово је преломни тренутак у серији. Кад последњи пут долази до изражаја људска агресивност и видан је напредак мајмунске врсте.

2220. до 2750.

Људи су поражени и постају робови мајмуна. Владају гориле. Ово је време када почињу истраживања. Нова насеља ничу на све стране. Преживеле групе из рата ступају у контакт. Агресивност горила изазива више мањих сукоба. Културно наслеђе Цезаровог Мајмунског Града све се више користи, а власти у многим областима све се чешће формирају по угледу на Савет. Стварају се дружине људи, отпадника, које непрестано нападају мајмунске страже.

2750.

Један прилично суров напад на већ велику заједницу мајмуна изазива гнев. Започиње систематски прогон отпадника.

2750. до 3075.

Орангутани су преузели власт горилама. У забрањеним зонама опет не може да се живи – техника за сузбијање последица радијације није довољно развијена. Шири се пустиња. У изолованим областима свако влада на свој начин. Мајмунски Град у близини Њујорка није више део првобитног насеља, развија се независно.

3085.

Вердон и Берк на југозападу Калифорније доживљавају удес приликом приземљења, али остају у животу. Други астронаути гину. Почињу догађаји из ТВ-серије. Над великим делом ове области влада фракција на челу са др Зејусом. С њим сарађује горила генерал Берк.

3085. до 3975.

Око 3400. године људски род је потпуно потиснут. За то су криве последице радијације и општа утученост. Мајмуни су их, као некорисне, прогнали из града и они живе у шумама, потпуно дивљим животом. Све чешће се повређују границе забрањених зона и полако наступа век таме. У неким областима, као у њујоршком граду мајмуна, нема више никаквог напретка. Од људског знања и цивилизације остала је само легенда. Конзервативни органгутани гуше све што је напредно. Касније, у овом периоду, људе користе као заморчиће у разним експериментима, а и омиљен су плен горила који их лове из забаве.

3975.

Септембар: Прва свемирска летелица са тројицом преживелих мушкараца и једном мртвом женом спушта се у близини данашњег Лонг Ајленда. Ту више нема океана. Почињу догађаји из филма ПЛАНЕТА МАЈМУНА.

3975. и 3976.

У Мајмунском граду не престају политичка превирања. Зајус успева да спречи ширење гласина о појави човека Тејлора и његовим способностима, али зато ратна кампања генерала Узруса измиче његовој контроли. Неколико извидника изгубило се у близини Забрањеног Града, и то после Тејлоровог нестанка почетком 3976. Букнуо је рат. Постоји и политичка струја чији су носиоци шимпанзе. Они се додворавају Зејусу, Корнелијусу и Зири, а тајно помажу генијалном шимпанзи др Милу у проучавању уређаја са Тејлорове свемирске летелице, у жељи да је оспособе за лет.

3976.

Фебруар: Стиже Брентов брод. „Капетан" и остали астронаути гину приликом слетања. Почињу догађаји ИСПОД ПЛАНЕТЕ МАЈМУНА, кад Брент улази у Нову и Мајмунски Град.

Два дана након Брентовог доласка: КРАЈ – Алфа-омега, којој се клањало 26 Мендезових генерација, експлодирала је у катедрали Св. Патрика у Њујорку. То је крај свега. Ваздушни талас изазван експлозијом захвата свемирску капсулу у којој су Мило, Корнелијус и Зира, баш у тренутку кад су се приближили орбити, и избацује их у прошлост на почетак...

С. И.

Планета мајмуна: ЗАКОНОДАВАЦ

ЦЕЈСОН, КУД СИ КРЕНУО?

ДОБРО ЗНАШ ДА НАМ ЈЕ ИЗЛАЗАК СА НАСТАВЕ ДОЗВОЉЕН САМО КАД ИДЕМО НА СЕОСКИ ТРГ!

УМОРАН САМ ОД ОДЛАЗАКА НА ТРГ, АЛЕКСАНДРЕ!

ЗНАШ ДОБРО ДА СЕ ТАМО НИКАД НИШТА **НЕ ДЕШАВА!**

ДА! АЛИ ОВОГ ПУТА ЋЕ БИТИ **ДРУГАЧИЈЕ!**

ШТА МОЖЕ БИТИ ДРУГАЧИЈЕ У ЈЕДНОМ ГОВОРУ?

ПО СВОЈ ПРИЛИЦИ, ОПЕТ **БРУТУС** КОЈИ ЋЕ НАМ ДРЖАТИ ЛЕКЦИЈУ О МИРУ И СЛОЗИ ИЗМЕЂУ ВРСТА!

А ШТА ЈЕ У **ТОМЕ** ТАКО ЛОШЕ?

ПРИЈАТЕЉИ СМО, ЗАР НЕ?

И, КАО ПРИЈАТЕЉ, ТИ ЋЕШ МИ УЧИНИТИ ПО ВОЉИ... ЈЕ ЛИ ТАКО?

У РЕДУ... ИДЕМ СА ТОБОМ, АЛИ ЖЕЛИМ ДА ЗНАШ ДА МИ СЕ ТО **НЕ ДОПАДА!**

СМИРИ СВОЈУ СРЏБУ, ЦЕЈСОНЕ...

...И НЕМОЈ ДА **ПОРЕКНЕШ** ДА ЈЕ ВРЕДЕЛО ДОЋИ ОВАМО ДА БИ СЕ ВИДЕО... ОН... ЗАКОНОДАВАЦ!

ЦРТАЈУ: M. Esposito, M. Ploog, G. Tuska, M. Chiaramonte
ПИШУ: D. Moench, E. Lawrence, D. Johnson, G. Gerani

ДОБРО ДОШЛИ, ГРАЂАНИ МИРА!
ЗАХТЕВАО САМ ОВАЈ СКУП ЗБОГ **ВЕЛИКОГ БРОЈА** РАЗЛОГА .. ОД КОЈИХ СУ СВИ **ЈЕДНАКО ВАЖНИ!** ПРЕ СВЕГА, ЖЕЛИМ ДА ВАМ **ЗАХВАЛИМ** НА ПОВЕРЕЊУ У МОЈЕ **СУЂЕЊЕ**...
. И НА **ПРИХВАТАЊУ** МОЈИХ УЧЕЊА О САРАДЊИ ИЗМЕЂУ ВРСТА!
ЗАТИМ, ЖЕЛИМ ДА ОБНОВИМ СОПСТВЕНУ ВЕРУ У ТА УЧЕЊА...
ЗАШТО МИ НИСИ РЕКАО ДА ЈЕ ТО ЗАКОНОДАВАЦ?
...ЈЕР САМО АКО ИДЕМО ПУТЕМ **МИРА** МОЖЕМО ДА ИЗБЕГНЕМО НОВУ **КАТАКЛИЗМУ!**
ДА СИ ПАЗИО НА ЧАСУ...

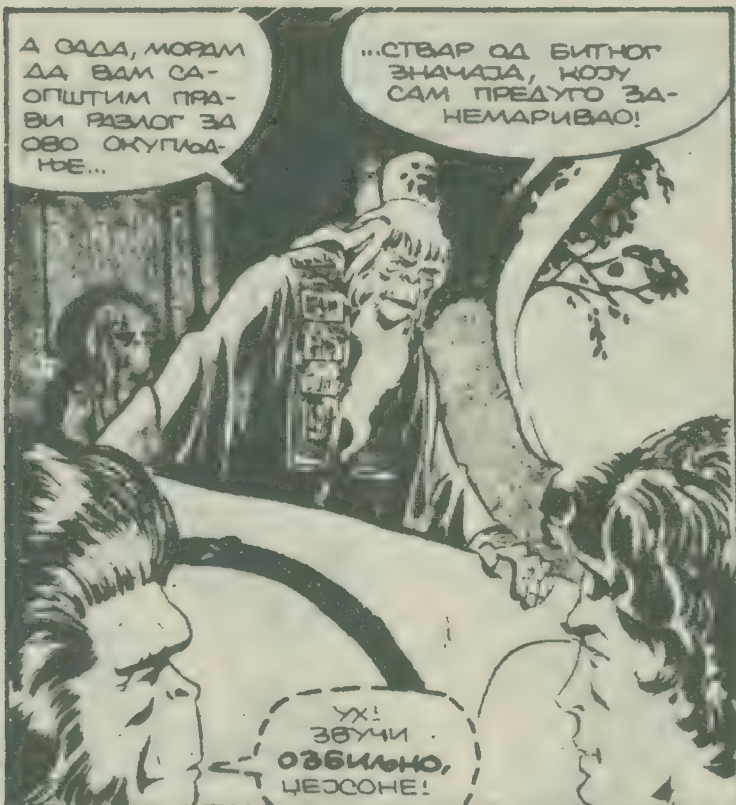
А САДА, МОРАМ ДА ВАМ САОПШТИМ ПРАВИ РАЗЛОГ ЗА ОВО ОКУПЉАЊЕ...
...СТВАР ОД БИТНОГ ЗНАЧАЈА, КОЈУ САМ ПРЕДУГО ЗАНЕМАРИВАО!
УХ! ЗВУЧИ **ОЗБИЉНО,** ЏЕЈСОНЕ!

НЕ МОГУ ДА ВАМ ОТКРИЈЕМ ПРИРОДУ ТЕ СТВАРИ... СЕМ ДА ОНА ЗАХТЕВА МОЈУ ПРИСУТНОСТ!
ЗБОГ ТОГА МОРАМ ДА ВАС **НАПУСТИМ** НА НЕКО ВРЕМЕ..
КОЛИКО? ТО САД НЕ МОГУ ДА ПРОЦЕНИМ!
НЕ МОЖЕ НАС ОСТАВИТИ...

А ПОШТО НЕ МОГУ ДА КАЖЕМ КАД ЋУ СЕ ВРАТИТИ, ЈА САМ СВОЈЕ ОДГОВОРНОСТИ ПРЕНЕО НА **ДРУГОГ!**
У МОМ ОДСУСТВУ СЕЛОМ ЋЕ УПРАВЉАТИ БРАТ КСАВИЈЕР!

КСАВИЈЕР?! НАЈНЕСПОСОБНИЈИ УОБРАЖЕНКО У ЧИТАВОМ ЊЕГОВОМ КАБИНЕТУ!
ЈЕДНОМ СИ РЕКАО...
...ДА КСАВИЈЕР НЕ УМЕ ДА ДОНЕСЕ ЧАК НИ СУД О ВРЕМЕНУ!

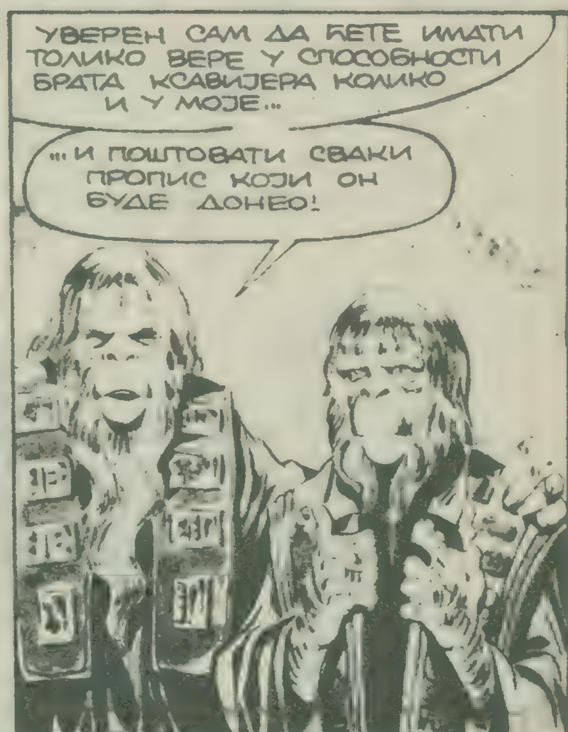
УВЕРЕН САМ ДА ЋЕТЕ ИМАТИ ТОЛИКО ВЕРЕ У СПОСОБНОСТИ БРАТА КСАВИЈЕРА КОЛИКО И У МОЈЕ...
...И ПОШТОВАТИ СВАКИ ПРОПИС КОЈИ ОН БУДЕ ДОНЕО!

А САД ВАС ПРЕПУШТАМ ЊЕГОВОЈ БРИЗИ... И МИРУ!
КАХ... МИСЛИМ ДА ТРЕБА ДА КАЖЕМ НЕКОЛИКО РЕЧИ О...
ЗБОГОМ!
БРИШИМО ОДАВДЕ, ЏЕЈС...
3

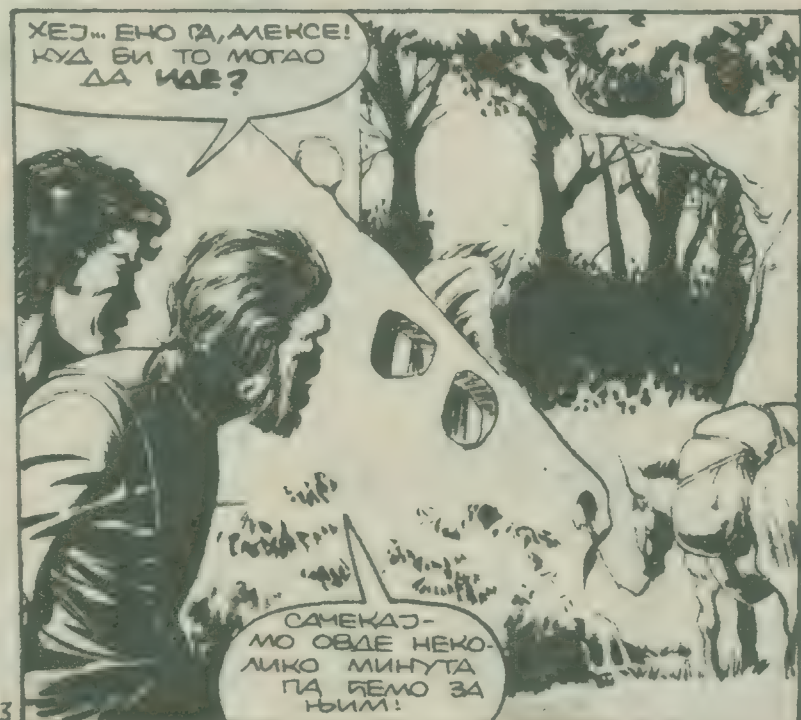
ХЕЈ... ЕНО ГА, АЛЕКСЕ! КУД БИ ТО МОГАО ДА **ИДЕ?**
САЧЕКАЈМО ОВДЕ НЕКОЛИКО МИНУТА ПА ЋЕМО ЗА ЊИМ!

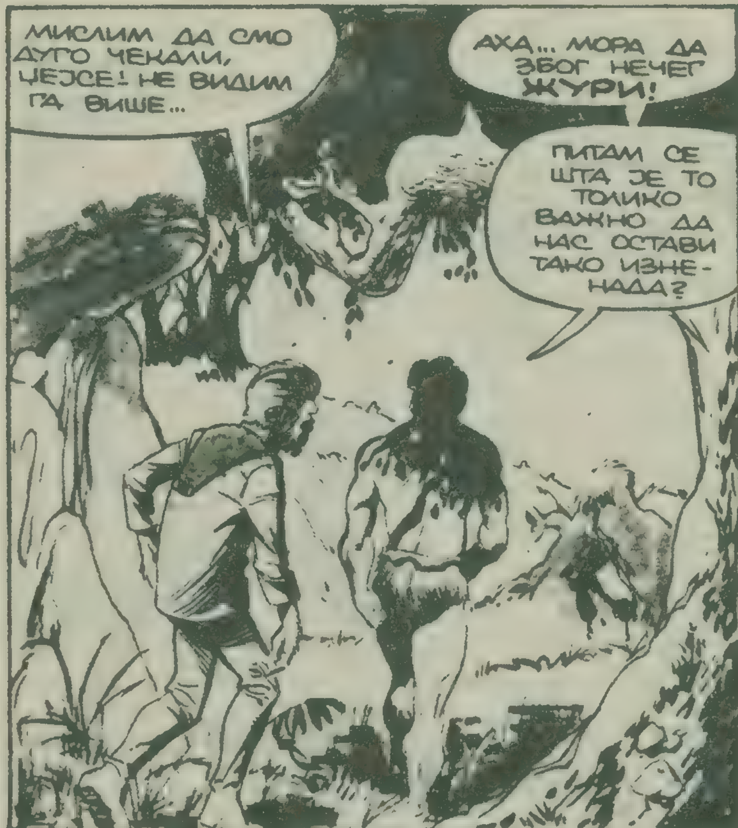
МИСЛИМ ДА СМО ДУГО ЧЕКАЛИ, ЏЕЈСЕ! НЕ ВИДИМ ГА ВИШЕ...
АХА... МОРА ДА ЗБОГ НЕЧЕГ ЖУРИ!
ПИТАМ СЕ ШТА ЈЕ ТО ТОЛИКО ВАЖНО ДА НАС ОСТАВИ ТАКО ИЗНЕНАДА?

НЕ! ИШЧЕЗАО ЈЕ... СВЕ ЈЕ ТАКО ТАЈАНСТВЕНО...
ВИДИШ ЛИ ГА, ЏЕЈСОНЕ?

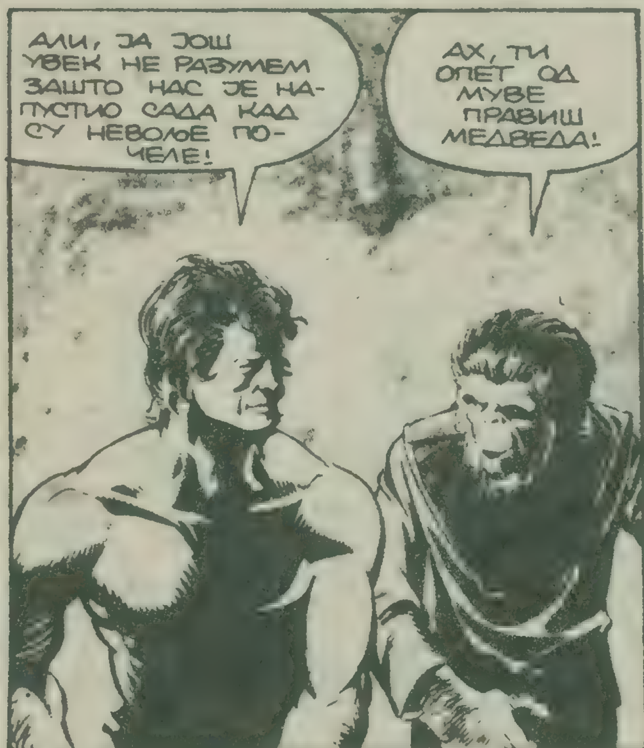
АЛИ, ЈА ЈОШ УВЕК НЕ РАЗУМЕМ ЗАШТО НАС ЈЕ НАПУСТИО САДА КАД СУ НЕВОЉЕ ПОЧЕЛЕ!
АХ, ТИ ОПЕТ ОД МУВЕ ПРАВИШ МЕДВЕДА!

ХЕЈ, МИСЛИШ ЛИ ДА ЈЕ ЗАКОНОДАВАЦ ОТИШАО ТАМО?
У ЗАБРАЊЕНУ ЗОНУ? АЛИ ЗАШТО БИ ТО УЧИНИО?
СВИ ЗНАЈУ ДА ТАМО НЕМА НИЧЕГ СЕМ ПЕПЕЛА И РУШЕВИНА!
НЕМОЈ ДА БУДЕШ ТОЛИКО СИГУРАН! ЗНАШ, ПОСТОЈЕ ГЛАСИНЕ О ЧУДОВИШТИМА КОЈА ТАМО ВРЕБАЈУ...

ТИ УВЕК ИМАШ ОПРАВДАЊА ЗА СВЕ...
ЗАИСТА МИ НИЈЕ ЈАСНО?
ВАЉДА ЋЕМО УСКОРО САЗНАТИ!
ПУТ ВОДИ ОВАМО!

...ЧУДОВИШТА ОСТАЛА ПОСЛЕ ПРОПАСТИ...ДА НАС ПОДСЕЋАЈУ ШТА БИ МОГЛО ДА СЕ ДЕСИ АКО ПОНОВО ПОЧНЕМО ДА СЕ МРЗИМО!
ДА ЛИ МЕ ЈЕДИНО ЗБОГ ТОГА НЕ МРЗИШ, АЛЕКС...

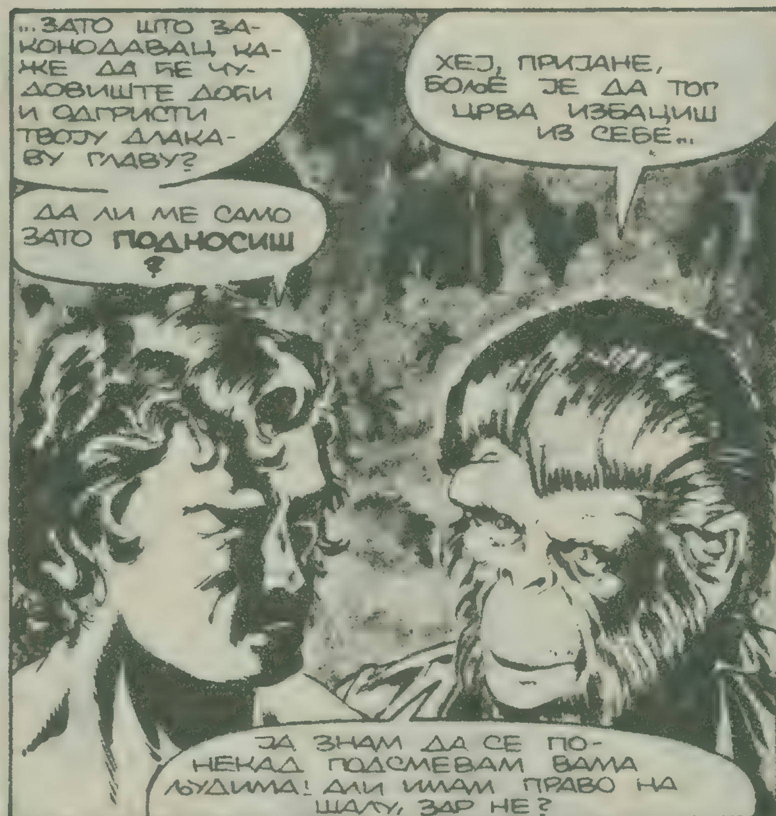
...ЗАТО ШТО ЗАКОНОДАВАЦ КАЖЕ ДА ЋЕ ЧУДОВИШТЕ ДОЋИ И ОДГРИСТИ ТВОЈУ ДЛАКАВУ ГЛАВУ?
ДА ЛИ МЕ САМО ЗАТО **ПОДНОСИШ**?
ХЕЈ, ПРИЈАНЕ, БОЉЕ ЈЕ ДА ТОГ ЦРВА ИЗБАЦИШ ИЗ СЕБЕ...
ЈА ЗНАМ ДА СЕ ПОНЕКАД ПОДСМЕВАМ ВАМА ЉУДИМА! АЛИ ИМАМ ПРАВО НА ШАЛУ, ЗАР НЕ?

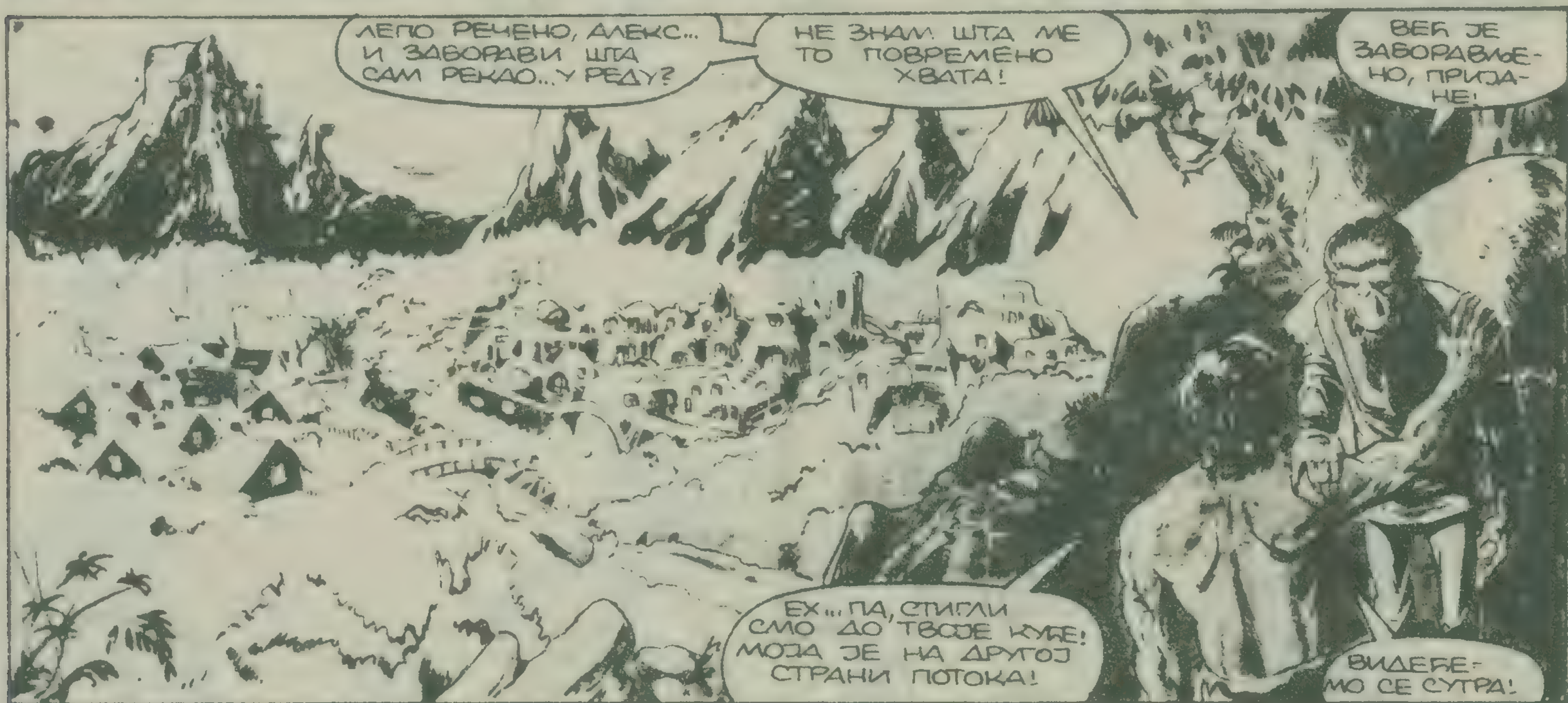
ЛЕПО РЕЧЕНО, АЛЕКС... И ЗАБОРАВИ ШТА САМ РЕКАО...У РЕДУ?
НЕ ЗНАМ ШТА МЕ ТО ПОВРЕМЕНО ХВАТА!
ВЕЋ ЈЕ ЗАБОРАВЉЕНО, ПРИЈАНЕ!
ЕХ... ПА, СТИГЛИ СМО ДО ТВОЈЕ КУЋЕ! МОЈА ЈЕ НА ДРУГОЈ СТРАНИ ПОТОКА!
ВИДЕЋЕМО СЕ СУТРА!

НЕ СХВАТАМ ЗАШТО ЈЕ УЗНЕМИРЕН...

...КАД НЕМА НИКАКВОГ РАЗЛОГА ЗА БРИГУ О...

OX! NE!!!

МАЈКО, ШТА СЕ ДЕСИЛО?!
ГОРИЛЕ, АЛЕКС... ГОРИЛЕ С КАПУЉАЧАМА...

БАНУЛИ СУ ОВАМО И ПРЕТУКЛИ ТИ ОЦА!
НАЗВАЛИ СУ ГА ИЗДАЈНИКОМ МАЈМУНСКЕ СТВАРИ И ЧОВЕКОЉУПЦЕМ!
АЛИ...АЛИ ЗАШТО?!

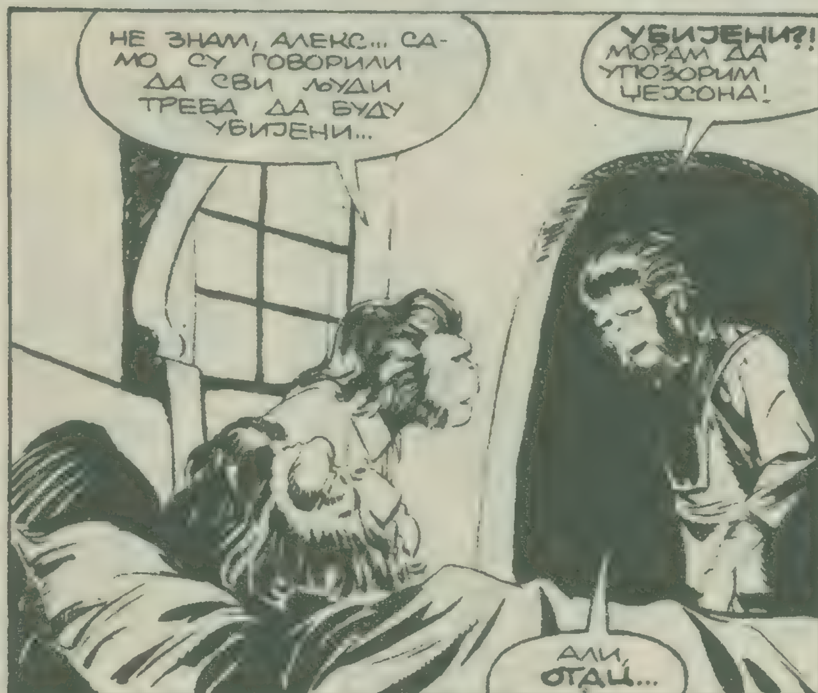
НЕ ЗНАМ, АЛЕКС... САМО СУ ГОВОРИЛИ ДА СВИ ЉУДИ ТРЕБА ДА БУДУ УБИЈЕНИ...
УБИЈЕНИ?! МОРАМ ДА УПОЗОРИМ ЏЕЈСОНА!
АЛИ, ОТАЦ...

ЈА ЋУ ОСТАТИ СА ЊИМ... ТИ ТУ ВИШЕ НИШТА НЕ МОЖЕШ!
ИДИ САД... УПОЗОРИ ТВОЈЕ ПРИЈАТЕЉЕ ЉУДЕ...
...ПРЕ НЕГО ШТО БУДЕ КАСНО!

ЏЕЈСОН ВЕЧЕРАС КАСНИ, БЕТ, А НИСАМ ГА НИ ПОПОДНЕ ВИДЕО НА ТРГУ...
КАКО УОПШТЕ МОЖЕШ НЕКОГА ДА ВИДИШ У ТАКВОЈ ГУЖВИ? ЧУДНО ЈЕ ДА УОПШТЕ...

ЧЕКАЈ!
ЧУЈЕШ ЛИ?

ТОПОТ КОЊА!
АЛИ, КО ЈЕ ОВДЕ ТОЛИКО БОГАТ ДА ИМА КОЊА, ДЕЈВИДЕ?
ТРЕБА ДА ПОГЛЕДАМО...

ОХ, ДЕЈВИДЕ, ИЗГЛЕДАЈУ СТРАШНО!
СТАНИ ИЗА МЕНЕ, БЕТ! ОВО МИ СЕ НЕ СВИЂА!

КО СТЕ ВИ?! КАКАВ ВАС ЈЕ ПОСАО ДОВЕО ОВАМО НОЋУ, СА ТИМ БАКЉАМА?!

НАШ ПОСАО, ЧОВЕЧЕ...

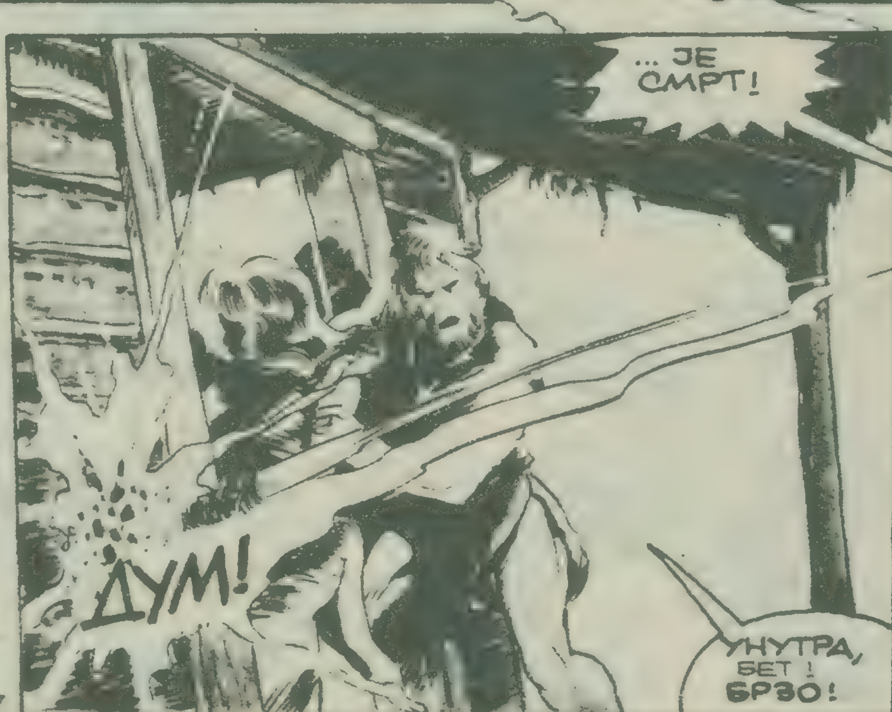
... ЈЕ СМРТ!
ДУМ!
УНУТРА, БЕТ! БРЗО!

ДЕЈВИДЕ, ЗАШТО ОВО ЧИНЕ?!
СМИРИ СЕ, БЕТ, И ДОНЕСИ ВЕДРО...
ВЖЖЖ!
ТУП!

...ПРЕ НЕГО ШТО СЕ ВАТРА РАШИ-РИ!
ПОГУСНИ ТО, БЕТ, ДОК ЈА ЗАТВОРИМ ВРА...

КРРЦЦ!
ИИИИИИИ!

СМРТ СВИМ ЉУДИМА!
УХВАТИ ЖЕНКУ!
ФИЈУУУ!
НЕ! О, БОЖЕ... НЕ!
ЦАК!
ДЕЈВИДЕ, МОЛИМ ТЕ... НЕМОЈ ДА УМРЕШ...

ЖЕНА КОЈА СВОГ МУЖА ТОЛИКО ВОЛИ...
ДЕЈВИДЕ... ОХ, МОЛИМ ТЕ, ДЕЈВИДЕ ...

...ТРЕБА ДА ГА СЛЕДИ...
...МА КУД ПОШАО!

ХАЈД'МО! ОВДЕ НЕМА ВИШЕ НИКОГ!
БИЋЕ ДА СМО ДОБИЛИ ПОГРЕШНО ОБАВЕШТЕЊЕ ДА ОВО ДВОЈЕ ИМАЈУ...

...СИНА!
МОРА ДА ЈЕ ВЕЋ ПРЕКАСНО ЗА ВЕЧЕРУ...
...А БЕЗ НАСТАВЕ НЕМАМ ОПРАВДАЊЕ ШТО САМ...

ТО НЕ МОЖЕ БИТИ... ТО НЕ МОЖЕ БИТИ...
ТО НИЈЕ ИСТИНА...ЗНАМ ДА НИЈЕ...

...ИСТИНА...

ОМАМЉЕН ШОКОМ, ЏЕЈСОНОВ УМ ПРЕПЛАВ-
ЉЕН ЈЕ ГРИМИЗНОМ МАГЛОМ НЕИЗМЕР-
НОГ БЕСА...
ОНИ СУ МРТВИ!

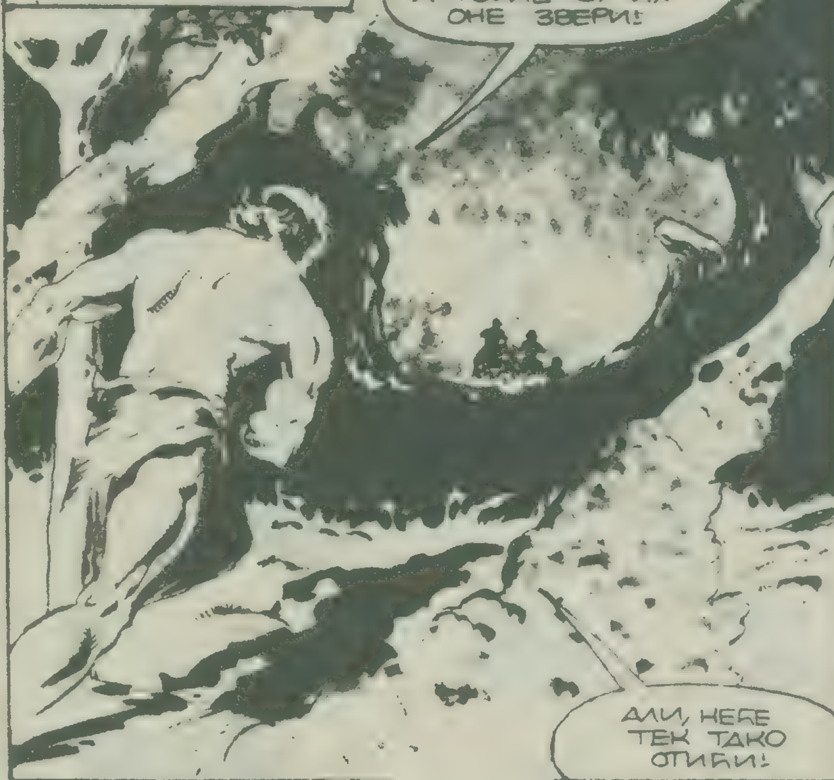
ЛУД ОД ЈАРОСТИ, ОН ЈЕ ПОБЕГАО ОД ПУЦКЕТА-
ВЕ ЛОМАЧЕ КОЈУ ЈЕ
ЈЕДНОМ НАЗИВАО
СВОЈИМ ДОМОМ...
ОНИ СУ МРТВИ... А УБИЛЕ СУ ИХ ОНЕ ЗВЕРИ!
АЛИ, НЕЋЕ ТЕК ТАКО ОТИЋИ!

ЗАРОНИО ЈЕ У ГУСТЕ СЕНКЕ ШУМЕ
ПРАТЕЋИ У ТРКУ СИЛУЕТЕ КОЈЕ СУ СЕ
ХИТРО УДАЉАВАЛЕ...
УХВАТИЋУ ИХ... БЕЗ ОБЗИРА КОЛИКО ДАЛЕ-КО ОДЈАХАЛИ!
И МАДА ЈЕ ТРЧАО...

УХВАТИЋУ ИХ И РАСКОМАДАТИ ГОЛИМ РУ-КАМА!
...И ТРЧАО, ДОК МУ ЈЕ КРВ ДОБОВАЛА У ГЛАВИ...

...КОНАЧНО ЈЕ СХВАТИО ДА СУ ЈАХАЧИ ОДМАКЛИ...
НЕСТАЛЕ... СМРДЉИВЕ ЗВЕ-РИ СУ НЕСТАЛЕ!

...И ДА ВИШЕ НИЈЕ У СТАЊУ ДА ИХ ПРА-ТИ...

КАСНИЈЕ...

ПЛАМЕН ЈЕ ПУЦКЕТАО, ИСПУЊАВАЈУЋИ ПРОПЛАНАК ТРЕПЕРАВИМ СВЕТЛОМ...

ЗАТИМ СЕ КРОЗ НОЋ ПРОБИО ЗВУК – ЈЕЦАЊЕ МЛАДОГ ЧОВЕКА КОЈИ ЈЕ ЧУЧАО ОБАСЈАН САБЛАСНИМ СЈАЈЕМ УНИШТАВАЈУЋЕГ ПОЖАРА...

МИСЛИ СУ МУ БИЛЕ ЗБРКАНЕ И ЈОШ УВЕК НИЈЕ МОГАО ДА СМИСЛИ ШТА ДА УРАДИ...

11

МОЈИ РОДИТЕЉИ СУ МРТВИ, АЛЕКС! ЖАЉЕЊЕ ТО НЕЋЕ ПРОМЕНИТИ!
НИШТА ТО НЕЋЕ ПРОМЕНИТИ, АЛЕКС... НИШТА!

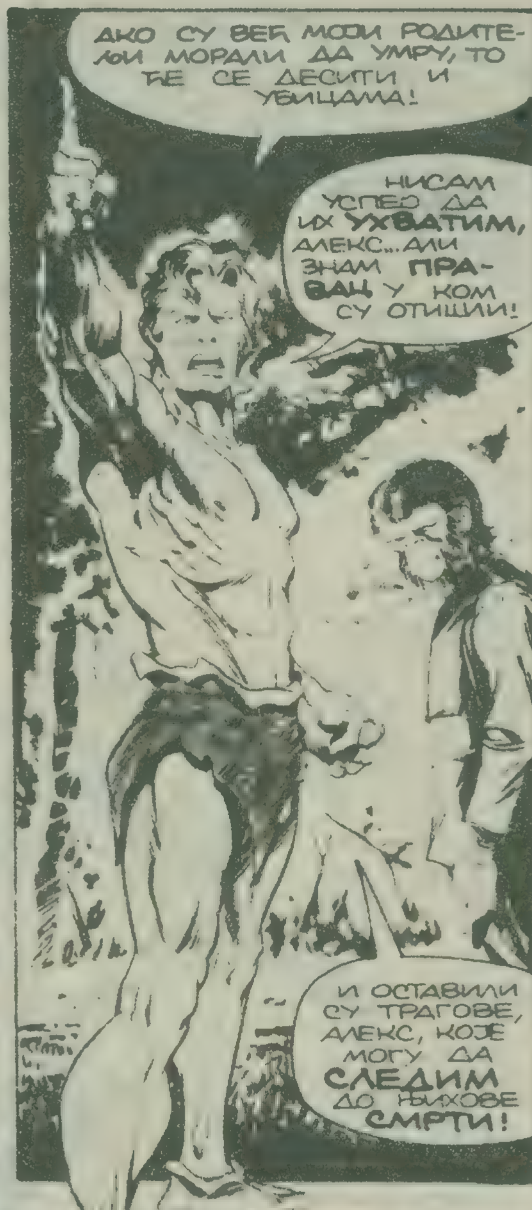
АКО СУ ВЕЋ МОЈИ РОДИТЕЉИ МОРАЛИ ДА УМРУ, ТО ЋЕ СЕ ДЕСИТИ И УБИЦАМА!
НИСАМ УСПЕО ДА ИХ УХВАТИМ, АЛЕКС... АЛИ ЗНАМ ПРАВАЦ У КОМ СУ ОТИШЛИ!
И ОСТАВИЛИ СУ ТРАГОВЕ, АЛЕКС, КОЈЕ МОГУ ДА СЛЕДИМ ДО ЊИХОВЕ СМРТИ!

ЏЕЈСОНЕ, ПОСЛУШАЈ МЕ! НЕ МОЖЕШ ЗА ЊИМА... ОНИ СУ ОКРУТНИ! НЕМАШ НИКАКВЕ ИЗГЛЕДЕ!
НЕКА СЕ ЗА ЊИХ ПОБРИНЕ ЗАКОН!

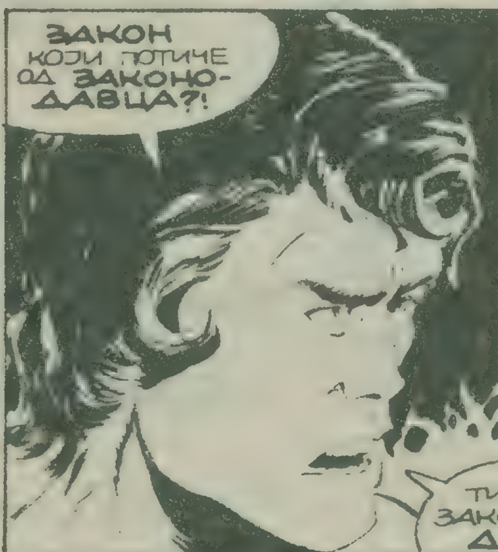
ЗАКОН КОЈИ ПОТИЧЕ ОД ЗАКОНОДАВЦА?!

НЕМОЈ МЕНИ ГОВОРИТИ О ЗАКОНУ, АЛЕКС... НИСУ НОЋАС НАПАЛИ...
ЗАКОН КОЈИ ПОТИЧЕ ОД МАЈМУНА?! ЗАКОН КОЈИ ШТИТИ ЈЕДИНО МАЈМУНЕ!

...ТВОЈУ ПОРОДИЦУ! ЗАТО НЕ ОЧЕКУЈЕМ ДА ТИ СХВАТИШ ЗАШТО МОРАМ ЗА ЊИМА...
...САМ АКО ТРЕБА!

ЏЕЈСОНЕ, ЧЕКАЈ!
МОЖДА ЈЕ ВРЕМЕ ЗА НОВЕ ЗАКОНЕ ?

12

ДУБОКО У ЗАБИТИМА МРАЧНЕ ШУМЕ ПУЦКЕТАВЕ БАКЉЕ ОСВЕТЉАВАЛЕ СУ МРЕЖУ МЕЂУСОБНО ПОВЕЗАНИХ КУЋИЦА НА ДРВЕЋУ. ТО ЈЕ СИСТЕМ КОЛИБА НА ДРВЕЋУ, НЕОБИЧНИ РАТНИ ЛОГОР...

ИЗ ЈЕДНЕ ОД НАСТАМБИ У КРОШЊАМА ОШТАР ГЛАС СТРАЖАРА ПРОЛОМИО СЕ КРОЗ НОЋ...

ДОЛАЗЕ!

НОВАЈЛИЈЕ СЕ ВРАЋАЈУ СА ЗАДАТКА!

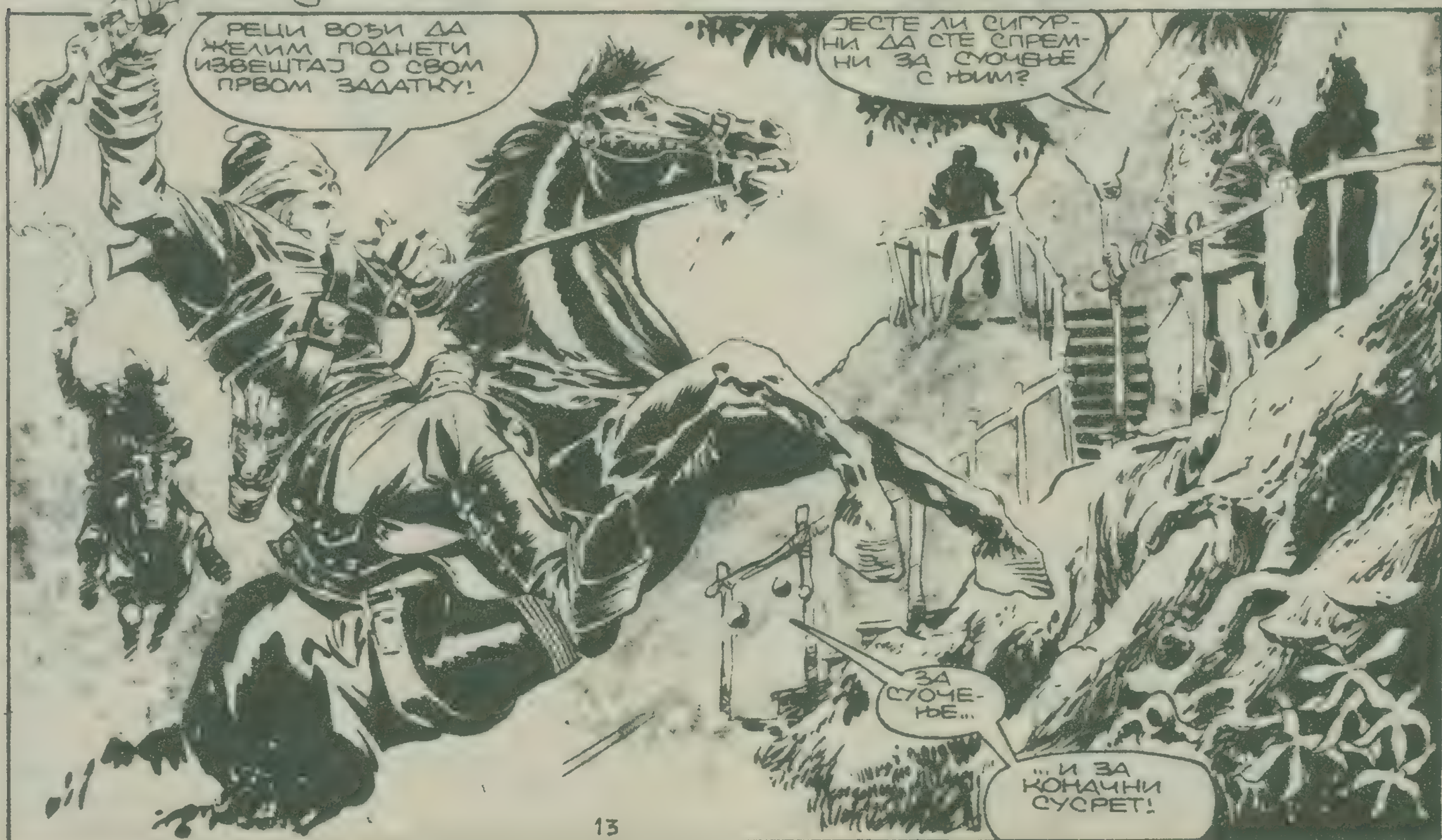

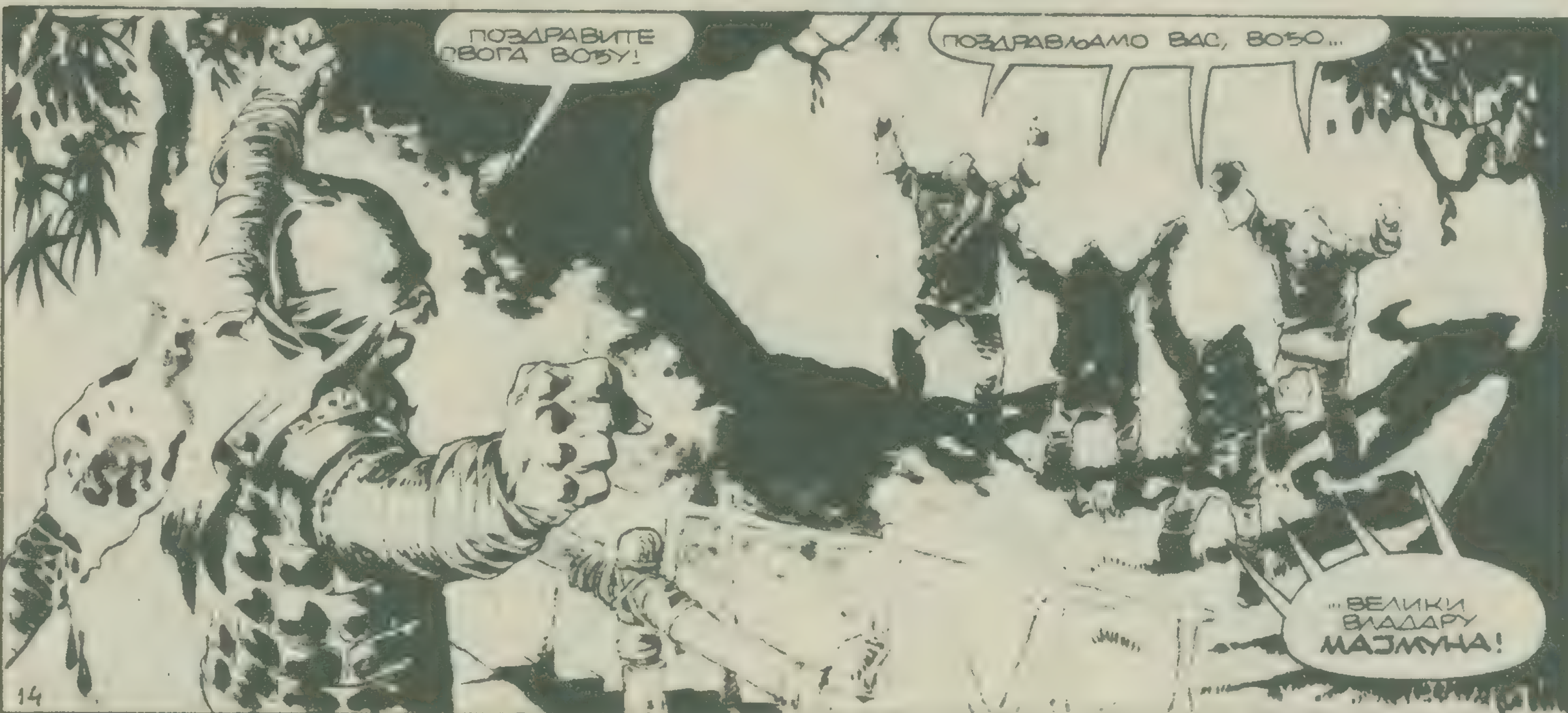

14

У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ: **БЕГУНЦИ**

БИМ И БУМ

ОВАЈ ЉУТИ ПАРАДАЈЗ ЋЕ МИ ПОМОЋИ ДА СРЕДИМ ОНУ ДВОЈИЦУ!

А ОВА ФЛАШИЦА ОД СИРУПА ЗА КАШАЉ МИ ЈЕ ДОШЛА К'О ПОРУЧЕНА!

БРЗО... ПОПИЈТЕ ОВО! ТО ЈЕ СИРУП ПРОТИВ ПЛАВОГ ВЕТРА... ОПАКЕ БОЛЕСТИ!
??
ПЛАВИ ВЕТАР?! УЖАС! КОЈИ ГА ЈЕ ВЕТАР ТО ДОНЕО ОВАМО?
© 1983 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

БРЗО, СИНЕ! УЗМИ ОВУ СПАСОНОСНУ МЕДИЦИНУ!
УФ!
ПРЕПОРУЧУЈЕМ ДА ИМ ТО ДАЈЕТЕ ТРИПУТ НА ДАН!

ХМ... ОВДЕ МИ ЈЕ НЕШТО СУМЊИВО!
ЕВО ТИ, БАМЕ, НАГРАДА ЗА ТВОЈУ ДОБРОТУ!

УМЕСИЛА САМ ТИ ОМИЉЕНУ РУМ-ПИТУ!
ДИВНО ОД ВАС, МАМА...

ЗА МЕНЕ ЈЕ БИЛО **ЗАДОВОЉСТВО** ДА ВАМ ДАМ ТАЈ ЛЕК!
ШЉИС!

ММММ... КАКАВ ДИВАН МИРИС... МРФККК?!!!
1-16

ЈАОЈ! МОЈ СТОМАК! ГОРИМ!
ЧУДНО... ДА НИСАМ ПРЕТЕРАЛА СА РУМОМ?
A. De Cesare

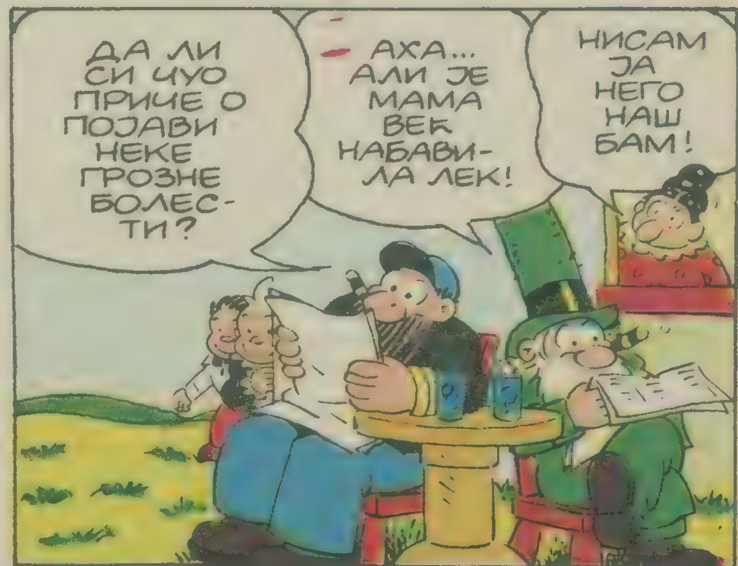
ДА ЛИ СИ ЧУО ПРИЧЕ О ПОЈАВИ НЕКЕ ГРОЗНЕ БОЛЕСТИ?
АХА... АЛИ ЈЕ МАМА ВЕЋ НАБАВИЛА ЛЕК!
НИСАМ ЈА НЕГО НАШ БАМ!

ДЕЧКО У МУЗЕЈУ

Неки га једноставно не подносе, други потцењују, трећи сматрају пролазном модом, а он већ три године не успева да сними лошу плочу. Реч је о Бој Џорџу, без сумње најпопуларнијем солисти осамдесетих. Да је тако потврђује и његово „уношење" у лондонски Музеј воштаних фигура Мадам Тисо, одељење „Јунаци". То се догодило 13. јуна ове године на 23. рођендан певача необичног изгледа. Занимљиво, ту је доспео у друштво Битлса и Дејвида Боувија. Остали рок музичари су још само кандидати за восак и ту привилегију.

„Случај"

Само једном је забележен случај да песма на два различита језика, коју изводи иста група, истовремено буде на енглеској листи најпопуларнијих. То се збило у априлу 1975. године када су Кептејн и Тинејл (The Captain & Tenille) доспели до првог места песмом „Љубав ће нас држати заједно". Тада су одлучили да хит певају и на шпанском. Под називом „За љубав живимо" песма је доспела на 49. место!

Сва моја занимања:

КРИСТИ ХИНДИ Претендерс

Кристина Елен Хинди-Кер позната је као певачица и гитаристкиња популарне групе Претендерс. Она се музиком бави последњих седам година а до тада је променила безброј занимања. Ево њене приче:

– Имала сам четрнаест година када сам видела Ролингстоунсе и одлучила да једног дана и сама будем певачица. На то сам морала да чекам туце година. У међувремену сам радила све и свашта. Ниједног посла се нисам стидела ни устезала. Била сам келнерица, модел у уметничкој школи, кућна помоћница, правила рамове за слике, фарбала саобраћајне ознаке, радила у архитектонском бироу као помоћни цртач, била продавачица у бутицима, правила мајице, преправљала ствари са војног отпада и креирала своју моду. Тако сам зарадила новац да из Охаја стигнем у Европу. После годину дана рада у туристичкој агенцији у Паризу преселила сам се у Лондон и убрзо постала рок новинар. Мислим да нисам имала превише дара за то... Једног дана сам решила: сад је тренутак да оснујем свој састав. Тако сам ушла у свет музике.

Шта се догодило са...

АДАМОМ АНТОМ?

[illegible] годину дана нема вести ни хитова Адама Анта, великог мра[illegible] музичке сцене од пре две сезоне. Млада публика је почела полако [illegible]

[illegible]аво дешава с њим?

Оставши без „Мрава" своје пра[illegible] започео је прављење [illegible]

ПРЕ ТАЧНО 15 ГОДИНА — ВРЕМЕ ВУДСТОКА

Трећег викенда августа 1969. приређен је најзначајнији рок фестивал у историји. Одржан у брдима савезне државе Њујорк, сто километара од стварног Вудстока, окупио је око пола милиона младих и целом свету најавио постојање „Вудсток народа", генерације која се служи својом главом, не подржава политику насиља и због музике коју воли спремна је да три дана и три ноћи трпи олује, жеге, нестанице, глад, а да све то касније идеализује у своју највећу сентименталну успомену. Многе звезде фестивала „Музике, љубави и мира" више нису међу живима: Хендрикс, Џенис Џоплин, Кит Мун, Боб Хит, Феликс Папаралдиа. Данас су активни још: Џо Кокер, Карлос Сантана, Џоан Баез, Алвин Ли...

КАКО ДА ИМ ПИШЕМ *

CULTURE CLUB
PO BOX 75
Bernards Inn
Holborn
LONDON EC 1
ENGLAND

FRANKIE GOES TO HOLLYWOOD
PO BOX 10
Liverpool LГ 8 БТ
ENGLAND
...

МУЗИЧКИ ПОЈМОВНИК

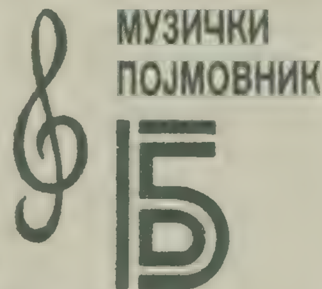

БАЛАДА
у оригиналном значењу, песма која има причу: романтична и нежна код које се мелодијска линија понавља у свакој строфи. Временом се значење проширило на сваку наративну песму да би се данас под појмом „балада" сматрала свака спора или мало бржа љубавна песма а, за „баладере" негде важе и певачи као што су Френк Синатра и Били Џоел.

БЕНЏО
жичани инструмент преко чије је кружне резонантне кутије затегнута кожа. Постоји више модела, са четири, пет или шест жица. У популарну музику увели га Црнци у прошлом веку. Током првих дана џеза одиграо значајну улогу а касније га заменила гитара. Данас га користе многи кантри састави и певачи

БЛУЗ
у својој класичној форми је музичка тема од 12 тактова сачињена од три дела по 4 такта. У сваком појмовнику популарне музике блуз је означен као спора, меланхолична музичка експресија. То је основна музичка врста сиромашних америчких Црнаца која се почетком овога века преселила у градове и доживела популарност. Временом се блуз проширио на више подврста: акустични, кантри, електрични... Рокенрол вуче своје корене из његове традиције.

БИТЛСИ
постали неизоставни садржај сваког лексикона, енциклопедије, хронологије. Звали су се Џон, Пол, Ринго и Џорџ

БУБЊЕВИ
скуп ударачких инструмената.

БРИТАНСКА ИНВАЗИЈА
период познат у поп музици по налету енглеских група на амерички континент. У раздобљу 1964–66. Битлси, Ролингстоунси, Кинкси, Ху, Енималс, Јардбирс, Манфред Ман, доминирали су свим топ листама. Сматра се „златним периодом" популарне музике шездесетих година.

ИЗАЗОВ: БИТИ планинар

ОВА СЕ СРЕЋА НЕ ПОНАВЉА

ПОСЛЕ ДВАДЕСЕТАК МЕТАРА ПАДАЊА ФЕРНАН СЕ ЗАУСТАВИО. ВИСИО ЈЕ НАД ПРОВАЛИЈОМ С ГЛАВОМ НАДОЛЕ, КАО ПАУК НА ТАНКОЈ НИТИ. ПОЗВАО ЈЕ МИШЕЛ, АЛИ УМЕСТО ДЕВОЈЧИНОГ ГЛАСА ВРАТИО МУ СЕ САМО ЕХО.

Мишел је задовољно жмиркала на сунцу. Није се покајала што је пошла с Фернаном. Јер, испод ње се пружао тежак успон који су управо савладали. Дизао се право из једног ледника, окомит и гладак као зид висок преко 400 метара! За младу студенткињу из Марсеја заиста велики успех.

Наслоњена на топлу стену, везана конопцем за Фернана, осећала се сигурна као код куће. Мада је био свега коју годину старији од ње, Фернан је у планинарству имао много више искуства. Сада се налазио десетак метара изнад ње, у подножју дивовске двокраке стене која је личила на отворену књигу, што је један од најтежих успона у алпинизму. Њих двоје решили су да је тога дана заједнички освоје. Фернан који се утврђивао у подножју литице, окренуо је према њој лице с веселим ситним борама од планинског сунца и довикнуо јој:

– Шта мислиш? Да кренемо!

– Важи! – одговорила је црнокоса девојка и почела да се припрема.

– Не мораш одмах – насмејао се Фернан. – Седи још у тој рупи и сунчај се а кад ти дам знак, само иди за конопцем. – И, младић је нестао иза једног завоја.

Није могао предвидети

Кад га је следећи пут угледала, срце јој је брже закуцало. Користећи невидљиве избочине пео се лагано напредујући до места где се стена, висока као петоспратница, рачвала у два дела. Пошто се клиновима закачио за обе стране, обрисао је руке о панталоне, покретом рамена поправио ранац и почео проверу. Ништа није хтео да препусти случају. Мишел је гледала с дивљењем како виси над провалијом. Дланови се одупревши о стену проверавао је да ли је уже добро учвршћено. Затим је још једном бацио поглед горе на гребен висок четрнаест метара, као да одмерава снагу противника, и повикао:

– Мишел, јеси ли спремна?

– Може! – одговорила је девојка. Јако и дугачко планинарско уже које их је повезивало почело је да се одмотава, најпре мало нервозно а онда мирно, пратећи ритам кретања предводника.

Кад је савладао око пет метара, Фернан је искористио мали испуст и одморио се један минут а онда кренуо према самом врху. Ноге су му се прво нашле у висини појаса, онда крај саме главе. Личио је на пијавицу. Преостало му је да се ухвати једном, па обема рукама за последњу тачку упоришта да би се коначно утврдио на гребену и извукао горе своју сапутницу кад се десило оно што није могао да предвиди.

Готов си!

Дунуо је изненада ветар и на малом испупчењу, на самом месту где је почињала оштра узбрдица, неколико метара изнад Мишелине главе, померио из лежишта оно последње зрно песка испод камена који је ту стајао непомично вековима и вековима. Камен велик као песница полетео је с фијуком доле, одбио се неколико пута у бездан.

Небо се окренуло, планина се заљуљала и Мишел је полетела у провалију!

Тамо горе Фернан се управо спремао да забоде куку и учврсти се на гребену, кад је осетио јак ударац који га је повукао надоле. Он се није дао, онолико колико човек може да издржи, чак и више јер је био искусан планинар, али врх за који се држао одломио се и он се суновратио...

Летео је исто онако као малочас камен. Одскочио је неколико пута, ударио о стену, осетио оштар бол у десном колену и суновратио се! „Овог пута си стварно готов", помислио је.

Пад му се учинио бесконачан. За све то време као да га је неко тестерисао напола, ломио му слабине, секао цеванице. А онда му се наједном учинило да више не иде доле, већ се пење. Као паук на танкој нити. Не, није му се учинило. После двадесет метара слободног пада заиста се зауставио. Уже и клин којим је оно било причвршћено за стену издржали су и сада су обоје – и Фернан и Мишел – висили на крајевима конопца. Младићу је глава била окренута надоле а једну руку уопште није осећао. Али, он није мислио на то. Нигде није видео девојку.

– Мишел! Мишел! – позвао је. Планина му је вратила само одјек. „Мора да је рањена", закључио је.

И поред страшног бола који га је раздирао, Фернан је сачувао бистру главу. Одмах је почео да смишља план за спасавање.

Пре свега мора заузети правилан положај с ногама надоле. Опрезно, лагано, повукао је уже. Можда се при паду разлабавило. Пошто је извршио све мере предострожности, отиснуо се и сад је слободно висио у ваздуху. Али, ранац му је приклештио уже уза стену, па није могао да га помера. За тренутак Фернан је морао да склопи очи: земља му се љуљала, хоризонт се искривио. Једва приметним покретима најзад је успео да извуче једну руку из ремена. Ранац је полетео а Фернан се грозничаво ухватио за њега раздеравши при том лакат до крви. Само да га не испусти! Унутра је конопац за спасавање.

Сад је уже било слободно и Фернан се заљуљао на њему удесно. Напипао је избочину у облику куке на чивилуку. Провукао је руку испод ње нашавши у исто време удобнији положај за ногу. Држећи ранац зубима наставио је, с главом надоле да напредује, одупирући се једном ногом.

Онако како сам те учио

Није му било први пут да се пење на ову стену, па је знао да се два метра од овог места налази мала заравan. С натчовечанским напором успео је да дохвати и стави ранац на њу. Неповређеном руком некако се учврстио за ивицу испуста, подигао се на једну руку, на другу се ослонио, извио напред и – ноге су најзад биле тамо где треба, доле. Нашао се на заравни. Био је спасен!

– Мишел! Мишел! – почео је да дозива.

– О, Фернан!. – чуо се јасан глас, а младић се обрадовао као никад у животу.

– Јеси ли рањена?

– Нисам... Нисам много.

– Где си?

– Ту иза окуке. Јеси ли ти рањен?

– Ништа озбиљно – слагао је Фернан. – Него, не вуци конопац. Може ли се овде без њега? – Мишел је одговорила потврдно и ускоро, неколико метара десно од њега, појавиле су се прво руке, па глава и на крају рамена девојке. Али делила их је глатка камена плоча коју она није могла да савлада.

– Не мичи се – викао је Фернан на ивици снаге. – Сувише је опасно. Бацићу ти мањи конопац с цепином и куком. Запамти, учврсти како сам те учио. Држи!

Тек кад је четврти пут бацио уже девојка је успела да га дохвати. Ишчезла је из његовог видокруга. Убрзо су се зачули ударци цепина, звецнула је и кука. „Значи, све је у реду" – стигао је да помисли Фернан и онесвестио се.

× × ×

Спасилачка екипа стигла је на време. Мишел је била лакше озлеђена и могла је сама да иде, али Фернана су морали да носе. Кад су пришли да му одвежу конопац којим је био повезан с девојком, показало се да је то непотребно: висио је на крајичку дебелом свега четири милиметра!

Рене Антон

ДУХОВИТ ПОГЛЕД НА ПРОШЛОСТ

КАКО СУ РОМУЛ И РЕМ РЕШИЛИ ВЛАСТИТИ ПРОБЛЕМ

Индро Монтанели:

ИСТОРИЈА НА МОЈ НАЧИН

Писац овог текста Индро Монтанели је од досадног историјског штива које се буба напамет и брзо заборавља направио причу која се памти. Он је описао људске мане и врлине јунака који су правили свет, увео у причу њихове мајке и очеве, свекрве и тазбину, незахвалну децу и горопадне жене. Његове књиге се зову „Историје". Овде је реч о постанку Рима.

Да бисмо схватили писање историје на његов, Монтанелијев, начин наводимо прво што о овом догађају казују анали. У њима се оснивач Рима повезује с доласком Тројанаца на Лацио са Енејом и оснивањем Алба Лонге. Најстарије легендарно доба мало је познато. По легенди о Ромулу и Рему, које је одгајила вучица, град је постао 753. године пре наше ере и био државица која је обухватала само град Рим и околину. У периоду од 753. до 509. године пре н. е. на челу државе били су краљеви, седам легендарних од којих је први био Ромул.

По Монтанелију то је овако изгледало:

Уз помоћ мама-Афродите

Не зна се тачно када су у Риму основане прве „државне" школе, али је више него сигурно да су мали стари Римљани имали много мање да бубају од данашње деце. Латински су, рецимо, већ знали. Да су морали да га уче – како је рекао чувени немачки песник Хајнрих Хајне – не би имали времена да освоје свет.

Што се тиче историје родног града, причали су им, отприлике, ово:

Када су Грци на челу са јунацима Агамемноном, Ахилом, Менелајем, Одисејем и другима освојили Троју и сравнили је са земљом, један од малобројних Тројанаца који се спасао био је краљевић Енеј. Нема сумње да му је у томе помогла мама богиња Афродита, по римској митологији звана Венера.

Са доказом о божанском пореклу у торби и без пребијене паре у џепу Енеј је насумце кренуо по белом свету и после ко зна колико година пуних пустоловина искрцао се на обалу Италије. Упутио се према северу, стигао у Лацио (данашња италијанска провинција где је Рим) и тамо се оженио Лавинијом, ћерком латинског краља.

Од таста се брзо одвојио, основао град коме је дао женино име, и са њом срећно поживео, што је и заслужио после толиких потуцања

Престо је тесан за двојицу

Њихов син Асканије основао је град Алба Лонгу и тамо преместио престоницу.

Осам генерација касније, неких двеста година пошто је Енеј приспео у Италију, његови потомци Нумитор и Амулије седели су на престолу Лација.

Престо је обично тесан за двојицу и Амулије је отерао брата у изгнанство да би на миру владао сам. Из опрезности је поубијао сву братовљеву децу осим ћерке која се звала Реа Силвија, али се потрудио да је посвети богињи Вести, другим речима да је стрпа у манастир. У ствари, спречио ју је да се уда и добије децу како неком од њеног потомства не би, када одрасте пало на памет да освети деду Нумитора.

Једног спарног летњег дана Реа Силвија, која је, вероватно, жудела за породичним животом, изишла је на обалу реке Тибра да се мало освежи и задремала је. Туда је пролазио бог рата Марс који је повремено силазио с Олимпа да би, што му је и био занат, заметнуо неку битку. Видео је лепу девојку и, што му је такође био обичај, одмах се заљубио.

Када је краљ Амулије сазнао за божанску љубав, страшно се разбеснео, али из страха од Марсове освете није погубио братаницу. Сачекао је да се породи и светлост дана угледала су два здрава

ЗАБАВНИКОВА ШКОЛА ДРЕСУРЕ

РЕЦИТЕ САМО ЈЕДНОМ!

Вежба „место" је доста тешка, не толико да је пас научи колико да је увек и у сваком тренутку изводи без грешке. Зато је изговарајте кратко, строго, заповеднички. Нипошто не смете допустити да ваш пас прво седне, па лагано опружи предње ноге и тек онда реши да се потпуно опружи по земљи. На вашу команду он мора сместа да легне: ако сте га добро обучили, моћи ћете у свакој прилици да га зауставите, а будите сигурни да ће таквих прилика бити.

Да бисте што боље са својим учеником савладали ову вежбу, препоручићемо вам метод који даје изванредно добре резултате. Цео штос је у томе да пас буде – оборен. Тај, такозвани оборен положај, њему је добро познат из најранијег детињства: мајка га је често превртала на леђа да би могла да га очисти. Превртала су га и браћа, у игри. Али, бацити се на леђа у псећем свету не значи само тренутке радости: то је закон којим се повинују сви слабији. Сусретне ли се са већим и јачим псом, ваш љубимац ће се „самоиницијативно" пружити на леђа дајући тако на знање да се предаје. Наравно, опасност може

мушкарчића. Амулије је бебе ставио на мајушан сплав и пустио га низ Тибар не би ли га водене струје однеле до мора где ће се деца већ подавити.

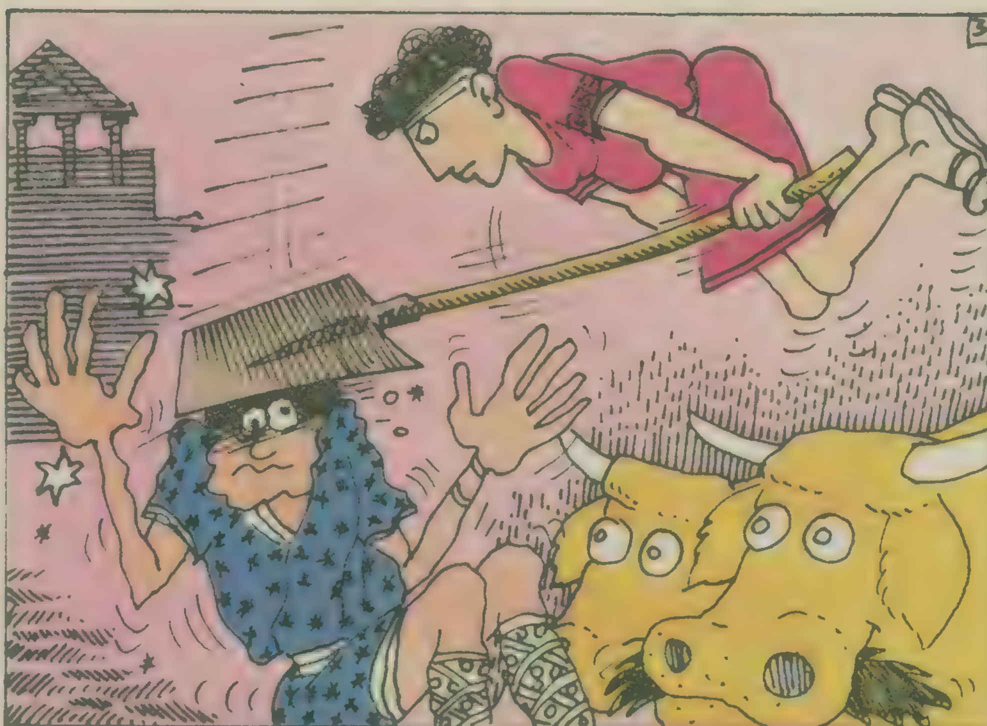

Жена звана Вучица

Мудри владар није рачунао на ветар који је тог дана јако дувао и, уместо у море, лагани сплав насукао на пешчану обалу недалеко од града.

Гласан плач малих бродоломника привукао је једну вучицу која им се смиловала и пожурила да их подоји.

Због тога је и дан-данас ова животиња симбол града Рима.

Зли језици кажу да то уопште и није била вучица већ обична жена по имену Ака Ларенција, због своје дивље нарави и паклених свађа са мужем звана Вучица.

Близанци су после млека прешли на папицу и изникли су им и први зуби. Један је добио име Ромул, други Рем. Кад су поодрасли и сазнали ко им је кројио судбину, вратили су се у родну Алба Лонгу, подигли побуну, убили Амулија, вратили из изгнанства рођеног деду Нумитора и посадили га на престо.

Ко ће бити кум?

Уместо да сачекају да им деда остави престо, што би он и учинио, нестрпљиви младићи немирног духа, вероватно наслеђеног од божанског оца Марса, одлучили су да оснују сопствени град и изабрали место где се, својевремено, насукао њихов малени сплав – усред брежуљака између којих протиче Тибар.

Ту су се, што се често догађа међу браћом, спречкали и то око имена будућег града и договорили се да кум буде онај од њих ко преброји више птица на небу.

Рем се попео на брег Авентино и избројао шест, а Ромул је имао више среће и с брега Палатина пријавио дванаест птица. Град ће се, према томе звати по Ромулу Рома (по нашки Рим).

И данас се слави рођендан Рима

Близанци су, затим, упрегли два бела вола, заорали бразду, боље рећи међу, подигли зидине града и заклели се да ће убити сваког ко их дирне. Рем, прилично озлојеђен поразом, љутито је рекао: „Ови зидови нису довољно јаки!" и ударцем ноге одвалио добар комад. Веран датој речи Ромул га је сместа убио лопатом

Све ово се, кажу, догодило седамсто педесет три године пре наше ере и то 21. априла. Овај дан и сада се слави као рођендан града насталог после крвавог братског обрачуна.

Од тог датума становници Рима рачунали су почетак света.

Можда су и суседни народи Апенинског полуострва почетак света рачунали по датуму оснивања својих градова, али такав календар нису успели да наметну другима. Из простог разлога: губили су ратове док их је Рим добијао. И то све редом.

Оно мало Ромуловим и Ремовим зидинама омеђане земље око брежуљака куда протиче Тибар постало је, за неколико векова, центар Лацијa, па Италије и, најзад, читавог познатог света.

И цео тај свет говорио је њиховим језиком, поштовао њихове законе и рачунао време од чувеног 21. априла 753. године пре наше ере, дана када је почела историја Рима и римска цивилизација.

Историје нису случајно тако писане

Својеврсни историчар Индро Монтанели није мање занимљив од својих повести.

Рођен је 1909. године, студирао је, преко воље, у Гренобљу и на париској Сорбони и једва дипломирао права и друштвене науке. Затим се бавио оним за чим му је срце жудело: ловио је бакалар са норвешким рибарима, управљао фармом у Канади, био официр батаљона Абисинаца када су их његови земљаци Италијани напали. У двадесет петој години објавио је белешке из Абисиније и то му је отворило врата моћног листа „Коријере дела Сера".

Није му увек ишло глатко. Године 1937. избачен је, због чланка против фашизма, из Удружења новинара и отпутовао је чак у Естонију да на факултету предаје италијански језик. Немци су га ухапсили у Ослу 1940. и осудили на смрт. Успео је да побегне.

Био је свуда где је требало да буде: дописник из Шпаније за време грађанског рата 1936, из Будимпеште 1956.

Када је 1957. почео да пише ИСТОРИЈЕ – којих сада има већ поприлично – напустио је за извесно време новинарство. „Историје" су издате у јевтином џепном повезу да би биле што приступачније широкој публици не само по причама већ и по цени. Огроман успех показао је да његов начин казивања људи воле.

Монтанели не припада ниједној партији и нема ниједно одликовање.

Тренутно живи у Милану и уређује свој лист „Ил Ђорно Нуово". Висок је метар и осамдесет шест, што је огромно за једног Италијана, а тежак шездесет пет килограма, што је премало за толику висину. Хоби му је лов, а љубав пси. Има аутомобил, али не уме да вози.

Б. Д.

да запрети и са неке друге стране, од човека или неке справе, и у том случају ваш ће пас лећи, смањујући на тај начин површину тела изложену нападу. Е, пошто сада све то знате, можете да отпочнете час. Опет у неком парку, разуме се.

Држећи поводник у десној руци, водите пса десетак метара а онда нагло, за њега потпуно неочекивано, направите покрет у леву страну и оштро командујте „место" притискујући истовремено левом руком леђа а десном плећку пса. Важно је да притисак долази са стране: уколико га ваш пас осети одозго, укочиће се и у том случају ову вежбу можете да сматрате пропалом. Међутим, ако сте га оборили као што треба, оставите га у том положају најмање минут, руку подигнутих као да прете. Покуша ли да устане, поново га оборите. Сачекајте мало а онда га позовите да устане и похвалите га. Већ после неколико вежби пас ће научити да на команду „место" легне на трбух и стави главу између предњих ногу. За савлађивање ове лекције неопходно је да пас буде на поводнику.

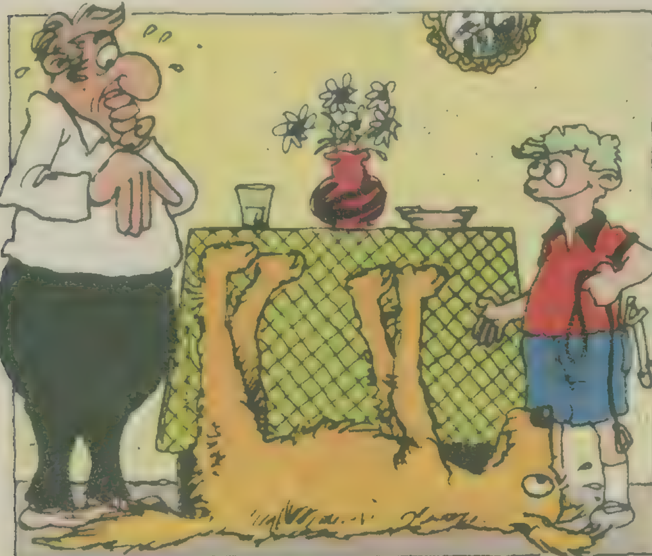

Биће збуњен ал' не мари

Да привикнете пса да на команду „стој" остане у стојећем положају неће бити ни лако ни једноставно јер њему тај положај нимало не прија. Он би радије да легне или седне, али биће ситуација, рецимо пада киша, кад му то не можете дозволити. Команда „стој" изговара се отегнуто, споро али гласно и јасно. С обзиром да пас не разуме ваше речи, биће потпуно збуњен кад први пут буде чуо „стој". Зато се наоружајте стрпљењем.

Вежбу ћете почети тако што ћете отегнуто рећи „стооој" и помиловати га левом руком по леђима. Највероватније је да ће он на то сести: у том случају подметните му под трбух леву руку и исправите га, а десну му положите на прса између предњих ногу. Све ово треба радити без журбе, пажљиво, нежно. Упркос тежини, ваш пас ће успешно савладати и ову вежбу под условом да је не понављате сувише често па да му досади. Послушате ли наш савет, приметићете да после паузе коју сте искористили за игру, пас сасвим добро изводи вежбу коју пре тога није баш блиставо радио. Искуство показује да многи пси бркају вежбу „стој" са вежбом „седи", па бисмо вам препоручили да прво савлада команду „стој", а никако да то чините наизменично: тако нешто биће могуће тек кад обе савршено савлада. И да још једном напоменемо – не штедите у похвалама и миловању а каткад свом љубимцу дајте као награду и који комад меса. Он ће то сигурно упамтити и настојаће да вам се „одужи".

Б. Перовић

НА ТАВАН, ПА ШТА БУДЕ

Мама ме је тог љета нерадо пустила код баке у село, а знала је и зашто: могла је бити сигурна да гдје год сам ја – ту ће бити и гужва.

Тај дан од прије десетак година запамтила сам и по томе што сам тада научила један израз – „црни петак", мада, колико се сјећам уопште није био петак већ сриједа.

Док ми је бака често и прогледала кроз прсте, дједа сам се плашила: код њега није било дискусије. Имало је да се слуша и – готово. Оно што ми је одмах забранио било је да се приближавам тек ископаном незаграђеном бунару и да ми на памет није пало да се пењем на таван. И шта се десило? Како је он то изрекао, ја више ни о чему нисам мислила него како да се домогнем ових страшних забрањених ствари. Бунар ме нешто није привлачио, али таван, таван. Шта ли је то тамо због чега не смијем горе. И, тог црног петка, односно сриједе изгребаних ногу пуних модрица кренух у потрагу.

Како да се искрадем до оставе одакле се мердевинама ишло на таван? Погледом сам испратила дједу који је отишао сусједу, лукаво се осврнула око себе и шмугнула у кућу. Баку ни иначе нисам сматрала неком препреком, а сад је још и дријемала. Врата су шкрипнула, ја сам погледала у њу – није се ни помјерила што је значило: – Naпријед, Лидија!

Иако је напољу био спаран дан, у остави је било прохладно. На клиновима су висили вјенчићи лука и неко месо. Мене су одмах привукле мердевине које су водиле у забрањени рај. Полако, осврћући се за сваки случај, почела сам се пењати. Ево ме, стигла сам, сва поносна што сам се усудила да прекршим дједину заповијест и да се увучем сама на таван.

Преда мном читава ризница старих ствари. Прашњаве књиге, клипови кукуруза, паучина, понеки зрак свјетлости који се једва провукао између црепова.

Зажмурила сам за тренутак испуњена блаженством што сам на овом забрањеном мјесту а не под будним оком мојих у дворишту гдје више нисам имала шта да истражујем (посљедњи пут, кад сам покушала да доживим „нешто" гусан ме је тако уштинуо да сам била увјерена да је у његовом кљуну остао комад мог меса. И то све због једног пера...).

Овдје је све било другачије, тихо, тајанствено. У углу се саплетох о сасушену бундеву и помислих – лош знак. Али, нисам ја неко ко се лако предаје. Отворила сам стару зарђалу шкрињу и почела „копати" по њој надајући се да је скривено благо негдје ту. А оно – само нека стара одјећа и неколико пожутјелих слика светаца. Помало разочарана и обесхрабрена сјела сам на под и мало-помало почела да сањарим. Таван је постао дворац, набацани клипови кукуруза, жуто благо, највеће на свијету... Изгледа да је то потрајало, граница између снова и јаве у мојој глави била је избрисана. Пробудила ме је вика у дворишту.

Погледах кроз прозорчић. Дједа је наслоњен на штап као скамењен стајао насред авлије, баба је плакала док су је сусједи одвлачили од бунара. Тек тада ми је пало на памет да сам се прије поласка у авантуру мувала око бунара и бака је логично помислила на оно најгоре.

Ухватио ме страх, била сам крива. И глупа. Брзо сам смислила план: искрашћу се из куће и дошетати с друге стране до окупљених људи. Кад сам стигла до мердевина и погледала надоље, завртјело ми се у глави, уто нешто зашкрипа и мене обли зној. Сигурно вјештица, оне се увијек петљају по таванима. Кољена, ми клецнуше и ја сједох на прашњав под и бризнух у гласан плач. Сви потрчаше у мом правцу.

Први пут у животу обрадовах се дједином намрштеном лицу..

Шта је даље било, боље да не причам. Неколико дана нисам могла сјести поштено, све због врбовог прута који је требало да из мене заувијек, истјера жељу за забрањеним мјестима и стварима

Лидија Дујмовић
Браће Рибар 1,
71000 Сарајево
(Хонорар: 3000,00)

Жељела сам авантуру, а не штап по туру.

ПОМУЧИ СЕ МАЛО – ВРЕДИ

150 *година служимо се морзеовом азбуком*

ПОРУКА ЗА ТЕБЕ

***П**ред тобом је текст у коме се крије једна порука, не само за тебе већ за све читаоце „Политикиног забавника". Није ни толико важна, ни очајничка као она коју шаљу бродови кад се нађу у погибељној опасности, али открићемо вам да се и овде ради о спасавању... Вашем. Поруку није тешко одгонетнути, само пронађите Морзеову азбуку и пола посла је готово. Кад дешифрујете ову ведру реченицу, упишите је у купон, све заједно налепите на дописницу и хитно пошаљите на адресу коју већ добро знате: Политикин забавник, 11001 Београд, Македонска 29, са обавезном назнаком „Важна порука". Међу свима који тачно одговоре биће извучено 77 читалаца који ће добити на поклон мајицу „Политикиног забавника".*

КУПОН

Име: ____________________

Презиме: ____________________

Година рођења: ____________________

Адреса: ____________________

Порука гласи ____________________

____

____

____

МАЛИ ИЗУМИ ВЕЛИКИХ УМОВА

ДОДАТАК НА ПРСТ

ИЛИ ДОКАЗИ О НЕСАВРШЕНОСТИ ЧОВЕКОВЕ РУКЕ

„НЕ ГУРАЈ ПРСТ У УСТА!" – Узалуд је мајка опомињала дете. Иако је у детињству добио лепо васпитање, грађанин енглеског града Бристола, извесни Бамфилд, упорно је гурао прст у уста бар два пута дневно – ујутру и увече. Наиме, године 1913. Бамфилд је измислио четкицу за прање зуба чије су се длачице налазиле на врху једног напрстка. Четкица је била више него практична, тврдио је њен творац: заузима мало места и њоме се десни лакше масирају него обичном четкицом. Свој проналазак Бамфилд је патентирао у Немачкој. (Број патента 264650.)

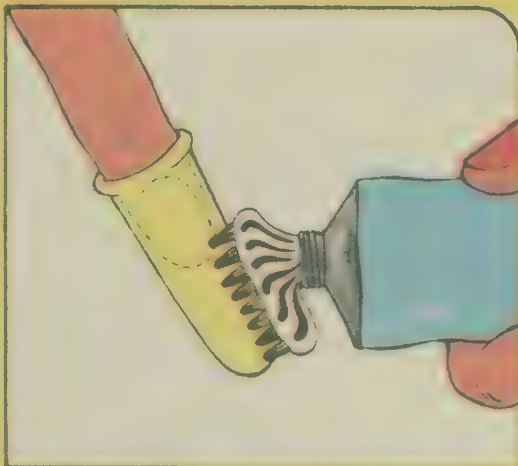

ОД ЧЕТКИЦЕ ДО ФЛОМАСТЕРА само је један корак. Већ 1976. године један други предузимљиви Американац за своје дело прибавио је број 3887286. У ствари то је напрстак с прибором за писање и залихом мастила у малецком резервоару.

ДОЛЕ ЗАНОКТИЦЕ! – И изум Американца Лукса служи хигијени. Он је 1906. године на прстену додао чистилицу за црно испод ноктију и гурање заноктица. Лукс је свој изум пријавио под бројем 809119.

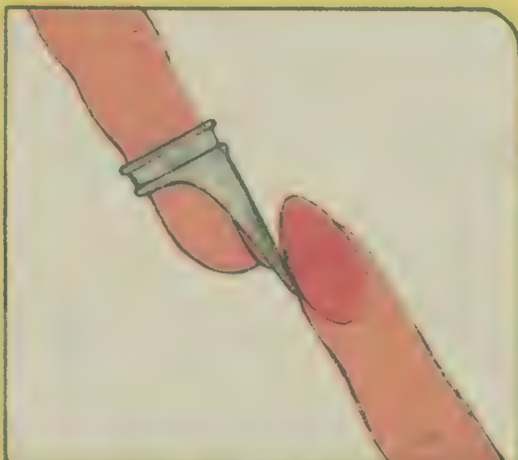

МНОГИ ВИШЕ ВОЛЕ ДА ПИШУ НАЛИВ-ПЕРОМ. На њих је и мислио геније који је 1950. године, под бројем 2509837, пријавио напрстак за писање.

ДА ВАМ ЗУБИ НЕ ИСКОЧЕ КАО У КАМИЛЕ – Те исте године његова следбеница Мери Смит обелоданила је, такође у Сједињеним Америчким Државама, напрстак с једним оштрим додатком који служи за пресецање конца. За радознале – њен проналазак носи број – 39789.

А ЕВО ЈЕДНОГ ПРОНАЛАСКА за оне који уче да пишу. Познато је да је за лепо писање најважнији начин држања прстију. Да би основци правилно држали оловку или перо, извесни мистер Балард изумео је двоструки напрстак који се навлачи на палац и кажипрст. Између два напрстка провлачи се оловка или држаља. Проналазак је видео свет 1962. године и заведен је под бројем 3019769.

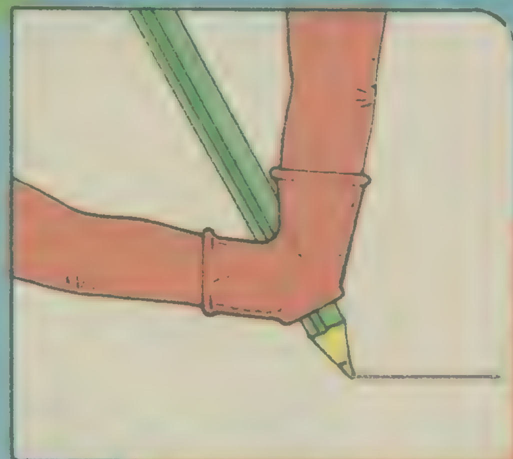

КО ПИТА СЛИКАРЕ – Браћа Толин, Американци изумели су четкице које се навлаче на врхове прстију. Сваки прст и свака четкица су за другу боју. А помоћу више четкица, сликари би брже сликали. Ово изумеће пријављено 1971. добило је број 3597099: могло би да вам се допадне.

АКО НАПРАВИТЕ „КРМАЧУ" ту је одмах и напрстак преко којег је навучена гумица за брисање. Проналазак је из 1956. године, број патента 2735127

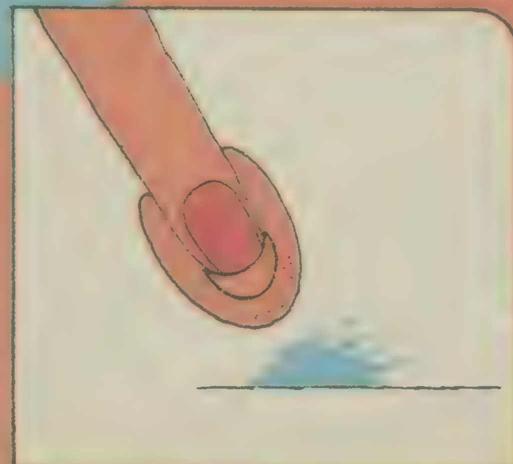

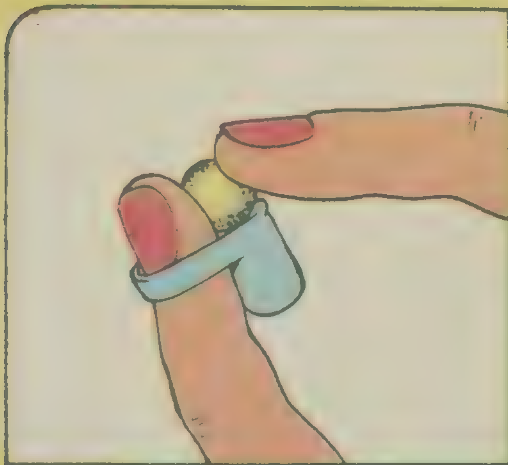

МОЖДА И ВИ ИМАТЕ ОБИЧАЈ да лизнете прст кад превrћете странице књиге. Да то није хигијенски знао је и Рус Вишњевски који је 1928. измислио прстен с посудицом пуном воде, на чијем је врху комадић сунђера. И уместо да лижете кажипрст, ви га једноставно овлажите мокрим сунђером. Проналазак број 10328.

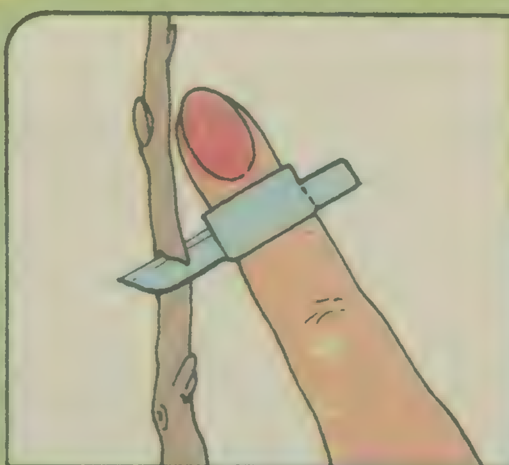

ЗА КРУПНИЈЕ – И за рад у воћњаку постоји мала направа заснована на сличном принципу. Навучете прстен на који је причвршћено мало сечиво и већ имате ножић. Он сече тање пруће или петељке крушака, јабука или грожђа. Творац овог микро-ножа је Американац Рајт. Свој рад је заштитио 1880. године и добио број 224975.

НЕ ТРЕБА уопште влажити прст, тврди његов сународник извесни Љашченко. Те исте године Патентни уред је под бројем 11329 убележио његов напрстак с гуменом сисаљком. На притисак ваздух излази из сисаљке, у њој самој ствара се веома разређен ваздух (или вакуум) и тако се сисаљка прилепи за страницу коју треба окренути. На цртежу се види како изгледа овај окретач страница.

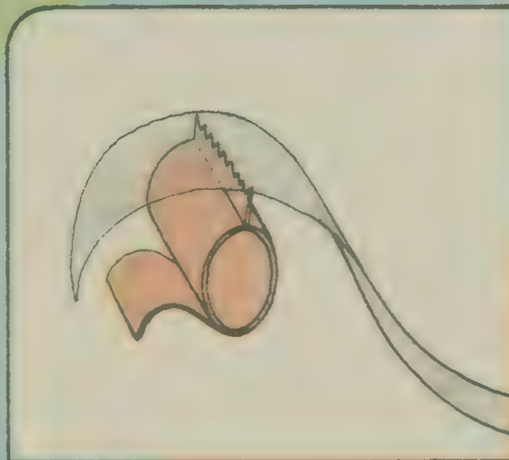

ПРСТЕН ЗА ХАРТИЈУ – Нешто шири прстен са зупчастим сечивом и ослонцем олакшава сечење ролни хартије у фабрикама папира и целулозе. Овај изум Литајева пријављен је у Совјетском Савезу 1931. године и заведен под бројем 217222.

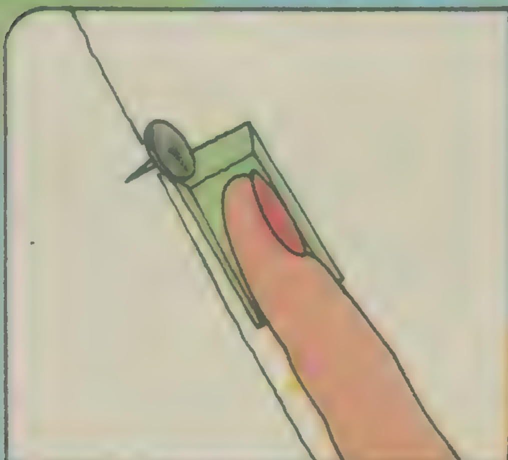

ОВАКО ЈЕ НАЈЛАКШЕ – Једна мука мучи све цртаче. Чиме вадити „рајснадле" којима је цртаћи папир причвршћен за даску? По мишљењу Немца Хуса то се најлакше може урадити помоћу четвртастог прстена који се навлачи на прст. Једна ивица тог прстена једноставно се подвуче под главу „рајснадле" и затим се прстен користи као мала полуга. За овај изум се зна у Немачкој од 1951. године и носи број 824457.

У СЛУЖБИ ЖЕНСКЕ ЛЕПОТЕ – Године 1970. Њујорчанин Родригес покушао је да усрећи лепши пол четкицом причвршћеном за прстенчић. Његов патент (под бројем 505700), служи и за лакирање ноктију и мазање обрва и трепавица. Укратко епохално!

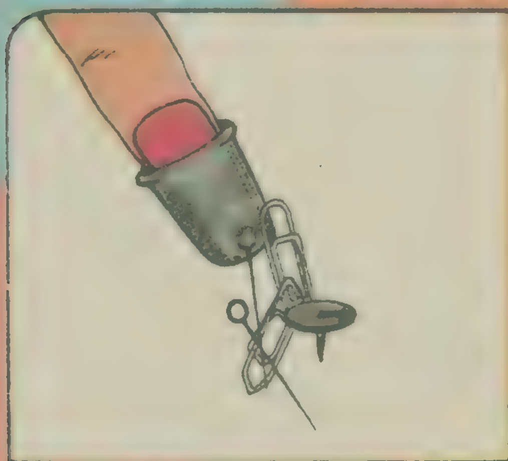

ДА НЕ БИСТЕ ПЕТЉАЛИ – Кад разни ексерчићи, чиоде, спајалице и сличан канцеларијски материјал падну на под, не морате се петљати да бисте скупили те ситнице. Довољно је имати напрстак снабдевен малим магнетом. Он ради за вас. Ова домишљатост је од 1948. године у америчком бироу за патенте. Можете је наћи ако знате њен број (2600647).

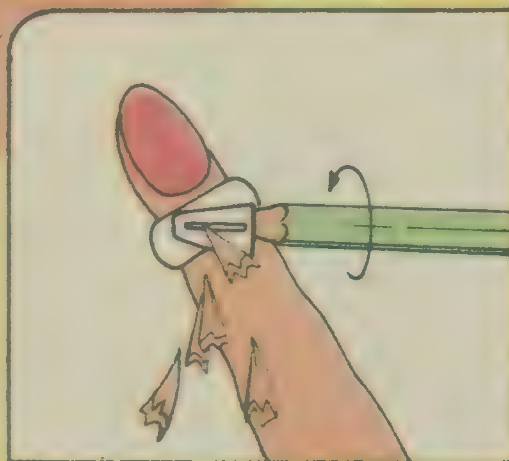

АУСТРИЈАНАЦ ПИСТОТНИК године 1883. у Немачкој је показао прстен који се навлачи на горњи део прста и за њега је причвршћен резач за оловке. Изум носи број 22965.

ЗА БРАЊЕ СИТНОГ ВОЋА – Совјетски проналазач Муханов показао је 1973. године напрстак за брање боровница и сличних плодова с изрецканом подврнутом „крагном". Ако на сваком прсту једне руке имате овакве напрстке-бераче, довољно је да њима само пречешљавате грм с плодовима и бобице ће саме да вам падају у другу шаку или какву подметнуту посуду. Берач је другачије познат као проналазак број 400281.

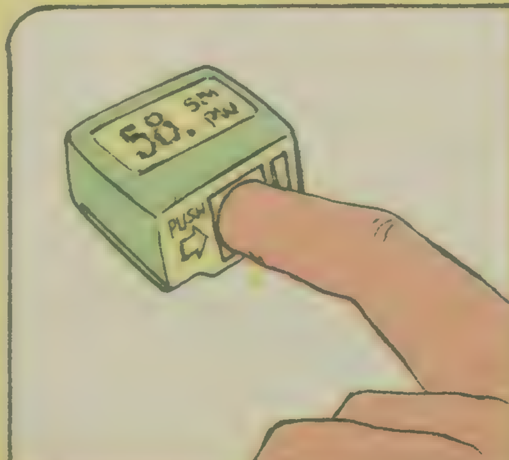

НИЈЕ КРАЈ – Поменули смо и нацртали само неколико од бројних проналазака с обликом прстена или напрстка.

Проналазачи не мирују. Недавно је у светској штампи објављена вест да је америчка фирма понудила напрстак-пулсомер. Овај апаратић, тежак свега 30 грама, ставља се на врх кажипрста. Тада се на малом екрану појаве бројке које показују број удараца срца у минуту.

Моле се научници да у науку о човеку уврсте и продужене прсте.

К. В.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

САКИО КОМАТСУ

ЦВЕЋЕ ОД ДИМА

Дошао сам да ми продате ту вештину – рекао је, гласом који је звучао као наредба, висок, лепо грађен Земљанин. Показао је потврду да му је дозвољено да тргује. Судећи по гласу изгледало је да је на Земљи навикао да наређује:

– И како ће бити? Узимам све, вашу уметност и све који се њоме баве!

Нежан, витак Фалфијанин полако је спустио дугачке трепавице.

– То није могуће.

– Шта? Немогуће? У речнику Земљана не постоји та реч. Ми све можемо. Можемо да вас присилимо, можемо да вам растуримо ову вашу планетицу. Знате ли то? – На уснама Фалфијанина појавио се једва приметан осмех.

За остале становнике Галаксије увек је осмех Фалфијана био загонетка. Причало се да се смешкају кад желе да прикрију права осећања.

ОСМЕХ НА ПЛАНЕТИ
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ОНОГА КОМЕ ЈЕ УПУЋЕН

У „Енциклопедији Галаксије" издатој на Земљи под појмом „фалфијански осмех" писало је: на изглед се не разликује од нашег осмеха, али не служи за исказивање радости, пријатељства нити је израз лепог понашања. Он изражава осећање више вредности и већег интелекта, а омаловажава онога коме је упућен.

Земљанин је ово вероватно знао јер је почео да виче.

– Зашто ми показујеш те своје криве зубе? Не видим ништа смешно у свом предлогу. Фалфа је под протекторатом Земље. Довољно је да се позовем на „Међупланетарни договор о чувању културе" и докажем да је све што чиним по важећим прописима.

– Молим вас, немојте се нервирати – рекао је Фалфијанин и даље се смешећи. – Моји људи су срећни што Земљани разумеју и цене нашу стару културу. Научићемо вас да правите „цвеће од дима". Хоћете ли још нешто?

Фалфијанин се звао Саж – мудрац. Сви Земљани који су га знали тврдили су да је изузетно паметан. Нико није знао колико је имао година – становници ове планете живели су око пет векова. Био је генерални секретар друштва „цвеће од дима", углађен, елегантан. Имао је глатку, очувану зелену кожу.

– Кад сам говорио о продаји, нисам се можда добро изразио – објашњавао је Земљанин. – Ја сам из велике и моћне организације и хоћу што боље да обавим свој задатак.

– Да, да – Саж се и даље смешио. – Увек се дивимо отворености људи са Земље:

– Моја организација је врло богата, једна од најмоћнијих на Земљи. Сва своја средства троши на чување и сакупљање културног блага целе Галактике. Хоћемо да сачувамо и вашу јединствену вештину и зато треба и њу да пренесемо на Земљу.

У очима Сажа видела се иронија.

– Да, знам... Ваша организација је много шта сачувала. Био сам на Земљи и видео ваш Музеј међупланетарних цивилизација. Све сте тамо скупили. Без ваше бриге и труда те културе сигурно би пропале. Невероватна колекција... бесмртна... У тишини, без живота, без смисла. Каква страшна субина сваке културе! Апсолутна бесмртност је ужасна. Ужасна у односу на дивну пролазност. Бесмртност је смрт времена! То је нешто најстрашније.

– Нисам дошао да водим филозофске расправе о смрти и бесмртности него због договора. Земља има најбоље услове да сачува вашу културу.

– Немогуће... Све ћемо вам дати, али „цвеће од дима" никада. Оно неће цветати на Земљи, далеко од поднебља Фалфе. Тамо за њега нема живота. Помреће.

– Не причајте глупости. Како може умрети нешто што није живо? Знам да је оно важан елеменат вашег извоза, имате од њега значајан приход. Не брините, све ћемо вам то надокнадити.

Брод се враћао на Земљу. Представник моћне финансијске организације био је задовољан. Послао је на Земљу обавештење о успеху своје мисије не помињући шта је све морао урадити да би успео у томе. Није признао да је употребио силу. Фалфијани нису пристали, понашали су се као да се то њих не тиче. Само је загонетни осмех до краја остао на њиховим лицима. „Чудаци", мислио је, „силом им узимам прастару, јединствену културу, заједно са свима који се у њу разумеју а они остају мртви хладни".

Зачудио се и уплашио кад је на космодрому видео хиљаде Фалфијана који су достојанствено, у тишини, испраћали брод којим је одлазила њихова уметност, део њиховог живота. На броду су били сви стражари обреда. Наравно и главни стражар – млада, невероватно лепа девојка.

Главни стражар биран је на то почасно место доживотно. На Фалфи је било пет родова чији су чланови од детињства учили вештину стварања „цвећа од дима". Сваки род бирао је најуспешнијег представника који је, заједно са осталима, полагао испите. Најбољег су проглашавали за главног стражара, остали су били помоћници.

На броду је био и Саж да испрати тужну поворку.

Кроз отворена врата Земљанин је гледао лепу, бледозелену девојку црвенопламене косе. Обема рукама држала је десетак предмета који су личили на луле. Из сваке од њих излазио је густ дим друге боје. Неки се дизао високо према таваници, неки се спуштао према поду. Брзим покретом руке направила је круг у ваздуху.

У висини њених очију остао је обруч љубичасте боје. Од златне дршке, која је стајала у центру круга, издвојили су се бледољубичасти, танки листићи. Девојка је нежно покретала зеленкасте прсте. Љубичасти обруч одједном се подигао и из њега је израсло десетак пупољака. Расцветали су се у цветове плаве, па жуте, и на крају млечнобеле боје. Изнад њих цветале су светлозлатне орхидеје са стотину танких зелених нити. Цвеће је било нестварно као сањарење.

Земљанин је гледао очаран, без даха пун тихе и непознате среће, сигурности и наде.

Саж га је посматрао. На лицу му се видела туга.

– То је фантастично. Ми Земљани умемо да ценимо лепоту.

– Ништа неће бити од тога. Кад напушта Фалфу највиши стражар није способан да напредује.

– Не брините, све ћемо снимити на филмску траку, после ћемо то дати електронском мозгу на анализу и сваки компјутер може да преузме посао. Ваша уметност остаће вечита!

На Земљи се говорило само о „цвећу од дима", организовани су клубови обожавалаца, индустрија је производила луле и специјалне кутије за држање цветова, појавиле су се помоћне алатке за руковање лулама, издато безброј приручника и књига о „цвећу од дима".

Али, бум се брзо завршио. На Земљи сваком чуду брзо дође крај. Остали су само трагови уметности, у сликарству. Цветове су, по наруџбини, правили роботи. Кибернетичари су то радили серијски, тачно и брзо.

Нежна девојка, главни стражар ове уметности, испунила је своју мисију. Нико више није долазио да је гледа, ником више није била потребна. Умрла је тихо и достојанствено, са својим тајанственим осмехом на устима. Стара вештина из Фалфе изгубила је смисао, изгубила је душу.

Онда је удружење послало на Фалфу експедицију да открије тајну како оживети интересовање за „цветове". Знало се да је ова вештина вековима живела на Фалфи истом снагом, била саставни део свакидашњице, а на Земљи после годину дана никога више није занимала. Земљани, који су уложили толико средстава у индустрију „цветова", изгубили су планиране приходе.

Али, на Фалфи више није било „цветова од дима" – нико није знао да их прави. Представник Земљана тражио је Сажа. Тако су се поново срели после неколико година.

– Имао си право, Саж, ваша вештина се угасила на Земљи... Зашто?

– Још не можеш то да разумеш? Разлог је у различитој психологији. Ви постављате све јасно, волите све одмах да знате, ви сте рационална бића. Шта ће вам дим? Мистерија? Непознато вас узбуђује само дотле док је далеко и неприступачно, али када се чаролија разјасни, романтика брзо ишчезне... Ми смо романтичари, сваког дана, целог живота. За нас су „цветови од дима" имали значај вере у живот, лепоту, љубав. Ми се нисмо трудили да схватимо технологију, они су се за нас мењали и живели као сам живот. Веровали смо им... Они су били као нека божанства, наравно не као код вас...

– Да, некад давно постојало је нешто слично и на Земљи кад је била сама и заостала као сада Фалфа.

– Заостала? Фалфијани никада не деле културе на заостале и авангардне. Свака култура је велика и вредна. Свака је дала нешто своје вредности иако није обавила још ниједан међупланетарни лет.

Под прозором се огласила сирена.

– Радујем се да си данас на Фалфи. Тај дан ће бити значајан за Земљане. Данас у ваздуху први пут наступа представник нове вештине, нове школе. Треба да задиви целу Фалфу, да покаже нешто што је лепше и јаче од „цветова од дима". Он је ваш ученик.

По небу су кружили хеликоптери а из многих звучника чули су се гласови и музика. Хиљаде Фалфијана изашло је на улице.

– Пажња, погледајте вештину, праву вештину. Видећете уметност Земљана...

– Чујеш – обрадовао се Земљанин – и ми вам дајемо део своје уметности. Видиш, ти никада ниси веровао Земљанима...

– Хоћу да умрем, пре него...

Саж није довршио реченицу. Његово лице искривило се у болном осмеху пуном мржње кад је тамним небом прелетела жуто-црвена муња, хоризонт се расцепио, распукао, а високо, у готово црном небу расцветала се огромна, гигантска печурка, фантастичне црвене боје...

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	ПУТУЈУЋИ ПРОЋИ	ГРОБАР	СВОЈСТВО ОНОГА КОЈИ ЈЕ ОДОМАЋЕН	ПОВОЈИ ЗА НОВОРОЂЕНЧАД	ИМЕ ГЛУМИЦЕ ЕКБЕРГ	АМЕРИЧКИ ПЕВАЧ ГЛУМАЦ ФРЕНК	МАЛА ТКАНИНА
КРАХ, СЛОМ							
ПРВИ СОЦИЈАЛИСТИЧКИ ЛИСТ НА БАЛКАНУ							
ПРЕДЕО ОКО НЕКОГ МЕСТА							
МУДАР, РАЗБОРИТ							
СОЛИ УРАНСКЕ КИСЕЛИНЕ							
„ТОНА"		Б.Е. / ЈЕДНА ОД САД			РУДИ ЧАЈЕВЕЦ		
МЛАДО ЖДРЕБЕ				УКРАСНА БИЉКА, ВРСТА СУНОВРАТА	АНДРИЋ ИВО / ВЕЛИКИ РИТ		
ПРОИЗВОЂАЧ ВИНА						ПОКРАЈИНА У ЈУГОЗАПАДНОЈ КИНИ	
БЕЗАКОЊЕ, АНОМИЗАМ							
ДЕЉАТИ / „БОР"							КОЊ
▼							
БИСТРОСТ, БИСТРОБА	НУЛА / НАШ ПИСАЦ БОРИСАВ		ПРКОС / УЧЕСНИК У АТЕНТАТУ				
ЧВРСТ, ПОСТОЈАН							ЧОВЕК ИЗ КРАПИНЕ
ФРАНЦ. ГЛУМАЦ И РЕДИТЕЉ ЖАК					ПРОКОПИ ИСПОД ЗЕМЉЕ	ГРЧКЕ БОГИЊЕ ОСВЕТЕ	
ПРВИ САМОГЛАСНИК		ГЛУМИЦА ВИЛИЈАМС / ОРМАНИ					
ФРАНЦУСКА НЕГАЦИЈА				УЗВИК ПРИ ЈУРИШУ			
ЛАКО ЛОМЉИВ				„НОВИНСКО ИЗДАВАЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ" / РЕКА У СИБИРУ			
ДОСТА МАЛЕНИ							
ДЕБЕЛА ПОДСТАВА ЗА КАПУТ							
ПРИКРИВЕНО ИСМЕЈАВАЊЕ							
МУШКО ИМЕ					АУТО-ОЗНАКА ЗА ЕКВАДОР		

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: проблем, реглета, складан, трегери, Един, Ф, РАИ, име, Ац, ибис, филтрат, Пијаде, а, наг, Гец, е, Отоми, Радивој, Ивањица, Јана, и, Аг, Воја, Азијат, храна, одбачај, РНА, аве, деветак, Арабија.

НОВО!

МАЈИЦЕ ЗА МЛАДЕ!

КРИК МАЈИЦА
дуги рукав – 1200 дин
кратки рукав – 700 дин

Ако желите сами написати своје име, име групе, клуба, певача или слично, шаљемо вам комплет слова АВЕТЕХ по 300 дин.
Само пресликач КРИК: 200 дин

За сваку наруџбеницу наградићемо вас са још једним бесплатним пресликачем по нашем избору.

Позивамо све младе на сарадњу. Пишите нам и поручите ваше жеље. Сваког месеца према вашем избору израдићемо нов пресликач, а аутора наградити са једном мајицом.

Наруџбенице шаљите на нашу адресу:
„АМОРАЛЕ" 61290 Гросупље, П.П. 2

На дописницу напишите вашу адресу, величину мајице, дужину рукава (дуги или кратки) и одабране мотиве.

QUIET RIOT, NENA, AC/DC, SAXON, VAN HALEN, JUDAS PRIEST, IRON MAIDEN, RAINBOW, MOTORHEAD, BLACK FOOD, MARLY, GIRLSCHOOL, URIAH HEEP, SANTANA, ROSE TATOO, HEAVY METAL, THE CLACH, PUNK IS NOT DEAD, POLICE, LED ZEPPELIN, STATUS QUO, WHITE SNAKE, BRUCE LEE, JAMES DEAN, BEATLES, PINK FLOYD, SCORPIONS, DURAN-DURAN, PREASLY, HONDA, KAWASAKI, SUZUKI, JAMAHA, HARLEY-DAVIDSON, BLAZER, BRONZO, CAMARO, FORMULA, TRANSAM, TIGAR, LAV, KONJ, ZMIJA, ROCK N ROLL, SPORT BILY, E. T., NARANČA.

358

ДРАГИ PEZ ПРИЈАТЕЉУ
Нове фигурице — PEZ КАМИОНЕ, потражите у вашој најближој продавници.
Играјте се PEZ КАМИОНИМА, сладите се PEZ БОМБОНИМА!

Цицин кутак

ЛЕТЊЕ ИГРЕ

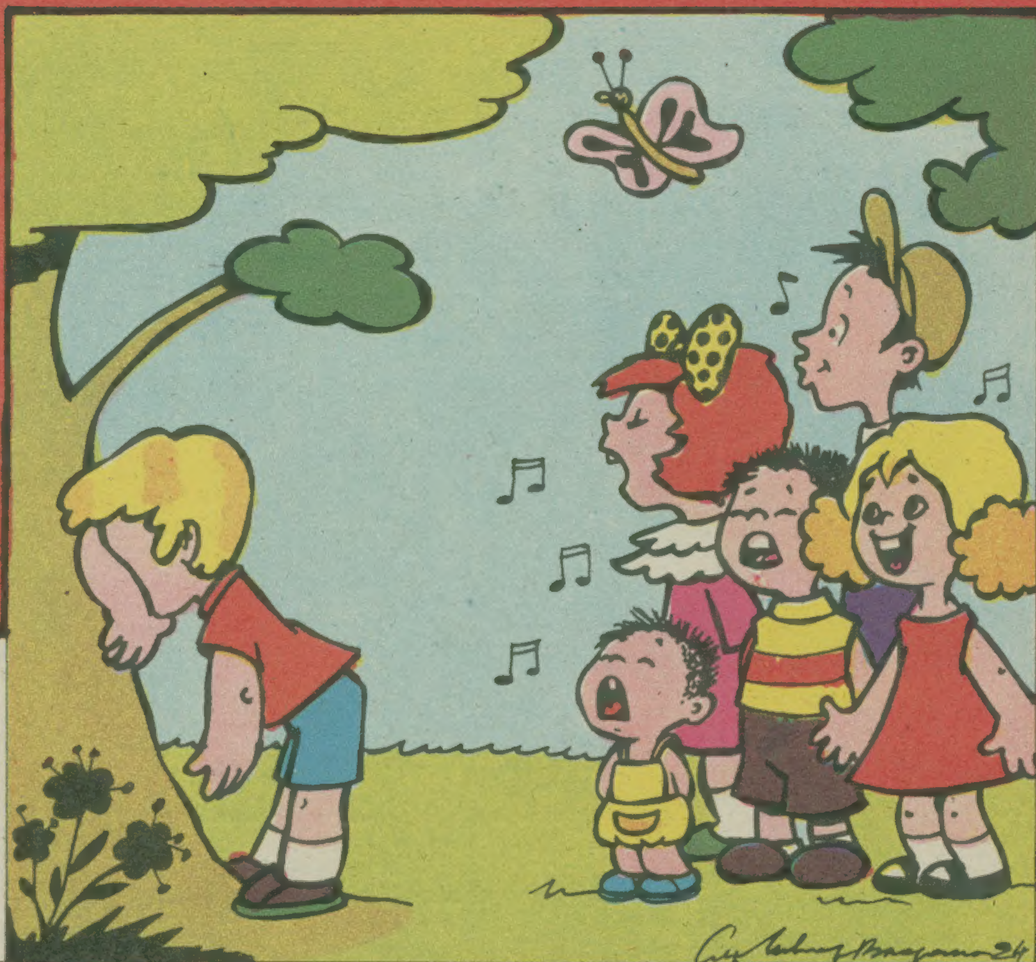

КО ТО ТАМО КВАРИ ПЕСМУ? Што више играча, то је ова игра занимљивија. Један, на кога падне коцка или одбројавање (као за жмурке) жмури, а остали се скупе у гомилу, збију се један до другог и певају. Песма се бира по договору, важно је да је сви знају. У току певања један од певача квари песму, нпр. звижди, муче, лаје, имитира зујање авиона итд. Играч који жмури мора до краја строфе да погоди ко то квари песму. Ако не успе, добија чвргу од оног који је кварио песму, а ако погоди, онда он чвргне тога који је кварио песму и придружује се гомили играча, а онај који је кварио жмури.

УПЕЦАЈ КАМЕНЧИЋ. Игра се у води, морској, речној, језерској, битно је да буде бистра тако да се дно види. Играчи изаберу необичан каменчић који је лако препознати, а може се користити и мала кутија од помаде напуњена каменчићима да би могла да потоне. Коцком или одбројавањем изабере се онај ко ће да изабере, тражи каменчић. Један од осталих играча (док онај који тражи жмури) узме каменчић, а остали такође склопе руке као да га и они држе. Сви играчи седе у води у плићаку, држе руке под водом, а онај ко тражи шета се или плива у води испред њих. Ако има пуно играча, може да погађа два пута; погоди ли узима каменчић, а онај ко га је држао постаје онај који тражи. Док, погађа где је каменчић, онај који га држи има право да га неопажено пусти на дно, ако га онај који тражи примети док пада и ухвати пре него што је додирнуо дно победио је и опет га замењује играч који је имао каменчић. Ако ништа не примети или не стигне да га ухвати, мора поново да погађа.

ВРДА-МРДА КАНАП. За игру су потребна најмање три играча, а може и више. Двоје држе канап, а остали се провлаче. Кад се сви изређају, замењују оне који су држали канап, тако да и они учествују у провлачењу. Провлачење изгледа овако. Двоје држе затегнут канап на висини која им одговара. Са једне стране канапа стоји играч , а са друге неки предмет, рецимо лопта. Играч се залети, при томе треба да буде лукав и изненади оне који држе канап, и покуша да се провуче испод канапа или да га прескочи. Играчи који држе канап спречавају га у томе тако што дижу и спуштају канап. Ако играч који се провлачи прође испод конопца главом, или прекорачи једном ногом конопац, сматра се да је прешао. Он тада одлази по лопту и то је његов „поен". Затим се стави следећи предмет, рецимо грана, ципела, торба итд. па се игра понавља. Један од оних који држе канап броји до сто и ако за то време играч не пређе конопац, мора да одустане и сада покушава следећи играч. Побеђује онај који из пет кругова сакупи више ствари.

БЕОГРАД ★★ МАКЕДОНСКА 29 11001

МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124

МОТОР НАД МОТОРИМА

Имам тринаест година и већ дуго читам „Забавник". Сада нарочито волим да читам рубрике из аутомобилизма и мотоциклизма. Сан ми је да једног дана имам неки од оних снажних и брзих мотоцикала, али не знам да ли ће се тај мој сан икада остварити јер су такви

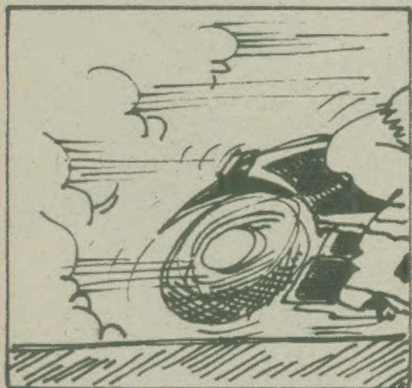

мотоцикли ужасно скупи. Али, када већ не могу да јурим на мотоциклу ти ми бар онда реци који је на свету најбржи, мислим и на серијске и на такмичарске.

ЗОРАН
71200 Сарајево

Према подацима италијанског часописа „Мотоциклизам" за 1984. годину, најбржи великосеријски мотоцикл „кавасаки" GPz 750 турбо. Овај мотоцикл има запремину мотора од 738 cm³, четири цилиндра у линији, четири такта, турбо компресор, осам вентила и две брегасте осовине и може да развије брзину од највише 240 километара.

Спортски мотоцикли међу којима су најпознатији „сузуки", „кавасаки", „хонда", „јамаха", иду брзином од око 300 километара на час. Међутим, у каталозима се максималне брзине ових возила обично не наводе јер се брзина подешава према преносу и према стази.

ДОРУЧАК У КОСМОСУ

Страховито ме интересује шта и како једу астронаути за време космичких путовања, а то нигде не могу да прочитам. Надам се да ти, Забавниче, знаш да ми одговориш.

МАРТИН ПЛЕЋАШ,
Задар

За двадесет пет година астронаутике, у космос је летело око стотину људи (и жена) и сви су они морали да једу, чак и појачану храну због тога што организам мора да надокнади важне минерале који се у нултој гравитацији убрзано губе – све у свему треба им 12.000 џула дневно.

Како сваки брод при лансирању треба да буде што лакши, и храна за космос је од првих летова па све до данас морала да буде концентрисана и дехидрирана. Разлог: лака је и може дуго да се одржи. Наравно, није то и једина храна коју користе људи у космосу – ту су и дубоко замрзнуте намирнице као и класичне конзерве, рецимо, меса.

Колико се напредовало од првих летова у космос кад су космонаути далеко од родне Земље могли да поједу само некакав пире из тубе, уз то још и хладан, или коцкицу неке хране која се растварала пљувачком, најбоље може да послужи пример „Скајлаба", прве и засад једине америчке орбиталне станице, чија је посада могла да бира између 20 врста пића и 74 различита јела! То је омогућавало да се за шест дана направи различит јеловник. Сва пића су, разуме се, била дехидрирана – у чај, кафу, обрано млеко и вештачке сокове, пре узимања на орбити убацивана је вода, док је чврста храна пакована у кесицама, кутијама или тубама грејачима или топлим ваздухом загревана до 85 °C – температуре коју пластична амбалажа може да издржи.

Наравно, сва ова храна нимало не личи на ону коју ми познајемо јер мора бити припремљена или тако да се може принети устима а да се при том не разлети по кабини (совјетски космонаути једу рецимо печене хлепчиће од центиметар и по!), или да се директно из кутије, кесице или конзерве приноси устима и убацује. Јер, и најмања мрвица могла би да продре у уређаје и блокира њихов рад или би их космонаут удахнуо што је веома опасно док би се свака течност, коју би неко покушао да сипа у чашу распршила у куглице и разлетела свуда наоколо. Због тога се течност смешта у посебне посуде хармонике са сигурносним вентилима из којих се садржај ди-

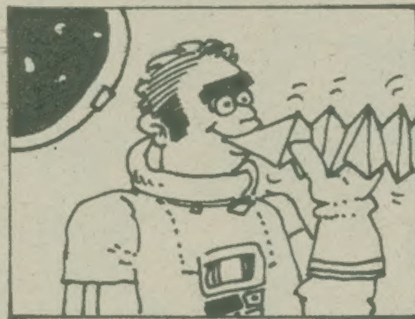

ректно убризгава у уста, нешто слично као кад ми пијемо сокове из тетрапака. Нека чврста храна шпагети, на пример, тако су припремљени да се лепе за виљушку.

НИ У ИЗОЛИ НЕМА

Страсни сам сакупљач малих аутомобила које производи „Механотехника" из Изоле. Моја колекција је већ прилично богата, али већ одавно не могу да набавим „мерцедес" 350 SL, „порше" 911, „карера мартини" и „пежо" 604 S/L. Ако може, реци ми још које све аутомобилчиће у размери 1/43 производи ова фабрика.

ВЛАДО СТОЈАНОСКИ
Ул. Александар Турџиев 30а
91000 Скопље

Чим смо добили твоје писмо, позвали смо „Механотехнику" да се на лицу места распитамо зашто не можеш да купиш аутомобилчиће који ти недостају у збирци. На жалост, добили смо одговор да они више нигде не могу да се набаве јер фабрика више не прави ни ове нити било које друге моделе. Сада ти једино преостаје да се повежеш са другим сакупљачима и да се размењујеш. Може се догодити да ти се после овог писма јави и неки „забавниковац" сродан по сакупљачкој страсти.

ЊЕГОВ И НАШ ЗНАК

Редовно купујем и читам „Забавник". Веома ми се допадају насловне стране, али увек се питам шта вам значи онај знак НМ.

МИЛАН ИЛИЋ
81000 Титоград

НМ није знак „Политикиног забавника", већ су то иницијали нашег талентованог цртача-илустратора Ненада Мирковића који се, по редакцијском задатку, бави лепотом прве стране и у последње време је насликао готово све предње корице нашег листа. Сличне иницијале срећемо код многих других илустратора или карикатуриста. Ти иницијали неодољиво подсећају на оно познато МР (место печата). Они су место печата за дело уметника. Њих препознајемо и по овим њиховим „печатима".

НМ (Ненад Мирковић) је својим цртежима, стилском особеношћу и вештином један од печата „Политикиног забавника".

МАМА ЈУГОВИЋА

Мада је још време одмора један догађај из школе често ми се враћа у главу. Већ сам вам писала тражећи на њега одговор, али сте ме изгледа схватили неозбиљно. Да поновим у чему је ствар. На часу матерњег језика омакло ми се и рекла сам мама Ју-

---

„Забавников" летњи квиз:

ТО ИЛИ НЕШТО ДРУГО

ТАЧНИ ОДГОВОРИ: 1 – карате, 2 – полуцилиндар, 3 – бродска елиса, 4 – Шон Конери, 5 – да, 6 – Нехру, 7 – Талични Том, 8 – Џејмс Џојс, 9 – Александровац, 10 – не, 11 – влажном, 12 – не.

ЧЕКА ВАС АДА И НА АДИ... ДАСКА

За оне који су пропустили број од 6. јула у којем смо објавили купон за бесплатно једрење на дасци ево прилике да ову могућност искористе.

КУПОН БРОЈ 2
ОКРУГЛО КУПАТИЛО НА АДИ

Име и презиме ....

Адреса ....

Година рођења ....

Знам да пливам ....

Купон важи за сваку суботу и недељу до 2. септембра.
На води вас чекају инструктори и даска.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Novica i Saša Đorđević, Levasseurgasse 8, 1230 Wien, Austria – Новица има 20. а Саша 17 година и желе да се дописују са младима из Југославије.

Данијела Ристић, Мајке Јевросиме 11, 17500 Врање – сакупља значке и постере.

Љиљана Драгишић, Алексе Шантића 16/3, 54000 Осијек – има 13 година. воли музику. спорт и животиње.

Рената Шторга, Бедњанска 2, 42220 Нови Мароф – има 13 година. воли рок музику. одговара на свако писмо.

Јусуф Шенер, Охридска 1, 38000 Приштина – воли рок и блуз.

Мирјана Милић, Боже Козомарића 15, 34000 Крагујевац – има 13 година сакупља марке и постере. воли рок музику.

говића. Учитељица се на то згрозила. Рекла ми је да сместа седнем и да размислим какву сам глупост изvалила. Молим вас да бар ви кажете зашто сам извукла толику грдњу?

ЈЕЛИЦА АКСЕНТИЈЕВИЋ,
Вожда Карађорђа (број нечитак)
18000 Ниш

Можда је твоја учитељица поступила строго али је била у праву.

Мајка Југовића је једна лепа појава. Она је родила и одгајала девет синова, девет јунака који су се супротставили туђинској војсци на Косову и сви изгинули. Она је постала појам и ушла је у народну песму и предање.

Као мајка Југовића постала је веома позната. У томе мајка се садржи пркос, понос, величина ове мајке која је родила момке соколове. Реч мама се не изговара у свакој прилици. Замисли молим те бркатог Краљевића Марка који се враћа с љутог окршаја и каже мајци: „Мама, посекао сам једанаест Турака.

То звучи неприкладно да не кажемо смешно.

Схваташ ли сада мало боље, зашто се учитељица толико љутила?

ДА ЛИ БАКА ТЕПА ИЛИ ВРЕЂА

Од своје баке сам. на велико изненађење. недавно чуо преко „Прави си даждевњак!". Ни сам не знам шта је тиме мислила. да ли се само нашалила

или ме је прекорела због нечега. Молим вас да ми помогнете да растумачим на шта је бака мислила?

ПРЕДРАГ ПАВЛОВИЋ
село Пакленица

Даждевњак је водоземац који, пред кишу, излази из воде и креће уз брдо, а када настане суша, онда иде води и улази у поток, реку. По старинском називу за кишу – дажд, добио је име даждевњак. Појава многих даждевњака, по митологији, предсказује добру летину. А такође се верује да ће онај ко стави даждевњака у недра да постане добар мајстор.

Одговори себи на два питања. Да ли волиш кишу и да ли си већ изабрао занат?

КАКО ПОДРЕДИТИ УШИ – МИНЂУШИ

Имам једну веома велику муку, а ево у чему се састоји: кад год ставим минђуше од пластике или неког метала. уши ми мало натекну. зацрвене се. боле ме. из рупица почне да излази нека бела водица и на крају се створе мале красте. Немој само да ми кажеш да престанем да носим минђуше јер их веома волим. а и мо-

дерне су. уосталом. Надам се да постоји и неко боље решење.

С нестрпљењем чекам одговор.

МИРА
21241 Каћ

Како нам је рекао наш сарадник, дерматолог Милан Поповић једино решење је да набавиш минђуше од неког племенитог метала (злата или сребра) и твоје сметње и невоље са минђушама ће нестати.

Уместо да сваки дан на ушима мењаш јевтину бижутерију, стално ћеш носити „једне али вредне" минђуше.

ТАТА НЕ ГРЕШИ

Мој тата је недавно путовао у иностранство. Кумио сам га и молио да ми донесе компјутер, али он ни да чује. Тата тврди да не постоји начин за увоз компјутера, а такав је чистунац да ни за живу главу не би прекршио прописе и нешто прошверцовао. Сада ја тебе питам да ли је заиста тачно да кућни компјутер баш никако не може да се увезе?

ДРАГАН МАРКОВИЋ
18000 Ниш

Твој тата је у праву. Ни компјутер нити било шта друго што је скупље од 5000 динара не може да се увезе. Тачније речено, наши грађани имају право да са првих пет путовања у иностранство и то у истој календарској години, увезу предмете у вредности од 5000 динара.

СВЕ ПОД КОНАЦ

Ноћу не могу да заспим уколико нисам на одређени начин сложила све ствари. па ме занима да ли је у питању нека болест.

ЈАСМИНА ЖИВАНОВИЋ
11000 Београд

Неки воле више реда, неки мање, претеривања у оба правца постоје. У твојим годинама млади људи често осећају потребу да, што је више могуће, контролишу спољни свет како би се осећали сигурније и боље. У глави им је ионако ковитлац од жеља, идеала, очекивања, покушаја љубави, разочарања и учења. Е, зато су понеки склони да обраћају пажњу стварима које су на изглед неважне, као што је ред међу стварима.

Буди без бриге, није у питању никаква болест. Сређуј ствари ако те то смирује. Нећеш ни опазити кад то сређивање за тебе буде изгубило сваку важност.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Руководилац ООУР издања за младе „Политикин забавник"
Раде Шошкић (в.д.)

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб (в.д.)

Издавачки савет

Владимир Антић. Добривоје Арсић. Ариф Бозаџи. др Радослав Ђокић. (заменик председника). др Радомир Животић. Зорица Ивановић. Љубисав Лилић. Каћа Милетић. Бранислава Митровић. Мирјана Моравчевић. Раденко Павловић. Ружица Петровић. Радомир Ристић. Снежана Стаменковић. Јелисавета Суруџић (председник). Зорица Ћеран. Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције. Данко Полић. Светлана Ивановић. Вера Смиљанић. Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић. Радана Весовић. Олга Вукадиновић. Душан Глушац. Бојана Дожић-Стојовић. Светлана Ивановић. Мина Илић. Соња Јашовић (ликовно-графички уредник). Мирјана Крстуловић. Иван Лончар. Мирјана Маринковић (уредник стрипа). Петар Милатовић. Весна Минић. Ненад Мирковић. Зора Меденица. Нада Невајдић. Вито Недељковић. Биљана Орловић. Љубомир Патрногић. Зоран Петканић. Радоје Савић. Вера Смиљанић (уредник). Весна Софреновић. Недељка Сташић. Даринка Тодоровић. Миленко Тодоровић. Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:
Јованка Војводић. Олгица Стаменић и Зорица Филипозић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК". Македонска 29. 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471. централа 324-191 и 325-761. Рукописи. фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1. тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 40,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 440,00 динара. полугодишња 880,00 динара. годишња 1.760,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 880,00 динара. полугодишња 1.760,00 динара. годишња 3.520,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

ГОДИШЊА:

САД	$ 29.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 76.–
ШВЕДСКА	Шкр. 225.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 231.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 61.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд. на рачун број 60811-620-63-257300-00054. уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY
МИКИ

ХМ... НИСАМ БАШ СИГУРАН ДА СИ МЕ ПОГОДИО...
ПА, ДОБРО... ПОКУШАЋУ ЈОШ ЈЕДНОМ!
1-22
© 1956 Walt Disney Productions World Rights Reserved
Distributed by King Features Syndicate

НЕМОЈ ДА ЖУРИШ, МИКИ... ВАЖНО ЈЕ ДА СЛИКА БУДЕ ДОБРА!

ПРАВО ДА ТИ КАЖЕМ... ОВДЕ ИЗГЛЕДАМ К'О НЕКО ЧУДО!

ЗНАШ, МИКИ, МИСЛИМ ДА ТИ НИСИ БАШ НЕКИ ТАЛЕНТОВАН СЛИКАР...

...ИАКО СВИ ТВРДЕ ДА СИ ИЗВРСТАН! ТО БАШ НЕ РАЗУМЕМ...

А-НЕ! ОВО ЈЕ ГОРЕ ОД СВЕГА ДОСАД! ОВО УОПШТЕ НЕ ЛИЧИ НА МЕНЕ!
НЕ БРИНИ! САД ЋУ СИГУРНО УСПЕТИ!

Е, САД САМ ТЕ ПОГОДИО СТО ПОСТО!
И ТРЕБА! ВЕЋ САМ ПОСТАО НЕСТРПЉИВ!

ЕВО ГА, ГОТОВО! ПРАВО РЕМЕК-ДЕЛО!
Е, ПА, ДА ВИДИМО ТО, МАЈСТОРЕ!

ТИ, ХОРАЦИЈЕ, ЗАИСТА НЕ ЗНАШ ЗА ШАЛУ!
WALT DISNEY